

వ్రతి దినము వ్రకటింపఁబడును

Post Box No. 212.

Telephone No. 2544.

సంపుటము ౧౭
Vol. 17

చెన్న పట్టణము 1929-వ సం॥ సెప్టెంబరు నెల 9-వ తేది సోమవారము

సంచిక ౧౩౨
No 132

శ్రీ శుక్లనామ సంవత్సర చాద్రవదమాన శుద్ధ షష్ఠి

అమృతాంజనము అన్ని నొప్పులకు మంచిమందు

గొప్పగొప్ప వారిచే
వ్రతములు పొందియున్నది

తలనొప్పుల మాన్పును. వాయువుపోట్ల
బావును. పార్శ్వపునొప్పుల బారదోలును.
పోట్ల బోగొట్టును. బెంటుకుల భేదించును.
వాపుల రూపుమాపును. దగ్గును తగ్గించును
దురదను తొలగించును.

ఈ మందును రుద్దగానే చెమట పట్టుట
వలన శరీరమందలి దుష్పదార్థములను తొ
లగించును. నొప్పుల తగ్గించును. విదేశము
లలో గూడ వాడుచున్నారు.

అమృతాంజనము
అన్ని విధములగు నొప్పులకు

సంజీవి వంటిది

పంచభాష చీటీ చూచి కొని

మోసము గలుగదు.

చక్కని డబ్బితో నహా నీసా 1-కి 0-10-0

డజన్ 1-కి రు 6-4-0 లు.

ప్రతియింట ముఖ్యముగా నుండవలసింది.

అమృతాంజనం డిపో

6, 7 తంబు శ్రీకృష్ణపీఠి, మద్రాసు

109, శ్రీరంగేశ్వర, పోర్టు, బొంబాయి.

వైద్యరత్న పండిత డి. గోపాలాచార్యులు గారిచే
ఆంధ్రీకరింపబడిన, మాధవనిదానము

మాధవనిదానము

ఇయ్యది ప్రతియింటను ఉండవలసిన గొప్ప వైద్యగ్రంథము. దీనిసాహాయ్యమున వైద్యులయొక్క ఆవశ్యకతలేకనే
జనసామాన్యమెల్లరు సులభముగ సమర్థులగుట నిర్ణయింపఁబడుచును. "నిదానే మాధవశ్రేష్ఠ" అను వారోక్తియే యీ
గ్రంథముయొక్క విలువను గుర్తింపజేయును. వైద్యులకు, విద్యార్థులకు, జనసామాన్యమునకు సులభగ్రాహ్య మగునటుల
శ్రేష్ఠశైలిలో రచింపబడినది. గ్రంథము 1-కి వెల రు. 5 లు. తపాలుఖర్చు వేరు, 550 పుటల గ్రంథము. చక్కని
కాగితముపై బైండు.

ఆయుర్వేదాశ్రమ గ్రంథమాల, 151, గోవిందప్పనాయక పీఠి, తపాలుపెట్టె 287,
మదరాసు.

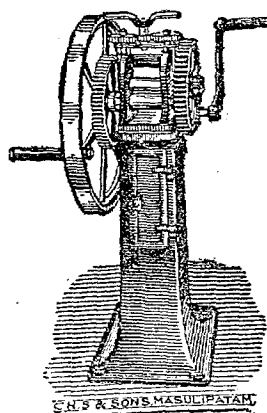
శ్రీ లక్ష్మీజ్యోతిరీ కంపెని, బెజవాడ - ఆంధ్రుల లక్ష్మీగృహము.
కల్పిత కాదు. మోసము లేదు.

మాప్రదర్శనశాలలో క్రొత్తరకముగాజులు, మెడగొలుసులు, రత్న
ములు, పచ్చలు, కెంపులు పొదిగినవగలు, ఉంగరములు, కాళ్లగొలుసులు, బం
గారు వెండిగొలుసులు, మరచెంబులు, పల్లెరములు, కాఫీసెట్లు ఎల్లవస్త్రము సిద్ధ
ముగా నుండును.

సవరనుబంగారునకు, ఛాదివెండికి, క్రొత్తమాదిరీలకు, చక్కని పనితన
మునకు గ్యారంటీ.

నచ్చనివస్తువులను తిరిగితిసికొందుము. సంపూర్ణత్వప్రసాదము మాపుద్దేశ్యము.
బంగారువెండివస్తువులమీద ఎక్సేజీవంగ నగిషిపనులు చేయించి యివ్వబడును.

ప్రాప్తైటరు:- ఎర్నేని లక్ష్మీనారాయణచౌదరి.

రేకులమిషనులు

ఇది సగల పనిచేయువారి కు
పయోగపడును. రూలర్ల కెంపు
రుకాంతి విశేషకాలముపయో
గించినను లెక్కలేకను. ప్రతిపట్టు
మందును యేజెంట్లు కావలెను.

సి. హెచ్. శోభనాచలం,

అండ్ సన్స్,

చింకలపూడిపాస్ట్రు,

మచిలీపట్నం

స్వయంశిక్షా సంస్కృత

గ్రంథములు

స్వామినాథశాస్త్రికృతము తెలుగులిపి, తెలుగుగ్రంథములు, శబ్దము
మొదలగు విద్యుత్తుకములనెట్లు అనుభవ 3-0-0 పుస్తకము రు. 1.
ఎక్. యస్. నరసింహం, బ్రయినింగుకాలేజి, రాజమండ్రి.

తలులసి

కులసి మొక్కయొక్క ఉద్యుత్ కిరణముల ద్వారా
గ్రంథము, పర్చు స్పెషిక్ గ్రామి కీబళాది విద్యుత్తు
బాధ్యములను, చంటిబిడ్డల జబ్బులను ముద్దా
బాధ్యములను, కులసి సహాయమున, కులసి పుస్తకము
ఉన్న, కులసి పుటలములను, కులసి గోవిందమునకు
కులసి పూజయింపఁబడుచున్నాము (వాయుబడి ముద్ర) కులసి
లకు, వైద్యులకు, శ్రీలక్ష్మి మిగుల ఉపయోగపడు
గ్రంథము. వెల 3 ఆణాలు. పోస్టుఖర్చులు 3 ఆణాలు.

కేసరికుటీరము

ఆయుర్వేద ఔషధశాల, ఎర్రపాడు, మదరాసు.

ఏజంటు కావలెను

నెలకు రు. 75-5-150

మా కంపెనీలో ఏజంటుగా పనిచేయుటకు సమర్థుడైన జిల్లా ఏజంటు కావలయును. ఏలూరు, విశాఖపట్టణం, బరహంపురములందు జిల్లా ఏజెన్సీ లలో పనిచేయవలయును. రు. 1000 ధనము ధరా వతు కట్టగలిగినవారికి మంచిజీతము కమిషను యియ్యబడును. సులభముగా విమదలకాగల చేతి వంతులు, చిన్న ఇంజనులు ఏజెన్సీలో ఉంచబడును. ధరావతు వెంటనే ఈయగలవాళే అప్లికేషను పంపుకోవలయును. రు. 500 డిపాజిట్టుచేయగల కాపియర్ కావలయును. జీతము రెండు-5-70.

మద్దూరి బ్రదర్స్,

ఇంజనీర్స్,

ఇన్స్ సుపేట మెయిన్ రోడ్డు,

రాజమండ్రి.

నకలుమందునుకొని మోసపోకుడు

ఆయుర్వేదభూషణ నోరి రామశాస్త్రిలవారి

క్షీరవర్ధని (రిజిస్టర్డ్)

తల్లెలకు వసుదాలకు వృద్ధిచేయును.

తల్లికిని, పిల్లకును ఆరోగ్యమును

ఆనందమును కేజిన్సును కలిగించును.

పశ్య మక్కరలేని తియ్యని రసాయనము

ఉపయోగించిన మరుదినమే గణా మిచ్చును.

వెల స్వల్పము

ఫల మధికము.

బుడ్డి 1-కి రు 1-8.

వెల బుడ్డి 1-కి రు 1-8.

సారకువోట్లు:-

1. ఆయుర్వేద నిలయను (రిజిస్టర్డ్) బెజవాడ.
2. సుకా వెంకటరత్నంగారు, పదారీపాపు, తెనాలి.
3. దేవిశెట్టి పుల్లయ్యగారు పెద్దబజారు, నంటూరు.
4. ఘంటసాల వెంకటచలం అండ్ సన్సు, బందరు.
5. ఈశ్వరదాస్ అండ్ కో, రాజమండ్రి.
6. రావు బ్రహ్మ, బరహంపురం.
7. యస్. విశ్వనాథమ అండ్ కో, విజయనగరము.
8. హెచ్. యస్. సుబ్బారావు అండ్ బ్రదర్సు,

చామరాజుపేట, బెంగళూరుసిటీ.

సోత్ ఇండియా కెమికల్స్-లబ్. మైలాపూరు, మద్రాసు.

జాయ్ బ్రదర్స్-మాంటూర్డ్డు, మద్రాసు.

మా న సోల్టా సి సి మాత్రలు

30 మాత్రలు 0-10-0 (పది అణాలు)

వల సలభము! (ప్రొప్రైటరీ ప్రత్యేకము) గుణ మధికము! కఠినములో ఉష్ణాధికముచే కలిగిడి వైద్యకాకల కీమతలు దివ్యాత్మము, అజీర్ణము, అరుచి, ఆవులింతలు, అగ్ని మాంద్యము, అలిదాహము, ఎక్కిళ్లు, సర్వాంగముల యందు బలక్షయము, పిక్కలు, పార్శ్వములు, శీరస్సు, వ్రేళ్లు, అనులు మొదలగువానియందు గలిగిడి నొప్పులను వోగొట్టి దోహదము మంచి ఆరోగ్యమునకు జచ్చును.

ఈమాత్రలు మేహవారినొప్పులను వెంటనే మాన్పును. ఇందు అనేక కీమతులు చేరినవి. అనుభవముగల డౌవధ మగుటచేతను పరమహంసక్రియ యని చెప్పవచ్చును. ఒక్కసారి వాడినచాలిన నిజము తెలియగలదు.

విరుహమా:-

(93)

ఆయుర్వేద వైద్యనిలయం,

బొమ్మ నిమమోలు, ఎలక్కర్రు, కృష్ణాజిల్లా.

చంద్రా వర్మగోపాల్-మేనల్లుడు

3 సం॥ అంటయూమిడిచెట్టు, సిమ్మ, నారంజి, చక్కెర-దశక రు 75. నాను, దామి, అంజూరు, అంజూర్ దశక రు 45. నూరి, క్రొవెట్టు, పులకెట్టు దశక రు 55. ముక్కానీ, పూలపిట్ట రు 25. దినుసులు రు 25. స్వచ్ఛ తర్వా-పిట్టలు 12.5. నూరుపిట్ట రు 15. కృష్ణాజిల్లా ఇశాం.

Chandras Nimmayy, P. O. Salem June 10

మదరాసు మార్కెట్ రిపోర్టు

(9-9-29)

సీమజుల్లి దినుసులు

ముంబై గజముల పీస్ ధరలు

రు.ఆ.పై

కాకింకంముల్లు:- "ముంగిసూర్య" 22 X 22 (బి) రు 8-2-0
సాధారణరకము రు 7-7-0 "సింహము" 22 X 22 (బి) రు 7-14-0 సాధారణరకము రు 7-8-0 "ఇంజను" 22 + 22 (బి) రు 7-14-0 "సింహము పాము" 22 + 22 (బి) రు 7-14-0 సాధారణరకము రు 7-2-0 "అమెజాను" 22 + 22 (బి) రు 7-14-0
బలంప:- "ముంగిస" 22 + 22 (బి) రు 9-0-0 సామాన్యరకము రు 8-2-0 "సింహము" 22 + 22 (బి) రు 8-10-0 సామాన్యరకము రు 7-18-0 "సింహము, పాము" 22 + 22 (బి) రు 8-11-0 సామాన్యరకము రు 7-18-0 "అమెజాను" 22 + 22 (బి) రు 8-8-0 సామాన్యరకము రు 7-11-0 "ఏనుగు" 22 + 22 (బి) రు 8-9-0 సామాన్యరకము రు 7-11-0.

బలముల్లు:- 1708 (నెట్) రు 12-8-0 1702 రు 10-8-0 1508 రు 11-10-0 1808 రు 10-12-0 కై 4 రు 6-10-0 కై 5 రు 7-6-0 78073 రు 7-12-0 జి. జి. 73 రు 7-18-0

నూలు

60 సంబరు (సీమ 5 పా కట్టులు)-బూక్ రు 5-7-9 లంబ (కొం) రు 7-8-0; చలంప ("ఎనిటి క్లెట్") రు 6-5-0 చలంప (నాగకన్యక) రు 6-8-0 చలంప (గుప్తి) రు 6-8-6 చలంప (గ్రద్దకొండా) రు 6-8-0 పచ్చగుట్టము (ఎట్ట) జి. రెడ్ పిక్ స్టీక్ అనాస్ రు 8-5-0.

40 జవాక్ (పదిపానులకట్టు) అయిదు నత్తత్రములు కలర్ బాక్ రు 12-4-0. నెమలి రు

60 సీమ (5 పానులకట్టులు)-అడకతైర రు 14-5-0 జి. (ఎట్ట) "పాట్టెలుతల" మార్కు రు 11-7-0 ఏ రుదుకారము రు 8-9-0 ఎద్దుగడియారము రు 8-0-0; కంగారూ మార్కు రు 8-18-0.

పాల్లుజుట్టు రు 8-6-0 గడ్డిబండి మార్కు రు 8-9-0 పెన్నిల్లు రు 8-4-0 సిరాబుడ్డి రు 8-4-0 తెల్ల "కంగారు" ఇండియా బ్రిటానియామార్కు తెల్ల రు 10-7-6 ఇత్తడిరేవులు-(డిటీ మేక్) రు 255 డిల్ (క్రాసాయర్) రు 0-18-0 రు 825

సి మెంటుపీపా వెల:-

గెల్డ్ పేపర్ ("చెయ్యి") రు 11-4-0 జర్నల్ "స్టాక్" రు జర్నల్ "టవర్" రు 9-8-0

చక్కెరమూటయొక్క ధర:-

బావా "రెడ్" రు 25-5-0, అక్టోబరు 25-6-9 నవంబరు డి సెంబరు 25-10-9

బి. ఆర్. బి. (రెడ్)

వేరుసెనగ నూనె

పీపాలలో రు 98-0-0

ఆముదము

(బిల్ డెలివరీ) రు 100-0-0

పదునుచేసినతోలు రతి 1-కి ధరలు

వెల్తుల (7 టూ-9) "అఫ్ కంట్రిన్" రు 0-14-6 టూ 1-0-8
" (శీలిక) " రు 1-1-6 టూ 1-2-0
" (7-8 1/2) బెంసురూర్ రు 0-15-5 టూ 1-1-9
" (శీలిక) " రు 1-1-9 టూ 1-2-4
" 6 1/2 టూ 8 1/2 బెజవాన్ రు 0-15-8 టూ 1-0-6
" (6 1/2 టూ 7 1/2) విజయనగరము రు 1-0-0 టూ 1-0-8
" (7 టూ 7 1/2) ఏలూరు రు 1-0-0 టూ 1-0-8
" డెల్వోలు రు 0-10-6 టూ 0-11-8
" కమాడతోలు రు 1-1-6 టూ 1-2-6
" ఇతరతోలు రు 1-10-0 టూ 1-11-0

మీకు ఇది డౌనరం

కో-అయర్ వెంటుకలను శాశ్వతముగా మొలవకుండ చేయును. రు 2. నవుంసకత్తం నరముల బలహీనతకు నెక్స్ రు 2 142 ధన్యంతరి మెడికల్ స్టోర్స్, చీరాల.

మైదరాబాదు వార్తలు

(స్వకీయవిలేఖరి)

రాజకుమార్తె వివాహము

మహా ఘనతనహించిన శ్రీనివాసు ప్రభువుగారి కుమార్తె ను రాజవంశమునకు సంబంధించిన ఖావర్ జంగు అనువారి కిచ్చి వివాహముచేయ నిశ్చయించినట్లును ఈ వరుడు ఇంటర్మీడియేటు పరీక్షలో సుతీర్ణుడై యున్నట్లును "ప్రభుత్వమువారి స్కూల్స్ ప్యూ" (విద్యార్థి జేతనము) పైన వీరు సీమకు త్వరలో వెళ్లునట్లును శ్రీ ప్రభువుగారు డైరెక్టుమాలీ జరిదా (Extra Ordinary Gazette) ద్వారా ప్రకటించిరి.

ప్రభుత్వమువారి స్కూల్ లెవెల్ ప్యూలు

ఇదివరకు మంగ్రుల యొక్కయు, బాగీరుదార్ల యొక్కయు కుమార్తెలకు ఇట్టి స్కూల్ లెవెల్ ప్యూలు లభించియుండెను. పైన వివరించిన ప్రకారము శ్రీ శ్రీ స్కూల్ లెవెల్ ప్యూ శ్రీ ప్రభువుగారి భవిష్యత్ జామాతకు లభించినది. ప్రభుత్వ స్కూల్ లెవెల్ ప్యూలు ముందు క్రమముగా పేదసాదలవరకు రాగలవని కను పడుచున్నది. అట్టి సుదీనమునకై దేశీయప్రజలు సంతోషముతో ఎదురుచూచుచుండు రనుట నిక్కము!

శ్రీ కృష్ణ దేవరాయల ఆంధ్రభాషా నిలయము

1 సెప్టెంబరునాడు ఈ గ్రంథాలయముయొక్క 29

స్థాపనదినోత్సవము మిగుల జయప్రదముగా జరిగినది. దేశభక్త వామననాయకుగారు అధ్యక్షతనహించియుండిరి. గ్రంథాలయ స్థాపకులును, అధ్యక్షులునును శ్రీ మునగాల రాజాగారియొక్కయు, శ్రీయుత పింగళి వేంకటరామరెడ్డి (ఉపాధ్యక్షులు) గారియొక్కయు, మాడపాటి హనుమంతరావుగారియొక్కయు పలుములు స్థానిక చిత్రలేఖకుడగు శ్రీయుత అల్లంబికిగారిచే బహుమానముగా నిలయమున కర్పింపబడినవి బహిరంగపరచబడెను. సంగీతమును, ప్రహసనమును నేత్రపర్యమును, మనోహరమును నగు ఇతర కార్యక్రమమును జరుపబడెను. హాలు కిక్కిరిసియుండెను. సభ జయప్రదముగ జరిగి, ఆంధ్రమాతకు మంగళ గీతగానముతోను, బాలబాలికల హారతులతోను కార్యక్రమము ముగిసినది.

శ్రీ విశ్వేశ్వర నాథుగారు

విఖ్యాత న్యాయవాదులగు వీరికి హైకోర్టు న్యాయమూర్తి పదవి ఇచ్చువిషయము ప్రభుత్వసభ (Executive Council) వారిసలస తీర్మానముబొంది అంగీకారమునకై శ్రీవారి సన్నిధానమునకు పోయి ఎన్నియోచినములు గడచినవి. కాని ఇంక ను అంగీకారము రాలేదు. ఇదివరకు హైకోర్టులో నన్న 7 గరు న్యాయమూర్తులలో 1 హిందూ మతకుడు. ఇదివరకు ఒకరు మాత్రమే హిందూమతకుడు ఈ పదవి నలంకరించుచుండిరి. శ్రీ విశ్వేశ్వర నాథుగారు నియోగింపబడినచో ఈసంప్రదాయమున మార్పుగలిగి ఒకసారియే ఇద్దరు హిందువుల న్యాయమూర్తులుగా నుండుట సంభవించును. శ్రీ శ్రీ ప్రదాయము ప్రవేశపెట్టు విషయము గనుక ఈయోర్నాటు ఇంకా ఆలోచనమునందున్నదిని తెలపబడుచున్నది. యధార్థ మేమో తెలియజాలదు.

న్యాయమూర్తులు

ప్రధాన న్యాయమూర్తిగారి యుద్ధోగకాలము పూర్తి కావచ్చినది. అట్లే నవాబ్ సిరాజ్ యార్ జంగు గారి కియ్యబడిన అధిక కాలపరిమితియు ముగిసినది. కనుక వీరి విషయమున సమితి జరుపవలయునను నంశములుమాడ శ్రీ ప్రభువుగారి ఆలోచనమునందున్నట్లుల వివరించుచున్నది.

వర్షములు

వారముదినముల క్రిందటివరకు వర్షములు దాదాపుగా లేనేలేవని చెప్పవచ్చును. ఇటీవల ఈ వారములో వర్షములు నగరమునందును జిల్లాలలోను కురియుచున్నవి. పశువులకు గడ్డి దొరకుట ఇప్పటికిని చాల కష్టముగా నున్నది.

గణపత్యుత్సవములు

వీని విషయమున నగరమునందు ఎప్పటివలె ఉత్సాహముతో ప్రయత్నములు జరుగుచున్నవి. రాబోవువారము హైదరాబాదునగరమునందలి హిందులవలన ఈ పండుగ ఎంతో ఆనందముతో జరుపబడును.

నేట్ ఫజల్ భాయి కరింభాయిగారు

వీరికి నివాసు ప్రభుత్వమువారు 50 లక్షల రూపాయలు అప్పుగానిచ్చిరి. ఏ కారణమువలన నిచ్చిరో ఎంతవడితోనిచ్చిరో, ఎవరికిని తెలియలేదు. "రైతు" పత్రికలో నీవిషయమున మంగ్రులు తీవ్రవిమర్శమునకు పాల్పడినారు. ఇంత మొత్తమును ఒక బొంబాయివర్తనకు అప్పిచ్చుటకంటె దీనితో నొక స్టేబిలైజర్ నెక్సరచిన బాగుగా నుండియుండదా అని పలువురు ప్రశ్నింతురు. కాని ఎవరి నడుగవలెను.

చెన్నపురి బజారు ధరలు

1929 సం॥ సెప్టెంబరు నెల 9-వ తేది సోమవారము

1. ధాన్యములు

వియ్యముబస్తాలు

కుసుమ రెనాల్డి ,, 45 కలది ర 12 8 0 12 12 0

నెల్లూరిని ,, డిటో 42 ,, 13 4 0 14 0 0

శీలి ,, డిటో 46 ,, 15 8 0 16 8 0

రాగులు ర. 164 బస్తా 1-కి ,, 11 0 0 12 0 0

సువ్వలు ,, ,, 21 0 0 24 0 0

2. ధాన్యము పప్పులు

కందులు బస్తా 1-కి ర 205 ,, 16 0 0 17 0 0

సెనగలు ,, డిటో ,, 15 8 0 17 8 0

పెసలు ,, డిటో ,, 16 0 0 17 8 0

బెజుములు ,, డిటో ,, 17 8 0 18 0 0

ఉలకలు ,, ర 195 ,, 9 8 0 10 0 0

3. సూర్యవస్తువులు

సువ్వలూన కా 1-కి ,, 185 0 145 0 0

నెయ్యి ను 1-కి ,, 14 0 0 19 0 0

వేరు సెనగపప్పు కా 1-కి ,, 46 0 0 47-0-0

వేరు సెనగనూనె నానుగ కా 1-కి ర 104 వివరమున 96

అమడము కా 1-కి 96 0 0 98 0 0

4. చిల్లరవస్తువులు

చాయపసుపు కా 1-కి 119 0 0 122 0 0

పూరపసుపు ,, 65 0 0 67 0 0

జురపకాయలు (గుంటూరు) కా 1-కి 105 0 0 112 0 0

దనియాల ,, కా 1-కి 82 0 0 42 0 0

గుంటూరుపాయకట్టు నీలిమండు ముసుగు 1-కి ర 40 50

వైల్లము కా 1-కి ర 28 8 0 49 0 0

అపొ-చక్కెర బస్తా 1-కి ,, 25 2 0 25 6 0

చింతిండు కా 1-కి ,, 80 0 0 40 0 0

5. ఇనుము

కట్టారకల కా 1-కి ,, 88 0 0 84 0 0

చదరం ,, ,, 27 0 0 84 0 0

కప్పుండు ,, 82 8 0 85 0 0

6. కూరలు

నెం 20 బస్తి నెంబాయా మే ,, 9 10 0

నెం 6 ,, కటార్ ,, 8 0 0

నెం 24 ,, లాకి ,, 5 10 0

నెం 40 బామ్మర 10 పా ,, 10 7 0

నెం 20 1/2 రట్టలేడి ,, 5 0

నెం 40 రాడి ,, 11 1 0

నెం 4 బెన్ని మసీదు ,, 4 12 8

7. తోహములు

నెం 100 కులం 1-కి ర 56 0 0 ర 59 0 0

జంబారుకులం 1-కి ,, 21 8 0 21 14 0

నవరం 1-కి 18 9 6

ఇత్తడి కా 1-కి ,, 258 0 0 255-0-0

కాకి కా 1-కి ,, 815 0 0 812-0-0

8. రంగులు

అతిపేలు స్వీట్లరంగులు అతిజరంగు, సింహాయార్లు-

పిసా 1-డిగ్రీలు 200 కి ర 47 0 0

,, సీతరంగు 1 కతి 1 10 0

,, 14 రంగులు 1 10 0

,, 28 రంగులు 1 9 0

,, 56 రంగులు 1 8 0

,, 1 అందరం 1 8 0

కొక్కలు బామ్మసా-కలెక్ అవగా (బస్టి-కలెక్) 3 4 0

కాంగో కి 1 0 0

మనక 6 కి 1 0 0

భివగర్త పాశ్యపు వెంకటాచల పండితుల ఆయుర్వేదీయ సిద్ధాంతములు లోకామయహార కస్తూరి మాత్రలు

ఈమాత్రలో ఆశ్చర్యకరమైన ఔషధము చేరలేదు. ఈమాత్రలు 1-2 ను తొంబాలముతోగాని విడిగాగాని ప్రతిదినము ఉపయోగించితిమని ఎటువంటి కఠినతరాహిత్యమునైనను భీతికరించి, గాలి నీళ్ల స్వభావము మారుటవలన చెడుపుకానిలాగున దేహమును కాపాడును. పిల్లలు పెందలలు ముసలివారి వలకు అందరి వారికి దము, మలబద్ధము, పడిసెము, దగ్గు, గూరలు, కీళ్లముచే కాళ్లలాగుట, కడుపుబ్బరము, కడుపునొప్పి, తక్కిన యందు నొప్పి, ఆహారదీర్ఘకాలమందు తలనొప్పి, చలిబద్ధరము, జ్వరము, ప్లేగు ఇత్యాయనా ఇంకను అనేక వ్యాధులను గుణపరచును. స్త్రీలు ప్రసవించినవాడు స్నానమునాడు (కస్తూరికి ప్రతిగా) ఈమాత్రలు 4-5 రోజు 2-3 తమలపాకులలో నమలి మింగవలెను. సాంక్రామికరోగులతో నుండవలసినవారు, దినము 1-2 మాత్రలు నేవించిన ఆరోగ్యవృద్ధులకు లభ్యం. ఈమాత్రలసీసాలోగల అనుపాపవస్త్రమును చూడుము. 800 మాత్రలు గల సీసా 1-కి 4 అణా అయిన ప్రతిపాపులోపలను దొరకును. పోక్తుమాలకముగా 6 సీసాలు ర 1-8-0, 12 సీసాలు ర 2-1-0, 25 సీసాలు ర 5-8-0.

సారస్వతానవం

మొదడుకు బలమును కలిగించి, జ్ఞాపకశక్తిని వృద్ధిచేయును గావున, మొదడు దుబ్బలమువలన గలిగియుండు పుష్కలములను పరిహరించి వరమలకు ముదిత్రాను, కక్షవృద్ధిని కలుగజేయును. పంకితపాటకుల కంఠస్వరమును మృదుమధురత్వము నిచ్చును. పాడను పాడను వృత్తానుమా నింపుడి. అపానలైన స్త్రీలకు నెత్తినడుమ (నెత్తి నోరు చాలా మెత్తగా వుండుటవలన) మాట్లాడను నడువను కానిపిల్లలకు సంజీవనదీపి, 6 జొన్నుల సీసా 1-కి ర 1-0-0, పోక్తుబుట్టుల ప్రత్యేకము.

91

శ్రీ సీతారామ వైద్యశాల, మైసూరు.

మీరు చెల్లిం చు వైకమునకు తగిన

ఆభరణములు

దొరకు నమ్మకమైన దుకాణమేదీ? యని మీరు నగలను కొనుటకుమునుపే చక్కగా విచారించి, దీర్ఘకాలమునుండి ప్రజలలాభము నిమిత్తమే వ్యాపారమును సాగించుచున్నట్టి దుకాణము నందే బేరముచేసిన, పెనుక చింతించవలసిన అవసరముండదు. గాన జగత్ప్రసిద్ధిజెందిన ఈదిగవల్లల మునకే దయచేయుడు.

ఉమ్మిడి రామయ్యశెట్టి గురుస్వామిశెట్టి కంపెనీ.

నగలవర్తకులు, 25, చెనాబజారురోడ్డు, మద్రాసు.

తరుణము మించిపోకమునుపే మీ తలవెండ్రుకల గురించి తగుశ్రద్ధ వహింపుడు.

వెండ్రుకలు దువ్వనతో పోడినప్పుడంతవరకు అలసినపడు వెండ్రుకలు చెడిపోవుటకు అది అంత్యవరకే యని గ్రహింపుడు.

కామినియాటియల్ రిజిస్టర్డ్

న శేటినుండిగో వాడుబారంభింపుడు.

తలవెండ్రుకల బాధలన్నింటికీ

దివ్యామృతము

వెండ్రుకలను కాంతినిపొసగుగాను, పట్టిపోవుట విడ నుగా నుండుటనుండి రక్షించి పట్టుకున్నవలె, బుచ్చువరక్క-లనలె నిగనిగలాడించును. ఈసులభవద్దలిని నేడే పరీక్షింపుడు. మీవెండ్రుక తెంక త్వరలో అందముగా పెరుగునో, తలకు చల్లదనమును గలిగించు గనో మనింపుడు. కామినియాటియల్ మీవెండ్రుకలకు సెట్టు అభి కృము గలుగజేయునో కుర్తింపుడు. ప్రతిపట్టుకములోను, పట్టులోను, దుకాణాచారాలందరివద్దను, పరిమళద్రవ్యము లమ్మవారలందరివద్దను దొరకును. మీయూరివర్తకులయొద్ద కొనుగత్తుడు, కామినియాటియల్ నా అని చూచి మరీ కొనుడు.

సీసా 1-కి నెల ర 1-0-0; పొట్టేజి 0-6-0 ప్రత్యేకం. సీసాలు 8-కి ర 2-10-0; పొట్టేజి 0-12-0.

ఓటో దిల్ బహారు (రిజిస్టర్డ్)

కొనుట మునుపకును,

మీదుస్తులమీదగాని, జేబు దుమాలమీదగాని రెండుయూడు చుక్క-చ అనోడియో హాక చల్లిన వెంటనే విక్సి-లి మనోహరమైనట్టి మల్లె, డ్రైఫ్టువుల పరిమళములను, వెనకలి నట్టవచ్చును. పెండ్లిపయములందు బంధువులందరిని సంతోషపరచుటకు, అనోడియో బహారో తప్ప మరెవ్వరూ కానరాదు. నేడే ఒకసేసాను కొని, దాని అద్భుతపరిమళము లభ్యమింపుడు.

1/2 జొన్ను ఓటోదిల్ బహారు ర. 2-0-0

1/4 " " " 1-4-0

1 డ్రామా " " 0-12-0

నమూనానీసా రెండణాల పోస్టు స్టాంపులు పంపిన, పంపబడును.

సువాసన కార్డు 1-కి అణా 1

ఆంగ్లో ఇండియన్ డ్రగ్స్ అండు కెమికల్ కంపెనీ.

225, బామ్మసామీదు మాన్యే-టు, బాగవాయి. మెం. కె.

90

బరంపురం స్వర్ణ కేతకు

ఖారా మసాలా

బజారులో విక్రయింపబడు రకములు కన్న ప్రత్యేకములు.

సామాన్య, దుబ్బ, పరిశుభ్రతకు గ్యారంటీ యివ్వబడును.

సామాన్య పరిశుభ్రతకు గ్యారంటీ క్రిందముగా కుభ్రపర్చి యున్నాము. తాంబూలమునకు అవసరముగ అన్ని సువాసన ప్రస్థములు చేర్చి తయారు చేయబడినది. తాంబూలములో నుపయోగించిన కోటికి మంచి రుచి కలదు గాను, కేతకు పువ్వుముల వాసన కట్టి జీర్ణ కాదియు స్వచ్ఛమునకు, ఉత్సాహము ఆనందము, మనస్సునకు, గాంధీ కోటికి రుచి, సువాసన గలిగించును.

ఈ కేతకులను బారు వుపయోగించుచున్నారు.

బజారులో కొననప్పుడు భూద్రుక్ము మార్కు చూచి కొనవలెను:—

- కు 40 లు పాను 1 కి రు 1-0-0
- కు 10 లు గల అందమయిన డబ్బీ సహా రు 0-4-0
- మితా మసాలా పా 1 కి రు 1-0-0
- 40 కులముల పాను 0-14-0 అందమైన పావులను డబ్బా 0-4-0 ఖాగాకు కలిపిన మితా మసాలా పాను 1-0-0.

కాళ్ళ నీతారామస్వామి.

బంగారము, వెండిగల వ్యాపారులు స్వర్ణ భాండాగారము.

బరంపురం (గంజాంజిల్లా).

"వశీకర లేహ్యము"

గంటకు పీర్వము గట్టిపరచును. సింహములో పోరాడ గల కీర్తి విచ్చును. సంసార పుట్టుకమును చక్కగ అనుభవించ వలెను. కత్తము కుభ్రపరచును. గొడ్డాండ్రుకు సంతానము కలిగించును, స్త్రీపురుషులకు ఆనందము కలుగజేయును. హిమాలయ పర్వత వనపాతీకలతో, బంగారుతో చేయబడిన. గుర్రము లేదన్న వారికి డబ్బు వాపసు అందెను. దేనిగుణమువల్లించుటకు దొరతన మొప్పును. వాడితీరును. డబ్బా 80 తు రు 8, 60 తు. 5-8.

డాక్టర్. A. S. మూర్తి, చికాకోల్

వెండి రేకులను చేయునట్టి మెషిను

అమృతముకు సిద్ధముగా ఉన్నది

వెండి రేకులను చేయునట్టి ఉపయోగ నిమిత్తం గ్లాసులు, బురచెంబులు, పల్లెములు వగైరాలకు ఉపయోగపడు రేకుల మెషిను 10 అంగుళముల పొడవు 5 అంగుళముల లావుగల సీమ మెషిను కొత్తది అమృతమునకు సిద్ధముగా వున్నది. కావలసిన వారు యీ క్రింది విలాసమునకు వ్రాయవలెను.

పొ. ర. ౯/౦ ఆంధ్రపత్రిక, పోస్టుబాక్సు నెం 212 మద్రాసు

ఆటంక పరచుట

మానసిక, కేరీర సంబంధ క్తులు ఆటంకపరచబడిన దయచేసి

కామశాస్త్రమును

పఠించు

ఇది ఆలోచన, సంపద, అభివృద్ధి వగైరాలకు వారి చూపును.

ఇది సామాన్య జనములకు పంపబడును. దయచేసి ఒక కాల్పును ఈ దిగు విలాసమునకు వ్రాయును. 2-2

ఆంధ్రపత్రిక పోస్టు, 28 బ్రాడ్వే, మద్రాసు.

విన్నపము

మీకు ప్రత్యేకమైన ఆయుర్వేద వాదములు కావలసిన దొడల వెంటనే ఈ క్రింది విలాసమునకు వ్రాయండి. కేరీర బాధ్యమునుగూర్చి, ఏసలహాకావలసినను మాకు వ్రాస్తే తగు, కొవ్వమును నిర్ణయించి పంపగలము. ఒకసారి మాతో పరిచయము చేసిన మీకే తృప్తినిచ్చును. కేటలాగు ఉచితము. 1

అర్చరసాయనశాల, ముక్త్యాల (కృష్ణ)

కృష్ణా ఫార్మసి, బెజవాడ

శ్రీ పాద. కృష్ణమూర్తి శాస్త్రిగారిచే ఆయుర్వేద్యావగములన్నియు నిరీవిగా తయారుచేయబడి మునిసిపల్టీలు, తోలూకొంగోల్లూ మొదలగు గొప్పగొప్ప సంస్థలకు సమయచే నుండుట నిశ్చయముగా వున్నది. 10-1

జాన్ డేవిసన్ రాక్ ఫెల్లర్

(సుసంప్రదించు)

అమెరికా ఖండవాస్తవ్యుడును మహాదేశ్వర్య సంపన్నుడును, మహాదాతయునగు జె. డి. రాక్ ఫెల్లర్ యిటీవలనే తొంబదవ జన్మదినోత్సవము న్యూయార్కు నగరమున ఆడంబర రహితముగ జరిపియుండెను. విశ్వవిఖ్యాత పురుషులగు ఎడిసన్, వాట్ సోండ్ డెక్ బర్గు అనువారిరువురు ఎనుబదిరెండు వత్సరములు ను, బార్డిపట్నాక్ అను ప్రసిద్ధ గ్రంథకర్త ఎనుబదియైదువత్సరములు ను, క్లీమెన్స్ రో ఎనుబదియేడు సంవత్సరముల వయస్సునమాత్రమే కలిగియున్నారు. వీరందఱకంటె మన కథానాయకుడు ఎక్కువ వయస్సుకలిగి మంచి పలుత్యముగనుండి జగత్పితామహునకు దోడ్పడుచుండుట గొప్ప అదృష్టమే. రాక్ ఫెల్లర్ నూతండ్లు నిండువఱకు సుఖముగ బ్రతుకగడచి ఆయనకుటుంబ వైద్యుడు నిర్ధారణగ జెప్పుచున్నాడు. కాలము హెచ్చుకొని యీ లక్ష్యపుత్రునకు బాల్యదశ వచ్చునట్లున్నది. రాక్ ఫెల్లర్ పటాటోపమెట్టిదో యెఱుంగడు. నిరాడంబరుడు. నిగర్వచూడమణి. పేరు ప్రతిష్టలకై పెనుగులాడడు. వృధాగా నొక కాపెనను, నిమిషమైనను వెచ్చించు స్వభావ మాతనియెద్ద అణుమాత్రమైన లేడు. ఆయన జన్మ దినోత్సవసందర్భమున ఫోటోగ్రాఫులు తీయువారికి భయపడి ప్రార్థనాదులు జరుపుటకు ఆయనకు పోవుట మానుకొనెను. మఱునాడు కూడా పత్రికావిలేఖులు, ఫోటోగ్రాఫులు పంపకొనిది ప్రాగ్ ఆయన యింటిచుట్టును మూగి గంటలకొలది వేచియుండి వారిని దర్శించి సంభాషించ నభిలషించిరి గాని ఆయన అవకాశ మేమత్రము యివ్వనందున ఆకాశంగులై ఎవరి త్రోవన వారు వెడలిపోయిరి. అనగా ఆయనకు స్త్రోతములు, ప్రశంసావాక్యములు, బహిరంగ ప్రకటనములు మొదలగు వాదావుడులు ఎంతమాత్రము గిట్టవు. ఆయన తల మంచి పండు గుమ్మడికాయంత యుండును. తెల్లని మొగము, గుండ్రని విశాలమైన నీలివర్ణముగల నేత్రములు, చిన్ని గడ్డము, కలిగి సన్నగ కొంచెము పొడవుగా నుండి పంగినడచును. నూలు పానుల బరువు మాత్రమే యుండును. అజీర్ణ వ్యాధిచే తలచు బాధపడుచుండును. బంగారు బొజ్జ యని ఆయనను పిలువెరు. ప్రాస్తు ననే 7 గంటలకు లేచి నిత్యకృత్యముల నిర్వర్తించుకొని 7-80 గంటలకు కిరీసాన మొనర్చి పిమ్మట పండ్లతో పప్పు గింజతో ప్రాతః కాల భోజన మారగించి ఆత్మంతభక్తి శ్రద్ధలతో పదినిమిషములపాటు లైటిల్ గ్రంథ ప్రవణ మొనర్చి 'న్యూ యార్కు ట్రైబ్యున్' అ

నుపత్రికను ఒకపర్యాయము మొదటివండి తుదివఱకు వైదైన హెడ్డింగ్సు (కీర్తి కలు) మాత్రముచూచి తనస్వంతతపాలు చూచుకొని పిమ్మట ఒకగంటసేపు కార్యదర్శితో వ్యాపారవిషయముల ముచ్చటించి అంతట విశ్రాంతిగైకొనును. 10 గంటలకుట తోడనే ప్రాతఃకాలముల మార్చివేసి కాకిరంగుడుస్తల దాల్చి నీలిరంగు ముక్కద్దముల చెట్టుకొని గోల్లుఅను ఆటను విసుగుపుట్టునంతవఱకు ఆడుచుండుట యలవాటు. గరితప్పుట సామాన్యముగనుండదు. సంవత్సరముపొడవున పరికిరించి లెక్కించుచుచి న ఏమూడు నాలుగుపర్యాయములూ బంతి గురితప్పిపోవునట చేతికొని బంతినికొట్టి వేయును. గెలుపొందినపుడెల్ల పిల్లలవలె సంతోషాతిశయముచే గంతులు వేయుచుండునట! ఆటయూరుటతోడనే యింటికివచ్చి ముప్పావుగంట విశ్రమించి ఒంటిగంటకు మధ్యాహ్న భోజన మారగించును. 8-80 గంటలకు తోడనే ముఖ్య సేహితులనో, మనుషులు మనుచురాండ్రనో వెంటనిడుకొని మోటారులో నలుబది నలువదియైదుమైళ్లదూరము పీకారు వెళ్లుచుండును. తిరిగి స్వగృహమున కరిగి న్యూయార్కులో బ్రాడ్వేయందున్న ప్రాండర్లు ఆయితోకంటె వారి ప్రధానకార్యాలయమునందలి మఖ్యోద్యోగులతో తెలిఫోన్ ద్వారా వ్యాపారవిషయముల బ్రసంగించి తగినసలహాల నిచ్చుచుండును. రాత్రి 7-80 గంటలకు కుటుంబములోనివారినందఱను తనచుట్టు మాపుండచెట్టుకొని రాత్రిభోజనము ఆరగించుచు మధ్యమధ్య చిత్రవిచిత్రమైనకథలచెప్పుచు తోడివారికథలు బ్రద్దలగుటల వర్ణించుచు 10 గంటలవఱకు ప్రాస్తువుచ్చునట! పిమ్మట తనకుమిక్కిలి ప్రేమాస్పదమగు 'మెమోరియా' అను విచిత్రమైన ఫేలనమున బాల్సాని 11 గంటలవఱ కేయనాగారమునకే హాయిగ బరుండి నిమిషములో గుట్టుపెట్టి నిద్రపోవుచుండునట!

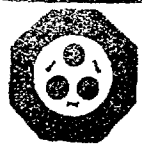
ఈయనజీవితచరిత్ర అద్భుతమైనది. అప్రతిమానమనియే చెప్పవచ్చును. న్యూయార్కులో రిచ్ ఫర్డు అనుచోట 1899 జూలై 21న లేచి జననమొందెను. తండ్రి బూటకపుత్రుడై యుచు సామాన్యజీవనము చేయుచుండెను. మన రాక్ ఫెల్లర్ చిననాటనుండి వారితో వీరితో తాను గొప్పశ్రీమంతుడనగుదునని తలచుచు పుచ్చుండెను! పరునాటనయేడు గడచుటతోడనే యాతడొక గిడ్డంగిలో గుమస్తాగా మొదట జేరెను. అటులనే నాలుగేండ్లుండి ఒకవేయిదాలర్లు కూడచెట్టెనట! దాలరు మూడురూపాయలకు సమానము. తనతండ్రిదగ్గర మఱొకవేయిదాలర్లు అప్పుపుచ్చుకొని యీరెండువేల దాలర్లతో ఒక కంపెనీలో కొంత భాగము పుచ్చుకొని వ్యాపారము జేయసాగెను. అతనికి ఇరువది యాతేండ్లునచ్చునప్పటికే ఎవ్వరితోను ఎట్టినిమిత్తముగాని భాగముగాని

మోక్షగుండరామాయణము

యక్షగానము, హరికథ, 6 కాండములుగల సంపూర్ణరామాయణము. పద్యములు పాటలు, కీర్తనలు, మెట్లు, తోహారాలు అన్ని శుభకార్యములలో పాడవచ్చును. హరిభక్తులకు, శ్రీపురుషులకు ఉపయోగము. 422 పుటల క్యాలికోజైండు. రూపు 2-8-0.

అష్టాదశపురాణసారము

పదునెనిమిది పురాణములు 4 భాగములుగ నులభజైలిని వచనములో కథలవలె పండిత, సామర, శ్రీ, పురుష, బాలబాలికలకు ఉపయోగించునట్లు వ్రాయబడినవి. వెల భాగము 1-కి రు 1-0-0 నాల్గుభాగములుగల సంపూర్ణగ్రంథము. క్యాలికోజైండు, వెల రు 4-8-0. రామా అండు కో, ఏలూరు.

బలహీనము, వకముల బలహీనము

రక్త శోధ

బలహీనము

Deschiens' syrup

వికల్ప ఉపయోగించుము

ఇది, ఆరోగ్యమును, బలము, వికల్పకరము, 30,000 వైద్యులచేత ప్రశంసించును. దెబ్బిచ్చు, పాక్షికము, గడువించును. ఒకకడము రుక్మము.
To be Cheam of lists C. T. HARI, 145, Broadway, Madras.

జీవితమునందు నూతనమార్గమున ప్రవేశించిదానిని సార్థకపరచుకొనుదు

“సిద్ధ కల్ప మ క ర ధ్వ జ” (రిజిస్టర్డ్)

ఒకబుద్ధిమండు ప్రశస్తమైన బంగారుగని గలదు. ప్రాచ్యదేశము నందున్న గొప్పనరముల టూనిక్ మొండివ్యాధు లన్నిటికిని అద్వితీయమైన నివారణ, అనేక కాన్ఫరెన్సులందు వస్తుప్రదర్శనములందు బంగారు పతకములు, మొదటితరగతి యోగ్యతాపత్రములు యివ్వబడినవి. మొదటన కెక్కువ పనిగలవారి కిది నిజమైన పరప్రసాదము. రక్తమును పరిశుద్ధపరచుటయందు అనూనమైనది. పూర్తిగా నుణము గలుగుటకు కావలసిన 60 మాత్రముల బుడ్డి 1-కి ధర 10 లు మాత్రమే. (వి. సి. చార్జి ప్రత్యేకము)

నరము మొదలు, శరీరము, మొదలగునవి

మా ఆయుర్వేదము పండిత డాక్టర్ ఎన్. వి. శ్రీరామాచార్యులవారి

సుప్రసిద్ధమైన ఔషధములను వాడుటచే వృద్ధియగును.

మ హా చంద నా ది తైల ము

మిక్కిలి శక్తిగల మొదట సంబంధమైన టూనిక్. జ్ఞాపకశక్తి లేకపోవుట, మొదలు నీకాకు, విచారము, మాపుట, కండ్ల మంట, తలనొప్పి పుట్టి, చర్యసంబంధమైన ఇతరవ్యాధులు ఇక రావలకు మిక్కిలి నుణకరమైనది. 1-నెలకు సరిపోవు 12 బొట్టులుగల బుడ్డి 1-కి రు 5-0-0.

వివరములకు ఈదిగువ విలాసమునకు వ్రాయవలెను:—మద్రాసు ఆయుర్వేదిక్ ఫార్మసీ, లిమిటెడ్.,

ధారాశ్రమ పద్ధతులపై పనిచేయుటకు హిందూదేశము నందంతటను ఏజెంట్లు కావలెను.

పోస్టుబాక్సు నెం 151.

మేనేజరు: వి. రఘుపతి, బి. ఏ., బి. ఎల్.

తెలంగాణము “కల్పం”

కుండ స్వతంత్రముగా స్వతంత్రించి వ్యాపారము జేయ సంకల్ప మొదల కరోసిన్ నూనె వ్యాపారము జేయసాహసించెను. నలు బదేండు నిండునప్పటికే అనేక లక్షలదాలర్లు పెట్టుబడితో కూడుకొనిన ప్రాండర్లు ఆయిల్ కంపెనీకి యజమానియై తీవ్రముగ విజృంభించి క్రొత్తపద్ధతులపై వ్యాపారరథమును నడపుచు రిఫైన రీస్ పైప్ లెస్సు మొదలగు క్రొత్త ఏర్పాట్లతో ‘క్రొత్తలూల ముగ వ్యాపారము చేయసాగెను. యునైటెడ్ స్టేట్స్ లో జరుగు కరోసిన్ వ్యాపార మంతయు తానొక్కడే వశపరచుకొన పలెనని కుతూహలపడుచుండెను. తొడి వ్యాపారస్థులు ఏమాత్ర మెక్కిరాకుండ మార్కెట్టులందు తన పలుకుబడిలో నుంచు కొనుటకును వివిధ దేశములందలి రైల్వే కంపెనీలలో తనవరపు రవాణాచేయు సందర్భములలో మంచిమంచి సదుపాయములు సౌకర్యములు వసతులు కల్పించుటలు తగిననిబంధనల నేర్ప అనుకొనుటకు మొదలిడెను. అదేమి యద్భుతమో రైల్వే కంపెనీ లన్నియు ప్రాండర్లు ఆయిల్ కంపెనీకి ఎక్కువ తోడ్పడసాగె ను. ఈకారములచే విగతిన నూనెవ్యాపారస్థులు పడిపోవుట కాలక్రమమున సంభవించెను. ఇతనికి తొడివ్యాపారస్థులనిన తృణప్రాయముగా నుండెడిది. వారిని పడగొట్టుటకు, దివాలా తీయించుటకు ఎన్నితంత్రములు లోకమునం గలవో అన్నితంత్రములు మార్గములు అవలంబించెను. పెద్దపెద్ద నూనెవ్యాపారస్థులు కూడ ఈతని ధాటికి నిర్వహించలేక తుదకు రాక్ ఫెల్లర్ చెప్పిన వరతులు లేక నిబంధనలను బద్ధులై తమవ్యాపారమును, గనులను అన్నిటిని యాయన పుర మొనర్చుచు వచ్చిరి. రాక్ ఫెల్లర్ అనిన వ్యాపారస్తులకు సింహస్వర్ణముగా నుండెడిది. కొండ తీతనిని వివసర్యముగ బ్రహ్మరాక్షసిగ నెంచి భయపడుచు వచ్చిరి. మొత్తముమీద వ్యాపారము మొదలిడిన పదియేండ్లలోనే యునైటెడ్ స్టేట్స్ నందలి కరోసిన్ వ్యాపారములో 100 కి 95 వంతులు స్వాధీన పడుకొన గలిగెను. 1877 వ సం॥రములో అమెరికాలోని కరోసిన్ వ్యాపారము పరిశ్రమయంతయు ఒక రాక్ ఫెల్లరుకు సంబంధించిన ప్రాండర్లు ఆయిల్ కంపెనీచేతనే నిర్వహింప బడుచుండెననిన వానివ్యాపారకాశక్తియు, బుద్ధివశాలత యిట్టిదో వేరుగ వ్రాయవలెదు.

కొంతకాలమునకు దేశములలో డెక్లెండ్రు యీతనిపై అనూయ, ద్వేషము, స్పర్ధ కలిగి ప్రబలజోచ్చెను. దేశములో నీతనింగూర్చి కొంత యాందోళన బయలుదేరెను. కొంతమంది అభియోగముల దెచ్చిరి. 1907 వ సంవత్సరములో నితనిపై వచ్చిన ఒక కేసు సందర్భములో కే. ఎం. లాన్డన్ అను న్యాయాధిపతి 290 లక్షల దాలర్లు జరిమానా విధించెను. ప్రపంచములో నేదేశమునను నిదివఱ కెన్నడు యితటి అపరాధము విధింపబడలేదు. ఐనను అనేక లక్షల కోట్ల ధనము గల యీతని కిజాలూనా యొక లెక్కలోనిది కాదు. వెంటనే చెల్లించివేసెను. 1911 సంవత్సరములో మఱొక కేసు సందర్భమున కుక్లీము కోర్టువారు ప్రాండర్లు ఆయిల్ కంపెనీవారు యితర నూనెవర్తకులు పోటీ చేయుటకు ప్రత్యక్షముగ గాని రహస్యముగగాని ఎట్టి ఆటంకములు కలగజేయరాదని తీర్మాన మొనర్చిరి. అద్రాని ఫలితముగ యీ కంపెనీని వారికి రైల్వే కంపెనీలు, ఇతరసంస్థలూచువుచున్న సౌకర్యములు సౌలభ్యములు పూర్తిగ రద్దుచేయబడెను. ఈ కారణమున రాక్ ఫెల్లర్ పడిపోవునని పలువురు భ్రమపడిరికాని నేటికిని ప్రాండర్లు ఆయిల్ కంపెనీ వారే యునైటెడ్ స్టేట్స్ లోని కరోసిన్ వ్యాపారములో ముప్పాతిక మువ్వీసము జయప్రథముగ కొనసాగించుచున్నారు. నూనెవ్యాపారస్థుడగు రాక్ ఫెల్లరును గురించి అనేక గ్రంథములు వ్రాయబడి యున్నవి. రాక్ ఫెల్లరు నొడ్డు గొప్ప విశేష మొకటి గలదు. ఎందఱెన్ని విధముల తనను నిరసించినను, దూషించినను, విమర్శించినను ఖండించినను సరకుచేయడు. మాటు పలుకడు. దూషణ భూషణ తిరస్కారములు ఆయ

నకు తృణప్రాయములు. రాక్ ఫెల్లర్ ఎంతధన మార్జించెనో యెవ్వరికెఱుక? ఎవ రూహింపగలరు? ఇదివఱకు ఖర్చుపెట్టి నదిపోగా ప్రస్తుతమితియొద్దకనీసము కేయిలక్షలదాలర్లు (80 కోట్ల రూపాయలు) ధనము కలదని తెలియుచున్నది. ప్రపంచములోనితనికిమించిన భాగ్యవంతుడు లేడనుట నిర్వివాదాంశము. క్రీస్తు పుటినప్పటినుండి యీతఱుము వఱకునడైన సెకండనకోక దాలరుచొప్పున గడింపగల్గినను రాక్ ఫెల్లర్ గడించిన ధనము నకు సాటిరానేరదు. రెండు వేల సంవత్సరములంతాన్ని శ్రమలు శ్రమపడి సెకండు కొక దాలరుచొప్పున సంపాదించినను 10 కోట్లదాలర్లు ప్రాస గానేరవు. రాక్ ఫెల్లర్ మొదలుమొదట చాలా పిసినిగొట్టుగా నుండెను. కాని కాలక్రమమున నతనిలో దాతృత్వము ధర్మశీలము మొలకెత్తి సర్వతోమఖముగ వ్యాపింపసాగెను. ఇతడు బాప్టిస్టు క్రీష్టియన్. బాల్యములో డైబిలునందలి కొన్ని భాగములను, డైబిల్స్ సంబంధించిన కొన్ని పాటలను వల్లవేయుచువచ్చెను. అవి యిప్పటికిని మరచిపోలేదు. అతడు సంపాదించినకోట్లకొలది ధనమును వివిచేయుటకు తోచకుండెను. లోకోపకారము చేయవలెననియ, లోకాపవాదము పోగొట్టుకొనుటకు విశేష ధనమును కొల్ల పెట్టసాగెను. 1911 సంవత్సరము నుండి యిప్పటికి 75 కోట్ల దాలర్లును ధర్మార్థముగ నిచ్చివేసెను. మొదట మొదట క్రైస్తవ సంఘములు తదితర సంస్థలు యీతని ధనము వట్టి పాపిష్టి దని యెంచి ముట్టుకొనకుండెరి. కాని ధనాశేచ కాలక్రమమున అభిప్రాయములు మారుటచే అతని ధన మే పరమపావన మొనదిగానెంచి కండ్ల నడ్డుకొనుచు వచ్చిరి. అమెరికాలో మధ్యపాననిషేధ ప్రచారార్థము వ్యవహరపబడిన ధనములో విశేషభాగము మన రాక్ ఫెల్లర్ గారనుగ్రహించినదే. ఇంతకంటె మహోత్సవకార్యము మఱొకటి కలదు? వందల కొలదిసంస్థలకు కోట్లకొలది ధనమును ప్రత్యుపకారనిస్సృహతో యిచ్చుపాదాగ్య డొసంగెను. ఇట్టి మహాదాత ప్రపంచమున నిదివర కెన్నడు బయలుదేర లేదు.

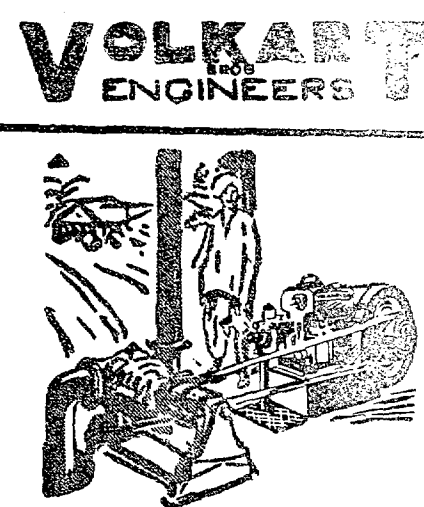
1911 సంవత్సరమునుండి యితడు వ్యాపార జోక్యము ను మానుకొనెను. ఈతని పుత్రులమన జూనియర్ రాక్ ఫెల్లర్ వ్యాపారకేటమునకు చొదకుడుగానున్నాడు. వ్యాపార విషయమున జూనియర్ రాక్ ఫెల్లర్ అద్వితీయుడని పేరొడసెను. పులికడుపున పిపిలికము పుట్టునా? కథానాయకుడగు రాక్ ఫెల్లర్ 1913 వ సంవత్సరమున రాక్ ఫెల్లరు ఫౌండేషన్ అనునది స్థాపించి ప్రతిభాశాలలగువారిని దాని కధ్యక్షులుగా నుంచి తద్వారా వివిధదేశములగు నానావిధసంస్థలకు ఆపారముగ ధనమును సహాయార్థము నిచ్చుచున్నాడు. ఆయన విశేషముగా ప్రజారోగ్య మభివృద్ధి జెంగు నిమిత్తమున వైద్య శాస్త్రప్రాబల్యమునకును ధనసహాయ మొసంగుచుండును. చికాగో యూనివర్సిటీలో సోషలిటీ లెక్చరరుగానున్న డాక్టర్ బార్బి విస్సెంటు అను ప్రతిభాశాలి రాక్ ఫెల్లర్ ఫౌండేషనుకు ప్రెసి డెంటుగానుండి స్వామికార్యధురంధరుడై మిక్కిలి చాకచక్యములతో వ్యవహరించుచున్నాడు. ఒక 1928 సంవత్సరమున నే యీరాకు ఫెల్లర్ ఫౌండేషన్ పక్షమున 210 లక్షలదాలర్లు అనగా 6 కోట్ల 80 లక్షలరూపాయలు ప్రపంచమునంగల వివిధ సంస్థలకు వివిధవృత్తులకు వ్యక్తులకు పంపిణీపబడెను. ఈ ధనమంతయు క్రింద కేర్పొనబడు కార్యములకు వినియోగింపబడెనని ఎంచువలయు. యునైటెడ్ స్టేట్స్ ఫోగస్సు, ఇటలీ, బ్రెజిల్, చీనా, సయాం మొదలగు దేశములలో వైద్య విద్యా భ్యాసకులకు, వందలకొలది వైద్యశాలల పోషణనిమిత్తమున వైద్యశాలల భవననిర్మాణార్థమున, పరికరముల నిమిత్తమున ప్రత్యేక దేశమున యెల్లాఫీవర్ వలన కలుగుచున్న బీభత్సమును సహోపద్రవమును అణచివేయుటకు ఆఫ్రికాలో పశ్చిమతీర ప్రాంతమున అతివ్యాప్తమై యున్న బహువిధ హాఠ వ్యాధుల నిర్మూల మొనగ్గుటకును, పదునెనిమిది దేశములందును, యునైటెడ్ స్టేట్స్ లోని ఆటురాష్ట్రములందును ప్రబలచుచ్చిన చులేమా వ్యాధిని విధ్వంసమొనర్చుటకును, మన సిస్టిన్ బరలవలన నష్టపడిన ఏడురాష్ట్రములలో ఆరోగ్యాభివృ

ద్ధిని ప్రోత్సహించుటకై నేర్పఱుపబడిన ఎనబదియేడు సంస్థల పోషణార్థమున, కొంకిపురుగు అను దుర్వాస్థిని రూపుమాపు నిమిత్తము ఇరువదొక్క దేశమునందలి ప్రభుత్వములకును, నలు పదియఱు దేశములలో వైద్యమునకు సంబంధించిన ఫెలోషిప్పు 802 ఏర్పాటుచేయుటకును, నానాదేశములకు సంబంధించిన 61 మంది వైద్యశాఖోద్యోగుల, ప్రాఫెసర్లు, 127 గురు బాలులు యునైటెడ్ స్టేట్స్ లో వైద్యశాఖాపరిస్థితుల పరిశీలించు నిమిత్తము పర్యటనములు సలుపుటకు కావలసిన ఖర్చులనిమిత్తమును, ఇట్లే యెన్నివిధములనో ఎన్ని దేశముల ప్రభుత్వములతో, ఎందఱువ్యక్తులతో లక్షలకొలది, కోట్లకొలది అనుగ్రహించియుండెను. ఒకవైపునైపుణి కాక విద్యావ్యాప్తికాక, శాస్త్రీయపరిశోధనములకు, ప్రజారోగ్యము నిమిత్తము ఈ మహాయోనిధనము వెలుకై ఓడకలె బ్రవహించుచుండును. జగత్పాల్యాగనిమిత్తము రాక్ ఫెల్లర్ ఇతలె కనకవర్ణము గురిపించిన మహోదారుడు ప్రపంచమున జేతెవ్వరును లేరనుట స్పష్టము. ఎడిసన్, ఫోర్డ్, రాక్ ఫెల్లర్ అను నీ మువ్వురు తిమూర్లులవలె భాసిల్లుచున్నార. వీరి జీవితచిత్రములు అమెరికాఖండ చరిత్రగ్రంథములందే గాక ప్రపంచ చారిత్రక గ్రంథములందు మణిమయసువర్ణాక్షరములతో రచింపబడగలవు.

(అనువాదము)

సింగంపల్లి వేంకటాద్రి.

గంధర్వ మహర్
వైస్, ఫిల్చు, అందు బుక్ స్టాల్,
రాజమండ్రి-వివరము లుచు గవలెను.

VOLKART ENGINEERS

మా ప్రత్యేక ప్రేమనది, పాప్టలుట్ పంపింగు సెట్లు కరోసిన్ కూడా యోగ్యం ఎంజినులతో గలవు.

పూర్తి వివరములకు ఈ దిగువ విలాసమునకు వ్రాయుడు:—

వాల్ కార్టు బ్రదర్స్ ఎంజినియర్స్

ఆర్మినియన్ వీధి, మద్రాసు.

ప్రదర్శనగదులు ఈ దిగువ స్థలములందు గలవు:

కొత్తతరగువేట, బెంగుళూరు.

వెస్టుమెయిన్ వీధి, మధుర.

అవనాపిరోడ్డు, కోయంబత్తూరు.

వాల్ కార్టు బ్రదర్స్, ఏజెన్సీ, బెజవాడ.

వెన్నముద్దలు

తెనుగు లిపి తెలిపిన పిల్లలైనను సరే సంస్కృత భాషను స్వయముగా నేర్చుకొనుటకు సంస్కృతముతో మాట్లాడుట కను వాయుబుకును వీలగునట్లు తెలుగు లిపితో సంస్కృతపు పుస్తకములు చేసెదము. ఇవి చదువునో తెలుగు పుస్తకములు చదువ నక్కరలేదు. ఒక్క రూపాయి పంపినయెడల మూడు సం స్కృత పుస్తకములు పంపెదము. వి. పి. గా పంపునో రూ 1-10-0 అగును. కాఫీ హోటళ్లకును పొగచుట్టలకును కిల్లీలకు ను పోకలకును ఖర్చుచేయు రూపాయలలో ఒక్కరూపాయే మాకు పంపి దానిఫలమును అనుభవించుడు. మా సంస్కృత పుస్తకము లన్నియు వెన్నముద్దలే.

శ్రీకృష్ణ సంస్కృతగ్రంథమాల,
పెద్దాపురము (Peddapuram.)

జీవామృతము

బలహీనతచే నరముల కటుత్వము నడచిన వారికి దివ్యామృతము.

వెల సీసా 1-కి రు. 3-4-0.

ఆయుర్వేదాశ్రమము

151, గోవిందపు నాయకవీధి, మదరాసు.

(మా అందరి యేజుట్టుయొద్దన, ఎల్ల జౌషధవిశ్రేణుల యొద్దను దొరకును.)

ఆయాసపడవద్దు

శూలనొప్పి తగ్గిపోవును

చాంబర్లెను శూలనొప్పి నివారిణిని ఉపయోగించిన ఉత్తరక్షణముననే బాధనుండి విముక్తిపొంది శాఖ్యము ననుభవించగలవు. ఇది చాల నమ్మకమైనది. చాలాకాలమునుంచి అనేక ఘనవైద్యులచే ఆమోదింపబడుచున్నది. మందులంగ శ్లన్నిటిలోను దొరకును. ప్రపంచమందంతటను శూలనొప్పులకు, తిమిరి నాయువులకు, అతిసారమునకు, పొత్తికడుపునం బంధమైన వ్యాధులన్నిటికి వాడబడుచున్నది. వెంటనే దాని కుదురుమును పొందుచున్నాడు. ఎల్లప్పుడు దగ్గర నుంచు కొనుడు. ఇంక ఆయాసము పొంద నవసరము కనిపించదు.

చాంబర్లెన్సు శూలనొప్పి నివారిణి

CHAMBERLAIN MEDICINE Co,
Des Moines, Iowa U. S. A.

ప్రపంచమందటను చాలకాలమునుంచి విఖ్యాతినొందిన దివ్యవృధము. అది కొత్తదికాదు, అది తప్పక గుణమిచ్చును.

CHAMBERLAIN'S

శూలనొప్పికి, అతిసారమునకు పూచీయైన నివారిణి.
కడుపునొప్పికి ప్రథమనివారిణి

తిరుపతి డిల్ ముల్ కోర్టులో.

O. S. 66/1929,

హాది:—పెల్లు పెంచునాయుడు.

ప్రతివాడు:—1. పందిటి చెంగడు, 2. పందిటి యేర పాడు అనే వీరాసామిగాడు.

వాదపేరటికి ప్రతివాదులు 15-3-1929 తేదీన వ్రాయించియుచ్చిన ప్రానోటు తాలూకా బాకీ రూ 408-0-0 యలకు వాది ప్రతివాదులపై దావాచేసి 10-9-1929 తేదీకి వాయిదా వేయబడి యుంటున్నది. సదరు తేదీన ప్రతివాడు హాజరుకానినెడల వారిపై ఎక్స్‌ప్రెస్ డిక్రీ కాబడును.

పి. కె. విజయరాఘవన్ బి. ఏ.

జిల్లాకోర్టు వకీలు, తిరుపతి.

స్థానికవార్తలు

జాతీయ ఆరోగ్యమునుగూర్చి ఉపన్యాసము:—
డా॥ ఏ. లక్ష్మీపతి, బి. ఏ., యం. బి. సి. యంగారు కేపు 10 వ తేదీ సాయంకాలము 5 గంటలకు వేపేరి చెంగలవ్వాయనా యకరు పాఠశాలయందు సినిమా ఫిల్ములసహాయముతో జాతీయ ఆరోగ్యమునుగూర్చి ఉపన్యాసించెదరు.

న్యాయ. సర్. సి. వి. కుమారస్వామిశాస్త్రి గారిపుత్రుడు ఇంగ్లాండునందు లాపరీక్షయందు కృతార్థుడయ్యెను:— న్యాయ. సి. వి. కుమారస్వామిశాస్త్రిగారి పుత్రుడు సి. వి. యస్. శాస్త్రిగారు ఆక్స్‌ఫర్డులో లాపరీక్ష యందు కృతార్థులయిన వారై తెలియుచున్నది. (ప్రీ. ప్రె.)

మద్రాసు కార్మిక సంఘముయొక్కవార్షికోత్సవము:—రాబోవు 11 వ తేదీ బుధవారమునాడు సాయంకాలము 5-30 గంటలకు పెరంబూరు బారక్సునందు మద్రాసు కార్మికసంఘముయొక్క వార్షికోత్సవము జరుగును. ఈ సందర్భము శ్రీ బి. పి. వాడియాగారు అధ్యక్షత వహించుటకు చతుతో అంగీకరించియున్నారు.

తిరువల్లి కే.జి. అన్నదాన సమాజము:— విజయనగరరాజుగారికి నూతనముగా జనించిన కుమార్తెయొక్క నామరకరణ సందర్భమున రాజాగారి గుమాస్తా తిరువల్లి కే.జి. అన్నదాన సమాజమునందు గత 4 వ తేదీన 500 బీదలకు భోజనము పెట్టించిరి. ఒక్కొక్కరికి ఒక్కొక్క కాణిసండున దక్షిణాంకురం నొసంగిరి.

దిల్లీ బి. ఏ. యం. యం. మురగప్పచెట్టియూర్ గారు మద్రాసు సేవా సదనమునకు రూ 1,000 విరాళముసంగుట:—ది. బి. ఏ. యం. యం. మురగప్ప చెట్టియూర్ గారు మద్రాసు సేవాసదనమునకు విచ్చేసి సేవాసదనమునందు జరుపబడు ఘనకార్యమునందు సద్భావము వహించిన వారై సేవాసదనసహాయార్థము రు 1,000 విరాళము సంగిరి.

2 వ దేవేంద్రకుల వెల్లాలవారి సమావేశము:—

2 వ దేవేంద్రకుల వెల్లాలవారి సమావేశము యీనెల 29 వ తేదీన తిరుచినాపల్లి మ్యూనిసిపల్ హాలునందు జరుగును. గౌ॥ డా॥ పి. కుబ్జరాయన్ మద్రాసు ప్రభుత్వ ప్రధాన మంత్రిగారు సమావేశ ప్రారంభోత్సవము సలిపెదరు. ఓ. వి. రామస్వామినాయకరు గారధ్యక్షత వహించెదరు. జె. యస్. కల్లపూర్ గారు పతాకోత్సవము జరిపెదరు. (అ. ప్రె.)

చెన్నరాష్ట్ర ముస్లిము సమావేశము:—

ఖాన్ బహదూరు మీర్, మజిరుద్దీనుసాహేబుగారి అధ్యక్షత క్రింద నిన్న 8 వ తేదీన ఖాన్ మహ్మదునందుజరిగిన చెన్నరాష్ట్ర ముస్లిముసమావేశమునందు ప్యాల్మెస్టీనులో అరబ్బీలకున, యూదులకున కలిగిన తగాదాలవిషయమై లండనునందున, అఖిల భారత ముస్లిము సమావేశమునందును చేయబడిన తీర్మానముల ననుసరించి చెన్నరాష్ట్ర ముస్లిము సమావేశమునందుమాడ ఆ తీర్మానముల బలపరుపవలెనని తీర్మానించడమైనది. (ప్రీ. ప్రె.)

ఇట్టిగేషను బోర్డు సమావేశము:—పశ్చిమ కృష్ణా, గుంటూరు మండలము, దివి, ద్వీపముయొక్క ఇట్టిగేషను బోర్డు సమావేశము సెప్టెంబరు 22 వ తేదీన గుంటూరుతాలూకా మట్లూరునందు జరుగును. యం. వెంకటరమణరాజు, బి. సి. ఇ. ఎన్నికయియు ఇంగ్లీషుగురూ యీ సభకు విచ్చేయుదురు.

రైతులు తమకష్టనిష్ఠురములు ఆధ్యక్షులకు ఈ సమావేశము నకు పూర్వమే తెలిసినయెడల ఆ విషయముల గూర్చి పై సమావేశము నందు చర్చించుటకు అవకాశము గలుగును. అని ఇట్టిగేషనుబోర్డు అధ్యక్షులగు ప్రా॥ జి. రంగ నాయకులుగారు తెలుపుచున్నారు.

రాకపోకలు:—గౌ॥ సి. వి. యస్. నరసింహరాజు

గారును శ్రీయుత దేశోద్ధారక కాశీనాథుని నాగేశ్వరరావు

పంతులుగారును గత శనివారమునాడు రాత్రి విజయవాడకు వెళ్లిరి.

యం. ఆర్. నేతురత్నమయ్యగారు యస్. వి. రామ మూర్తిగార్లు ఉడకమండలమునకు గత శనివారమునాడు రాత్రి వెళ్లిరి.

గౌ॥ ఏ. వై. జి. క్యాంబెలుగారు నిన్నరాత్రి తంజావూరునకు వెళ్లిరి. 12 వ తేదీన మరల మద్రాసునకు వచ్చెదరు. శ్రీయుత సి. వి. వెంకటరమణ అయ్యంగారు సేదనదయమున మద్రాసునకు వచ్చిరి.

ఒక క్రైస్తవస్త్రీ హిందూమత మవలంబించి

హిందువును పెండ్లియాడుటకు నిశ్చయించుట:— టి. హెచ్. యిడా యన క్రైస్తవస్త్రీ హిందూమతమువలంబించి, ఆంధ్రదేశమున ప్రసిద్ధిజెందినవి. వెంకోబరావు ఆసు నట కునిని వివాహ మాడుటకు నిశ్చయించినటుల తెలియుచున్నది. ఈవివాహము అక్టోబరునెల ప్రారంభమున జరుగును. వధువు నెల్లూరునందలి బాలికాపాఠశాలయందు ఉపాధ్యాయురాలుగా నున్నది. ఈమె, రివరెండు టి. హెచ్. నరసయ్య కుమార్తెయై ఏ. బి. యం. ఆస్పత్రియందును డా. కాంతమ్మసోదరి యనియు తెలియవచ్చుచున్నది.

స్థాపితము 1893

సీమకమలములు

మిక్కిలి శ్రేష్ఠతరమైనవి

న్యాయమైన ధర

వీకంసి చబిల్ దాస్ అందు సన్స్

రత్నాలు, బంగారు, వెండినగలు వర్తకులు

112, 113 చైనాబజారు రోడ్, మద్రాసు.

యెలెక్షన్ నోటీసు

1. తిరువల్లి కే.జి. శ్రీ పార్థసారధిస్వామి దేవస్థానము బోర్డు ఆఫ్ నూపర్విషక్ మెంబర్స్ స్థానములలో రెండు ఖాళీలను పూర్తిచేయుటకుగాను 1929 వ సం॥ అక్టోబరు 27 వ తేదీ ఆదివారమునాడు ఎన్నికలు (ఎలక్షను) జరుగబడును.

2. పై ఖాళీస్థానములకు అపేక్షకుల కుండవలసిన యోగ్యతాంశములను యిప్పుడు అపేక్షించువారలు యెట్లు పొంది యున్నారని నిరూపించుచు సదరు అపేక్షించు వారల సమ్మతిని వ్రాతములముగా తెలుపుచు రిజిస్టర్డ్ వోటర్లలో యిద్దరి చేత్రాలతో నామినేషన్ కాగితములు పై దేవస్థానము నూపర్విషక్ బోర్డువారి ఆఫీసులో 1929 సం॥ సెప్టెంబరు నెల 29 వ తారీఖు శనివారమునాడు వగలు 7 ఘంటలు మొదలు 10 ఘంటల లోగాను లేక సాయంత్రము 3 ఘంటలు మొదలు 5 ఘంటలలోగాను దాఖలు చేయబడవలయును.

3. నామినేషన్ ఫారములు సదరు ఆఫీసులో వ్రాతములముగా ధరఖాస్తుచేసికొనువారికి వెలలేక ఇవ్వబడును. సదరునామినేషన్ కాగితములను పూర్తిచేసి ఖాళీస్థానమునకు నపేక్షించు వారిచేగాని లేక నామినేషన్ కాగితమునందు చేవ్రాలుచేసిన ఉభయ వోటర్లచేగాని సేరుగా పై ఆఫీసులో దాఖలుచేయబడవలెను.

తిరువల్లి కే.జి. 9-9-29 } సి. కేసవరావు నాయుడు, సెక్రటరీ, బోర్డుఆఫ్ నూపర్విషక్.

మ-రా-శ్రీ, తిరుపతి డి.పి.ఎ.కోర్టులో

స్కాల్ కాన్ నెం. 596-1929

పత్రిపాటి కృష్ణమనాయుడు, వాది. తుమ్మల మన సామినాయుడు, ప్రతివాది. వాది ప్రతివాదిపై 79-0-6 రూపాయలకు వాది పేరటికి ప్రతివాది 7-7-1924 తేదీన వ్రాయించి యిచ్చిన పోనోటుపై దావాచేసి 12-9-1929 తేదీకి వాయిదావేయబడి యుంటున్నది. సదరు వాయిదాకు ప్రతివాది హాజరుకానియెడల సదరు దావా ఎక్స్‌ప్రెస్ గా తీర్మానము కాబడును.

పి. కె. విజయరాఘవన్ బి. ఏ.

జిల్లాకోర్టు వకీలు, తిరుపతి.

నమ్మకమే మా దిగ్విజయమునకు మూలకారణము

నమ్మకమైన నగలను వారికి సరఫరా చేయగలమనియు, అన్ని విధములవారికి లాభమును మేము చేకూర్చగలమనియు నూర్గకొలది కాతాదారులకు మాయందు నమ్మకముగలదు. మా కంపెనీ నమ్మకను గలిగియున్నది. ఒకేభర ప్రకారము విక్రయించబడునట్టి గౌరవనీయమైన పద్ధతిని ఇదివర కెప్పుడు తప్పియుండలేదు. యెట్లునను అమ్మకము గలుగుటకై తప్పుగా తెలియపరచడము, లేక తక్కువ రకము నగలు యివ్వడము మొదలగు పద్ధతులను మే నుపలంబించుటలేదు. మా ఒకేభర మీ అమూల్యమైన కాలమును, శ్రమను, ధరను కూడుదుల చేయుచున్నది. మేమిచ్చు పూచీయందు మేము తెలుపునంత మంచిది లేదని మీరు కనుగొనినవాటిని వాపసిచ్చుటకై వీలుగలదు. మీరు భద్రముగాను, లాభకరముగాను తపాల్ ద్వారా కూడ మాతో వ్యాపారము చేయవచ్చును. మావద్దయున్న సరకు, మా సేవ, మా సాహాయ్యము వగైరాలపై మీరు నమ్మకముంచవచ్చును. మాకాతాదారుల లాభము మా స్వంత విషయమువలెనే తలచుచున్నాము.

సురాజమల్ లల్లుభాయి అందు కో.,

ప్రజానమ్మతమైన నీమకమలములు, బంగారు, వెండినగలు, శిల్పములు వర్తకులు, 313 ఎస్టేట్, మద్రాసు.
మా కార్యాలయములు ఈదిగువ స్థలములందుకూడ గలవు.

బొంబాయి,
359 కాల్బడేవి, రోడ్డు.

కలకత్తా,
12 లాల్ బజారు వీధి.

రంగూన్,
134 మొగల్ వీధి.

తిరుచునాపల్లి,
135 బిగ్ బజారు వీధి.

అహమ్మదాబాదు మిల్లులతగాదా

మధ్యవర్తుల ప్రసంగములు

అహమ్మదాబాదు, సెప్టెంబరు 6:—మిల్లుల యజమానులును, కార్మికులును చేతనములవిషయమై పరిష్కరించుటకు మహాత్మాగాంధీ, నే తు మంగళదాసుగార్ల మధ్య వర్తిత్వమున కంగీకరించిరి. ఈ మధ్యవర్తులకిరువురకును భేదాభిప్రాయములు ముఖ్యవిషయములందు గలిగినవి తెలియుచున్నది. మహాత్మాగాంధీగారు నేటిరాత్రి బొంబాయికిని అచ్చటనుండి సంయుక్తరాష్ట్రములందు పర్యటనమొనర్చుటకు బోయెదరు. ఈమధ్యవర్తులీరువురును బొంబాయిలో సంప్రతించెదరు. వీరు ఈ సమస్యను ఏకీభావముతో పరిష్కరింప జాలకున్నచో నొక్క మధ్యవర్తిని నియమించెదరటం. (ఆ. ప్రె.)

అ. భా. కా. సంఘసభ

ఈనెల 28 తేదీని లక్నోలో జరుగును

జనవారి లాల్ గారి ప్రకటన

అలహాబాదు, సెప్టెంబరు 8:—అఖిలభారత కాంగ్రెసుసంఘ సభ ఈనెల 28 తేదీ కనివారమునాడు లక్నో పట్నమున జరుగును. లాహోరు కాంగ్రెసు అధ్యక్షుని ఎన్నికనుగించి అలోచింపబడును. తేదీయును, స్థానమును భారతకానసభా సభ్యులకును, మహాత్మాగాంధీగారికిని సౌకర్యముగ నుండునట్లు నిర్ణయింపబడెను. వర్గీంకుమిటి సభ ఈనెల 27 తేదీని లక్నోలో జరుగును. అని అ. భా. కా. కార్యదర్శి పండిత జనవారి లాల్ నెహ్రుగారు ప్రకటించుచున్నారు. (ఫ్రీ. ప్రె.)

మహాత్మాగాంధీ

భూపాల నవాబుగారి సన్మానము.

భూపాల్, సెప్టెంబరు 9:—మహాత్మాగాంధీ, శ్రీమతి కస్తూరిబాయి, జమ్నాలాల్ బజాజ్, మీరజెన్, గార్ల తదితర అనుచరులును నేటి మధ్యాహ్నము భూపాల్ కు చేరిరి. వీరికి భూపాల్ నవాబుగారి యుక్త్యులు రైలు స్టేషనువద్ద స్వాగతము నొసంగిరి. డా॥ అన్నారీ, అబ్దుల్ హసీంగార్లును అచ్చట నుండిరి. భూపాలనవాబుగారు కాలినొప్పిచే బాధపడుచున్నందున స్వయముగా పోయి మహాత్మునికి స్వాగత మొనగజాల నందులకు విచారించుచు వర్తమాన మందిరి. గాంధీగారును అనుచరులును రహత్ మంజిల్ అను భవనమున కేగి అందు విడిసిరి. అచ్చట కేగినపిమ్మట మహాత్ముడు నవాబు గారిని వెంటనే దర్శించెను. (ఫ్రీ. ప్రె.)

శా వే బ్ హెల్తు మోటారు

వ్యాయామమునకు స్థూలత్వమును తగ్గించుటకు తగినది.

ఎక్కువ స్థూలముగా యుండుటకు కారణము వ్యాయామము లేకపోవుట, తిండి ఎక్కువగుట. ఈపద్ధతిని తలక్రిందుగా మార్చుటవలన స్థితి చక్కబడును.

కొన్ని వేళలందు స్థూలతను తగ్గించుటకై ఉపయోగింపబడుచున్న మందులు, వైద్యుని సలహా లేక పుచ్చుకొనినప్పుడు గొప్ప హాని గలిగించుచున్నది. నిరశన పద్ధతి దేహమునకు బలహీనతను గలిగించి, శరీరమును కృశింపజేయును. ఈ పద్ధతిని ముఖ్యముగ స్త్రీలు అంగీకరించరు.

శరీరము స్థూలమైనకొద్దీ తఱచు వ్యాయామముచేయుటకు ఆసక్తి తగ్గి పోయి ప్రాణాధారమైన అవయవముల చుట్టును క్రొవ్వను చేకూర్చును.

ఈ చిన్న పుస్తకమునందు తెలుపబడిన సలహాప్రకారము ప్రతిదినము పరిశ్రమముచేయుటవలన జీవాధారమైన అవయవములచుట్టును క్రొవ్వను చేరనీయక ఆటంకపరచును. ఈప్రకారము స్థూలత్వమునకు దగ్గరగాచేరిన వ్యాధిని పూర్తిగా తగ్గించకపోయినను ఆటంకపరచును.

స్థూలత్వము చక్కగా కుదుర్చుటకు హెల్తు_మోటారు ఒక గొప్ప పరప్రసాదము. అధికమాంసము వ్యాయామములేకను సదా కూర్చుండి పనిచేయుటచేతను, లేక అపక్వాహారము మొదలగువాటివలనను హెల్తు_మోటారు అధికమాంసమును విటిచివేసి, ప్రాణనాయువుతో మిళితపరచి, మామూలు జీర్ణకే క్రిని గలిగించి, స్నాయువులకు దృఢత్వమును, బలమును గలిగించును. ఇన్ని యేల ఒక మాటలో అధికముగానున్న క్రొవ్వను త్రోసివేయుటచే స్నాయువులకు, జీవాధార అవయవములకు బలమును గలిగించుచున్నది.

సాధారణముగా గృహములందున్న తెటింగు సర్ క్యూట్సుననే పనిచేయును.

సాగనుగా చిన్న పెట్టెయందు ప్యాకు చేయబడియుండును.

పూర్తిగా యుంచబడిన పెట్టెతో ధర రు. 450

పుస్తకమునకై వ్రాయవలెను.

“ఆరోగ్య శక్తి”

స్పెన్సర్ అందు కో., లిమిటెడ్.,

మద్రాసు,

అందు

బ్రాంచిలు.

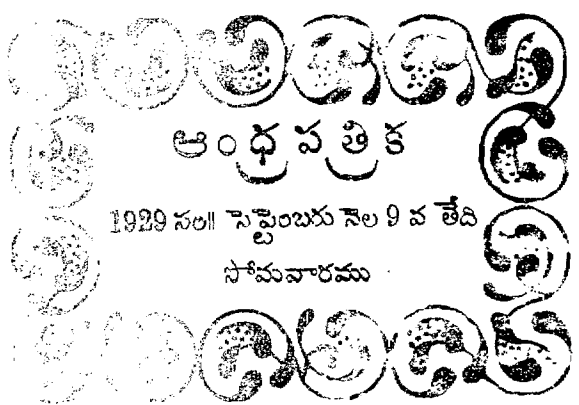
SPENCER & Co., Ltd.,
MADRAS and BRANCHES.

బ్రాహ్మణేతర సనాతన ధర్మసభ

ఇంకొక సంఘమును నియమించవలెనని కోరుట పుయ్యార్, సెప్టెంబరు 8:—బాల్య వివాహ కానసము ను గురించి సర్వత్ర అభిప్రాయ మెట్లున్నదో కనుగొనటకు, టి. ఆర్. రామచంద్ర అయ్యర్ శ్రీ కాళి కృష్ణ చార్య, దోసే రాణి సాహెబుగార్లతోగూడిన సంఘమును నియమించవలసిన దని ఆంధ్ర బ్రాహ్మణేతర సనాతన ధర్మసభవారు రాజప్రతినిధికి తిలినార్త నంపినారు. (ఫ్రీ. ప్రె.)

సంయుక్త రాష్ట్రములందు మహాత్ముని పర్యటనము

కాళి సెప్టెంబరు 7:—సంయుక్తరాష్ట్రములందు మహాత్ముని పర్యటనమును గురించి యేగ్యాట్లు పూర్తియైనవి. ఈనెల 11 తేదీని మొదటి అక్టోబరు 22 తేదీవరకు పర్యటన కార్యక్రమము నిర్ణయము చేయబడెను. ఈరాష్ట్రమునందు ఇప్పటికి 6428 మంది కాంగ్రెసుసభ్యులుగ చేరిరి. (ఫ్రీ. ప్రె.)

1929 సం॥ సెప్టెంబరు నెల 9 వ తేది
సోమవారము

పైమను కమిషను రిపోర్టు

పైమను కమిషను రిపోర్టునూచన లేతిరున నుండునో, ఇంగ్లండునుండి తిరిగివచ్చిన సర్ మెన్జీ దాదాభాయిగారు సూచించిరి. దాదాభాయి గారు రాజకీయస్వాతంత్ర్యవిముఖులును, ప్రభుత్వ విశ్వాసపాత్రులు నగుటచే, వీరికి దెలిసిన విషయములు నిరాధారములు గావని భావింపవచ్చును. కేంద్రప్రభుత్వము నెంతమాత్రము కదల్చకుండ, రాష్ట్రములలో మాత్రము బాధ్యతను ప్రవేశపెట్టుటకు, పైమను కమిషను వారంగీకరించెదరని తెలియుచున్నది. ఇం దాశ్చర్య మేమియు లేదు. పైమను కమిషను వారింతన్నను విశాలదృష్టితో ప్రవర్తించెదరని తలచుటకు వీలుండదు. మాంచెస్టరుగార్డియనుపత్రిక, యిట్టి ఏర్పాటు నిదివరకే సూచించియుండెను. బ్రిటీషువారి అభిప్రాయ మిటులనే యుండుననికూడ దెలిపెను. సర్ సప్రూగారు దెలిపినటుల, కేంద్రప్రభుత్వము బాధ్యత వహించిది, రాష్ట్రప్రభుత్వము బాధ్యత వహించినను ప్రయోజన ముండదు. రాష్ట్రీయస్వాతంత్ర్యము నిరుపయోగ మగును. హిందూదేశమునందు ఏరాజకీయ పక్షమువారును, కేంద్రప్రభుత్వమును నిరంకుశముగ నిలిపియుంచవలెనని కోరుట లేదు. పైమను కమిషను వారు బ్రిటీషువారి యభిప్రాయమునే ప్రతిఫలింప తేసెదరు గాని, భారతీయాభిప్రాయమును వీరు గ్రహించజాల రని తెలిసినవిషయమే. ప్రాజ్ఞ లందరును ఈ కమిషనును బహిష్కరించియుండిరి. భారతీయబహిష్కారము న్యాయ మయిన దని, పైమను కమిషను రిపోర్టునూచనలవైఖరి తెలుపకనే తెలుపుచున్నది.

కేంద్రప్రభుత్వము విషయమున, నిప్పటి గోడు గూడ తొలగునని తోచును. ఏలన, భారతశాసన సభకు సరాసరి ఎన్నికలు జరుగగూడదని గూడ పైమను కమిషను వారు సూచించెదరట. రాష్ట్రీయ శాసనసభలు, భారతశాసనసభయ నెన్నికొనునట. భారతశాసనసభకు సరాసరి ఎన్నిక లిపుడు జరుగుచున్నవి. వీనివలన ఎట్టి నష్టము వాటిల్లినటుల వెలువడలేదు. అట్టితరి, భారతశాసనసభకు ప్రత్యక్షపు ఎన్నికలను తీసివైచి, పరోక్షపు ఎన్నికలను నెలకొల్పుట కెట్టి కారణము గలదో తెలియదు. ఇందుకు, ప్రజాపరిపాలనము సాటంకపరచు సుద్దేశ్యము తప్ప వేరు హేతువు గనుపించుచున్నది. రాష్ట్రములలో రాజకీయశాసనసభ యక్కరలేదని, స్వాతంత్ర్యవిముఖులను గోరుచున్నారు. పైమను కమిషను వారు నిశ్చయము రెండవశాసనసభను స్థాపింప దలపెట్టుట,

ఎంత విచారితమో దెలుపనక్కరలేదు. ఇండియా మంత్రిసభను దొలగింపవలయు నని, కాంగ్రెసుసభ పుట్టినదాదిగ కోరుచునేయున్నది. పైమను కమిషను వారుమాత్రము, ఈసభ నింకను కొనసాగింపవలయుననియే చాటుచున్నారు. ఇండియా ప్రభుత్వము నిరంకుశముగ నుండునంతవరకు, ఇండియా మంత్రి సభయు నిలిచియుండుట సహజము. ఇండియా ప్రభుత్వము బాధ్యత వహింపగనే, ఇండియా మంత్రిసభ గాకమానదు. పైమను కమిషను వారు ఏకాభిప్రాయమునే తెలిపెద రని తెలియుచున్నది. అందలి లేబరుసభ్యు లయినను భిన్నాభిప్రాయమును దెలిపెద రను నాశ య డు గ ం టు చున్నది. కమిషనునందు. కన్సర్వేటివు ప్రముఖు లధికముగ నున్నారు. హిందూదేశమునకు స్వపరిపాలన మియగూడదని వాదించెడి బరహాం ప్రభువుగారి యభిప్రాయమే చెల్లుననితోచును. వీరికి స్త్రాతకోనా ప్రభువు, కలనల్ ఫాక్సు, కహ్లాగనుగార్లు తోడుగ నుండురు. వీరెల్లరు గలసి, హిందూదేశమునకు స్వపరిపాలనము లభింపకుండ ఆటంకపరచెద రని నమ్మవచ్చును. పైమను గారయినను, వీరి అభిప్రాయమునే అనుసరింపకబోరు. లేబరుసభ్యులగూడ వీరి మార్గమునే త్రొక్కి, హిందూదేశ సమస్య పక్షస్వస్య గాదని చూపుటకు యత్నింతురు. పైమను కమిషను నందు ఏకీభావము ప్రబలియుండ, సెంట్రలు కమిటీలో భిన్నాభిప్రాయములు ప్రబలి యున్నటుల వార్తలు దెలుపుచున్నవి. సెంట్రలు కమిటీవారి యభిప్రాయములను పైమను కమిషను వారు గౌరవింపబోరు. పైమను కమిషను సూచనలను. భారతీయులు తిరస్కరించెద రని నమ్మవచ్చును. పైమను కమిషనును బహిష్కరించినవారు, వారు సూచించెడి సంస్కరణములనుగూడ బహిష్కరించుట యవసరము. లేనియెడల బహిష్కారప్రయోజన మంతరించును. హిందూదేశ మిట్టి సంకుచితసంస్కరణములతో తృప్తిజెందు ననుట కల్ల. భారతీయులు స్వయంనిర్ణయాధికారమును గోరుచున్నారు. అందునిమిత్తము రాండుటేబిలు సమావేశమును కూర్చవలయు నని, ప్రతిపాదించుచున్నారు. పార్ల మెంటుసభ యీమారు కూడగనే, మాడ్గనాల్డుగారు రాండుటేబిలు సమావేశమును గూర్చెద మని ప్రకటించెదరని, సివిలు మిలిటరీ గెజెట్టుపత్రికకు లండను విలేఖకుడు దెలుపుచున్నాడు. ఈవార్తయం దెంతవరకు సత్యముగలదో తెలియదు. మాడ్గనాల్డుగారు రాండుటేబిలుసమావేశమును గూర్చదలచుచో వెన్వెంటనే అందుకు బూనుకొనవలయును. కాంగ్రెసుసభ పెట్టినగడువు నతిక్రమించిన ప్రయోజన ముండదు. ఇంతియగాక, వీరు పైమను కమిషను రిపోర్టు నుపసంహరించికొనవలయును. ఇంకను హిందూదేశము విషయమై డాగురుమూత లాడుట ప్రబలంపై హేతు వగును.

ఆంధ్ర కృష్ణాపత్రికలసన్తానము

నిన్నటిదినము బెజవాడలో జరిగిన ఆంధ్ర కృష్ణాపత్రికల సన్మానోత్సవము, తెలుగుపత్రికలపట్ల ప్రజలలో గలుగుచున్న గౌరవమునకు నిదర్శనము. నిజము చెప్పవలసిన, ఆంధ్ర పత్రికల నిర్వహణము కన్నను తెలుగుపత్రికల నిర్వహణము మిగుల కష్టసాధ్యమని చెప్పవలసియుండును. స్వదేశ విదేశవార్తలు, శాసనసభల కార్యక్రమము, ప్రభుత్వపు టుత్త

రువులు, ప్రముఖుల యుపన్యాసములు, మున్నగునవన్నియు, ఆంధ్ర భాషలో వెలువడును. తంతివార్తలన్నియు ఆంధ్ర భాషలోనే వెలువడుచుండును. ఆంధ్ర పత్రికలు వీనినున్నదియున్నటుల ప్రకటించుట దప్ప, ఎక్కుడ శ్రమదీసికొన నక్కరలేదు. తెలుగు పత్రికలలో నటుగాక, ముఖ్యవిషయములన్నటిని అనువదించి ప్రకటింపవలసియుండును. ఇందువలన ఆలస్యమును, శ్రమయువీ శేషముగనుండును. సిబ్బంది చాలగావలయును. ఆంధ్ర భాషాపత్రికలకుచేకూరువసతులు తెలుగుపత్రికలకులేకున్నవి. తెలుగుభాషలో దినపత్రికను నిర్వహించుట, అంపశయ్యపై పరుండుటవంటిది. ఇట్టిపత్రికకుచేకూరవలసిన సౌకర్యములన్నియుగనుండ అధికనిందలకు మాత్ర మిది పాల్పడవలసివచ్చును. అయినను, ఆంధ్ర, కృష్ణాపత్రికలు ప్రజలలో గలిగించిన ప్రబోధమును ఆంధ్రులు గుర్తించినటుల, నిన్నటి దినము బెజవాడలో సమావేశమయినవారి సంఖ్యాధిక్యమును, ఆ సమయమున గావించబడిన వివిధ నాయకుల ప్రసంగములును, తేటపరచెను.

సభాధ్యక్షులగు గౌ. నరసింహరాజుగారు పత్రికాస్వాతంత్ర్యమునకు గలుగుచున్న భంగపాటుకు వగచిరి. ఎక్కువ స్వాతంత్ర్య మవసరమని కోరిరి. పత్రికా సన్మానమునం దధికోత్సాహము చూపినవారు, ఆంధ్ర కృష్ణాపత్రికలకు తగిన ప్రోత్సాహ మొసై, పత్రికా స్థిరత్వమునకు తోడ్పడుట యవసరము. లేనియెడల, సన్మానములకు విలువయుండజాలదు. న్యాయతి సుబ్బారావు, గద్దె రంగయ్యనాయుడు, బాగల్ల మూడి కుప్పస్వామిచౌదరి, దండు నారాయణరాజు, మోతే నారాయణరావు, కె. వి. ఆర్. స్వామి, ఉమర్ ఆలీషా, రామస్వామిగుప్త, దేశభక్త వెంకటప్పయ్య, పట్టాభి సీతారామయ్యగార్లు మున్నగు నాంధ్రప్రముఖులు చేసిన ప్రసంగములబట్టి, పత్రికాసన్మానమును పక్షభేదములుగాని, జాతిభేదములుగాని ఏమాత్రము ప్రేరేపించియుండ లేదని, విదితమగును. దేశసేవ నలుపువారిని, ప్రజలు సహజముగ గౌరవించెద రని, నిన్నటి సందర్భములు తెలుపకనే తెలిపెను. పత్రికలు వ్యాప్తిగాంచకుండుటకు, పత్రికాధిపతుల అసమర్థతయే కారణమని ఎంచవీలులేదు. ఈ దేశమున పత్రికలను దెప్పించి చదువగలవారరుదుగ నున్నారు. చదువగలవారు గూడ ధనమిచ్చి పత్రికలను దెప్పించుటకు వెనుదీసెదరు. ఇట్టిస్థితిలో పత్రిక లెటుల వ్యాప్తిగాంచగలవు? పత్రికాసన్మానమునకు ఫలముగ, పత్రికల సాధికముగ తెప్పించి చదువుటకు ప్రజలలో కుతూహలము పోడముచో, యీసన్మానమువలన పరోక్షముగ లాభము గలుగక మానదు. ప్రజల యభిమానాదరము లున్నచో, పత్రిక లెట్టి కష్టములయిన నెదుర్కొని డాటగలవు. నాగరిక దేశములలో పత్రికలే పరిపాలించుచున్నవి. అక్కడి పత్రికల పలుకుబడియు, పత్రికాపాఠకుల సంఖ్యయు అతివిస్తారము. హిందూదేశమునందు, రెండుసందర్భములును చాలకొరవడియున్నవి. ఇట్టికొరతను ఆంధ్రులు తీర్చెద రనియు, తెలుగుపత్రికలు ఆంధ్రుల ప్రేమకు పాత్రములగుననియు, నమ్మెదము. ఆంధ్ర నాయకుల అభినందనములును, ఆంధ్రకవుల యాశీర్వాదములును, ఆంధ్రకృష్ణాపత్రికల నిరంతరాభివృద్ధికిని, తెలుగుపత్రికల ఔన్నత్యమునకును తోడ్పడునటుల, పరాత్పరు డనుగ్రహించుగాక! ఆంధ్రపత్రిక,

ఆంధ్రమహాజనుల కింకను అధికమగునేవ గావించి వారి గౌరవాదరముల కధికముగ పాత్రమగుటకై యావచ్చుకొని వినియోగించునని మాత్రము, ఇందు మూలమున విన్నవించెదము. ఆంధ్ర కృష్ణాపత్రికలకు జరిగిన గౌరవము, కేవలవ్యక్తిపరముగ గాక, తెలుగుపత్రికల సముదాయమున కంతకును చేకూరినటులనే, ఏతత్పత్రికానిర్వాహకులు భావించుచున్నారు. ఆంధ్రపత్రికలకు నూతనశకము ప్రారంభమయినటుల ఎంచుచున్నారు. ఆంధ్రమహాజనులు చూపిన గౌరవసన్మానములకు వారు కృతజ్ఞత జూపుచు, ఇంకను నెక్కుడుదీక్షతో నేవజేయుటకు, కుతూహలము జూపుచున్నారు. వారికృషి ఫలించుటకు, ప్రజల సద్భావము తోడ్పడు నని విశ్వసించెదము.

యూరపుసంయుక్తరాష్ట్రములు

అమెరికా సంయుక్తరాష్ట్రములవలె, యూరపు సంయుక్తరాష్ట్రముల నేర్పరుపవలయు నని, శ్రాంతి ప్రధానమంత్రియగు బ్రయండుగారిదివరకు కోరియుండిరి. వీరి కోర్కెలపట్ల పత్రికలలో వాదప్రతివాదములు జరుగుచున్నవి. బ్రయండుగారి ఆశయము నెరవేరునది గాదని, బ్రిటీషు పత్రికలు విమర్శించియుండెను. అమెరికాయందు వలె యూరపునందు బలవత్తమమగు రాష్ట్ర మేదియులేదు. మిగిలిన దేశముల నన్నిటిని నడుపుభారము ఏయొక్క దేశమును వహింపబోదు. యూరపియను దేశములమధ్యగలమనఃస్పర్ధలు, పరస్పర ద్వేషభావములు మోడు. ఇట్టిస్థితిలో వీరందరకు కలసి ఏకీభావముతో మెలగెదరని తలచుట వ్యర్థము. యూరపునందు స్వేచ్ఛావాణిజ్యము జరుగవలయుననియు, యూరపుకు వెలుపలి దేశముల పట్ల వాణిజ్యరక్షణము నవలంబింపవలయు ననియు, బ్రయండుగారికి తలంపుగలదు. దీనియర్థ మేమి? యూరపు ఖండమునందలి సరకులపై పన్నులను విధింప గూడదు. యూరపుకు వెలుపలి దేశముల సరకులపై మాత్రము పన్నులను విధింపవలయును. ఇంగ్లండు దిందుకు సమ్మతించదనుట నిశ్చయము. ఏలన, బ్రిటీషుసామ్రాజ్యమునందలి విశేషభాగము యూరపుఖండమునకు వెలుపల నున్నది. అధినివేశరాజ్యము లన్నియు వెలుపల నున్నవి. ఈ రాజ్యముల సరకులపై ఇంగ్లండు పన్నులను విధింపబోదు. ఇంగ్లండు తోడ్పడనంతవరకు, సంయుక్తరాష్ట్రముల నేర్పరుచుట కెటుల వీలుగును? రుష్యా యింకను బహిష్కృతురాలుగ నేయున్నది. రుష్యాను మినహాయించి, జరుపు ఏర్పాటులవలన, యూరపు సంయోగము పూర్తిగ గుదురజాలదు. బ్రయండుగారు, తమ కోర్కెను నానారాష్ట్రసంఘసభలో గూడ వెల్లడిజేసిరి. వీరు పత్రికలకు వ్రాయుటతో తృప్తిజెందలేదు. యూరపుఖండమం దంతటను, ఆర్థికసంయోగము నేర్పరుపవలయునని, బ్రయండుగారు పలికిరి. ఉపద్రవపరిస్థితులలో యూరపుఖండమంతయు ఏకముగావలయునని వీరియుద్దేశ్యము. ప్రపంచశాంతినికాపాడవలసినసమయమున యూరపు నీరీతిని ప్రత్యేకపాటుల ఎంతవరకు ప్రయోజనకరమో తెలియకున్నది. అమెరికాను ప్రతిఘటించుతలంపు బ్రయండుగారి సూచనలలో గమించును. ఈ ఏర్పాటునుగూర్చి విచారించి సూచనల గావించుట కొక కనిపి నేర్పరుపవలయు నని,

బ్రయండుగారు కోరెదరు. బ్రయండుగారి సూచన తుద కెట్టి రూపము దాల్చునో, అమెరికా దీని నెటుల భావించునో ముందుగాని తెలియదు.

గోల్కొండ సమై

గోల్కొండ టిక్ ట్లెటు పనివారల సమ్మె అయిదు మాసముల పైకాలమునుండియు జరుగుచున్నది. సమ్మె యింకను సాగుటవలన, కార్మికులకును, పరిశ్రమకునుగూడ ప్రబలనష్టము వాటిల్లుచున్నది. సమ్మెదారులపై పతానులు ప్రయోగించుచున్న దౌర్జన్యము మిగుల అసంతృప్తికి హేతువగుచున్నది. లా-ఆర్డరురక్షణమునకు పతానుల నుపయోగించుట చాల అన్యాయము. ఈ విషయమై కాంగ్రెసుపక్ష నాయకులగు శ్రీ కృష్ణసింగుగారు బీహారు శాసనసభలో దెచ్చిన అడ్డరేఖమెంటు తీర్మానమును, బీహారుశాసనసభవారంగీకరించిరి. ప్రజాభిప్రాయమొంత బలముగ నున్నదో దీనినిబట్టి గ్రహింపవచ్చును. కార్మికులకష్టము లపరిమితములు. వీరు తమ కష్టములను దెలిపినను, యజమానులు పెడచెవిని జెట్టిరి. కొన్ని పరతులకు లోబడి, పనివారలు తిరిగి పని ప్రారంభించుటకు సంసిద్ధులుగ నున్నారు. కాని కార్మికుల సహేతుకపు కోర్కెలు నిగాక రింపబడెను. ఇట్టిస్థితిలో ప్రభుత్వమువారు జోక్యము కలుగజేసికొని, కార్మికవివాదపరిష్కారచట్టమును అమలులోనికి దెచ్చుట కనీసధర్మమని సూచింపబడెను. కాని యీవివాదములో ప్రభుత్వమువారు జోక్యము కలుగజేసికొన వీలులేదని, ప్రభుత్వసభ్యులగు విట్టిగారు పలుకుట, ఆశాభంగహేతువయ్యెను. శాసనసభాతీర్మానమును గమనించియైనను, ప్రభుత్వమువారు తమ వైఖరిని మార్చుకొని, ప్రస్తుత దుస్థితిని నివారించుట యవసరము.

నానారాష్ట్రసంఘము : పాలెస్తీను

పాలెస్తీను పరిపాలనమునకు నానారాష్ట్ర సంఘమువారు హోదాముగ బాధ్యులుగాన, బ్రిటీషు ప్రతినిధి యీవిషయమై నిజస్థితిని తెలుపవలయునని, ఫిన్నిషుమంత్రి జనీవాసభలో గోరెను. హోదారు సహగారిందుకు బదులుజెప్పచు, పాలెస్తీను మాండ్లెను బ్రిటీషువారు ట్రస్టీధర్మముగ భావించుచున్నారనియు, అల్లరులు జరిగినందుకు బ్రిటీషు ప్రభుత్వమువారింతయు విచారించుచున్నారనియు, పాలెస్తీనులో పైనికాశాసనము ప్రయోగింపబడలేదనియు, పాలెస్తీను పరిస్థితులను విచారించుటకు విచారణసంఘ మొకటి ఏర్పడె ననియు, నుడివిరి. బాల్బరువిధానమే, ప్రస్తుతదుస్థితికి కారణ మని, అరబ్బు లెంచుచున్నారు. పాలెస్తీనును యూధ భూమి గావించుట సనికీరాదని వీరు గోరుచున్నారు. అట్టితరి, బాల్బరు ప్రకటనము, ఇటీవల జరిగిన అల్లరుల కెంతవరకు కారణమయ్యెనో, మాండ్లె ఎంతవరకు స్వావముగ నిర్వహింపబడుచున్నదో, నానారాష్ట్రసంఘమువారు విచారించుట యవసరము. అందుకు మారుగ, వీ రెట్టిచర్య దీసికొననిచో, మాండ్లెల బూటకము బయల్పడును. నానారాష్ట్రసంఘ పరిశీలనము, నామమాత్రమనితేలును.

మాధ్యస్థపరిష్కారము

మాధ్యస్థపరిష్కారమును ఇంగ్లండు తోబాటు అధినివేశరాజ్యములుగూడ సమ్మతించుట

గమనింపదగిన విషయము. అధినివేశరాజ్యము లిందుకు ప్రతికూలములని జెప్పెడి నుడువులు నిరాధారముని తేలెను. ప్రాన్సుగూడ దీని సంగీకరించెను. ఇతర దేశములువారు గూడ నిందు కొడబడెదరని నమ్మనచ్చును. యుద్ధబహిష్కారమునకు, మాధ్యస్థపరిష్కారము ముఖ్యసాధన మగును. నానారాష్ట్రసంఘమువారు ఇట్టి ఏర్పాటును సూచించినను, వీరి ఆదర్శము యుద్ధబహిష్కారము గాదు. కెల్లాగు ఒకంబడిక మాత్రము యుద్ధబహిష్కారమును స్పష్టముగ ప్రతిపాదించుచున్నది. నానారాష్ట్రసంఘసభ్యులలో పలువురు కెల్లాగు ఒకంబడిక నామోదించియుండిరి. అందుచే, నానారాష్ట్రసంఘసభ్యులమును గూడ యుద్ధబహిష్కారముగ మార్పుట యత్యవసరము. అట్టితరి, మాధ్యస్థపరిష్కారము నేర్పరచుటవలన మిగుల లాభముండును. ఆయుధవిసర్జనము, యుద్ధము నలుపుటకుగల ఆతురమును తగ్గించును. మధ్యవర్తిపరిష్కారములవలన, జాతులవివాదములనిమిత్తము యుద్ధమునకు దిగవలసిన యవసరము దప్పిపోవును. ఈరెండు ఏర్పాటులు ఎంతవరకు సాగునో ముందుగాని తెలియదు.

నూతనచట్టము

ఒక్కొక్క నూతన సందర్భము, ఒక్కొక్క నూతననిర్బంధచట్టమునకు కారణ మగుచున్నది. లాహోరుకేసులోని నిందితులు, నిరాహారవ్రతము నవలంబించుటచే, కుట్రకేసు విచారణ నాపివేయ పాసివచ్చెను. ఇట్టి వికముందు జరుగకుండు, నివారించుటకు శ్రేయోగము నూతన చట్టమును ప్రవేశపెట్టుచున్నారు. నిందితులు బుద్ధిపూర్వకముగ చేసిన కార్యములవలన కోర్టుకు హాజరగుటకు వీలులేనిచో వారు లేకుండునే కేసును విచారింపవచ్చునని, యీ చట్టము ప్రతిపాదించుచున్నది. కాని, బుద్ధిపూర్వకముగ జరుపు కార్యములకును, తదితర కార్యములకును భేదమును నిర్ణయించుట, సుభము గాజాలదు. అట్టితరి, నిందితులకు పలువుర కన్యాయము జరుగగలదు. నిరాహారవ్రతమునవలంబింపబడిన కారణము సర్వజన విదితమే. రాజకీయ నిర్బంధితుల కష్టములను తొలగించును ద్వేషముతో, నిందితు లిదివరకు నిరాహారవ్రతము నవలంబించిరి. అందుచే, రాజకీయ నిర్బంధితుల యిబ్బందులను తొలగించుట యుక్తముగాని, క్రొత్తచట్టములను దెచ్చి, కేసుల సక్రమవిచారణ కడ్డుగలిగించుట పాడిగాజాలదు.

చీనాస్వేచ్ఛ

చీనాలో విదేశజాతులు తమ ప్రత్యేకపు హక్కులను వదలుకొనవలయు నని కోరుచు, చీనా విదేశమంత్రియగు డాక్టరు వాంగుగారు, ఇంగ్లండుకును, అమెరికాకును, ప్రాన్సుకును, హాలెండుకును, నార్వేకును, మరల విన్నపముల నంపుచున్నారు. ఇంతవరకు, ఇంగ్లండు అమెరికాలు చీనా విన్నపముల నిరాకరించియుండెను. డాక్టరు వాంగుగారి విన్నపమును యూరపియనుజాతులవా రికినయినను గౌరవించి, చీనాస్వేచ్ఛకు తోడ్పడుట విశము. లేనియెడల, భావిపరిణామము గూర్చి ఆశ పొడమ జాలదు.

విమానవేగము

విమానవేగమును పరీక్షించునిమిత్తము, ఇటీవలజరిగిన పోటీలో బ్రిటీషు విమాన ఏర్పాటులు

వాగ్దాహకగారు జయించి, స్వీడకుకప్పును సంపాదించిరి. వీరు గంటకు మూడువందల ఇరువది ఎనిమిది మైళ్ల చొప్పున, విమానమును నడిపించిరి. ఇంత త్వరితముగ నిదినర కేవిమానమును పరుగిడి యుండలేదు. గెలుపొందినవారు బ్రిటీషువారు గలుగుచే ఇంగ్లండుకు గలిగిడి సంతోషమునకు మేర యుండదు. వాయునిమానము లెంత త్వరితముగ బోవుటకు సాధ్యమగునో, ప్రస్తుతపు పోటీ పందెములు వెలువరించినవి.

ఆల్సోదయల సమానము

ఆల్సోదయలపై విధించిన నిరోధములను దొలగించుటకు, దక్షిణాఫ్రికా ప్రభుత్వమువారు నిరాకరించిరి. దీనినిబట్టి, దక్షిణాఫ్రికాలో భారతీయులపట్ల ఇంకను ఎట్టి ద్వేషము గలదో యూహింపవచ్చును. ఇండియా ప్రభుత్వమువారు రీసమయమున జోక్యము చేసికొని, ఆల్సోదయలకు గలిగిన యవమానమును తొలగింపగోరుట యవసరము. ఇండియా ప్రభుత్వమువారు తమ ఏజెంటును వెంటనే యీవిషయమై శ్రద్ధ వహింపవలయునని కోరిరట. హిందూదేశము పట్ల దక్షిణాఫ్రికా ప్రభుత్వమువారి దృక్పథము మారెననుట కెట్టినిదర్శనము గనుపించకున్నది.

లాహోరు కాంగ్రెసు

ప్రభుత్వమువారు మింటోపార్కు నొసగుటలేదు. లాహోరు సెప్టెంబరు 7:—లాహోరునందు కాంగ్రెసు సభను జరుపుటకు ప్రభుత్వమువారు మింటోపార్కు నొసగుటకు నిరాకరించిరి. దీనిపై పార్కు నొసగుట కంగీకరించిరి. అందుచే కాంగ్రెసు సభ దేవుపార్కునందే జరుపబడును. నేడు గోపీచంద్రు, సర్దార్ మంగళశింధుగార్లు మున్నగు వారు దేవుపార్కును పరీక్షించి అందు ఏర్పాట్లను సరికి వేయవలెనో పోలీసు డిప్యూటీ కమిషనరుగారి కెరిగించెదరు. (ప్రే. ప్రె.)

కాంగ్రెసు ప్రచారకులు

ఏలూరునందు పోలీసులనిఘా ఏలూరు, సెప్టెంబరు 9:—కొంతకాలముండి స్థానిక పోలీసు సబ్ డివిజన్ డివిజన్ యిచ్చుట కాంగ్రెసు ప్రచారకులను నిఘాతో చూచుచు వారిని వెన్నంటి పోనినండి ఏమైనవి వరములను తెలిసికొనుటకు తీవ్రప్రయత్నములు చేయుచున్నారు. హెచ్. రామారావుగారిని కాంగ్రెసు కార్యాలయము నందు ఈనెల 7 వ తేదీ శనివారమునాటి సాయంత్రము 5-30 గంటలకు కలిపిరి. ఏలూరునందెంతమంది కాంగ్రెసుసభ్యులు చేరినో మున్నగు వివరముల నడిగిరి. కాని రామారావుగారు ఏమియుచెప్పక సబ్ డివిజన్ డివిజన్ గారికి అట్టి కేసును పెట్టుకొన్నచో ఆవిషయమునుగూర్చి స్థానిక కాంగ్రెసుసంఘసభవారు చూపించెదనని బదులుచెప్పిరి. (తంతి)

దక్షిణదేశములో ఆర్యసామాజికుల ప్రచారము

ప్రణవానంద సరస్వతిగారి కృషి కొచ్చి, సెప్టెంబరు 6:—దక్షిణ హిందూదేశములో ఆర్యసామాజికులను కట్టుబట్టుచు నేర్పాటుచేయుటకై స్వామి ప్రభాకర సరస్వతిగారు సంచారము చేయుచున్నారు. వీరివిషయము సులబాదనకు విచ్చేసిరి. ప్రాసెనరు జేలీరామ్ మల్లిక్ గారు లాహోరునండి వచ్చి కేరళదేశములో సంచారము చేయుచున్నారు. కొచ్చి నందు నిన్న ఆర్యసామాజి ప్రచారమునగూర్చిన సభకు హాజరైరి. సుధీనమాచార్ పత్రికా బహిష్కరణము సికింద్రాబాదు, సెప్టెంబరు 6:—కుద్దినమాచార్ అను ప్రసిద్ధ పత్రికను వైజాము రాష్ట్రానుకులు తెప్పించుకొనగాడనని ప్రచారముగారిచే నిషేధింపబడినది. (అ. ప్రె.)

లాహోరు నిరశన ప్రతీక్షితుల దురవస్థ

జతీంద్రనాథదాసుగారి మరణవేదన

అంత్యక్రియలకై బొంబాయి కాంగ్రెసుసంఘము రు 100 ల మంజూరుచేయుట

లాహోరు, సెప్టెంబరు 6:—జతీంద్రనాథదాసు చాల జబ్బుగా నున్నందువలన వారిని ఆసుపత్రికి తీసికొని వెళ్ల అన కాశములేదు. ఆసుపత్రికి పోవు మార్గమునందే జతీంద్రదాసు మరణింపవచ్చునని వైద్యులు తలచుచున్నారు. నిన్న రెండు సార్లు మాత్రమే యతడు నీరుపుచ్చుకొనెను. కాని ఆ నీరసారు లతడు వాంతిచేసికొనెను. రాత్రి యంతయు అతనినాడి ఒడు దొడుకుగా కొట్టుకొనుచుండెను. ఉదయము కాగానే తగ్గిపోయెను. అతనికి జ్వరముగూడ తీవ్రముగానుండెను. ఉపిరి సరిగా ఆడుటలేదు. అతనిసోదరుడు చేంతనున్నాడు.

(ప్రే. ప్రె.)

లాహోరు, సెప్టెంబరు 7:—ఈ ఉదయము తెలిసిన దాని న ల న జ తీంద్రనాథదాసు గతరాత్రి మూడు నాలుగు సార్లు వాంతి చేసికొనెననియు, తీవ్రముగ జ్వరముచే పీడింపబడెననియు విదితమైనది. మూడు నాలుగు రాత్రులనుండియు వారికి సరిగా నిద్ర పట్టుటలేదు. ఈ ఉదయము ఆతనికి స్పృహ తప్పిపోయినది. నిన్నటినుండి ఉదయముగూడ అతడుపుచ్చుకొనుటలేదు. బోర్డులు చెరసాలలో నిరశన ప్రత్యులు నిన్న బలవంతముగా ఆశ్రయము పెట్టబడలేదని తెలియుచున్నది. వారిలో ముగ్గురు చీకటి కొట్టులకు తీసికొనిపోబడిరి. నిరశన ప్రత్యులంబింపనివారుగూడ ఆసుపత్రినుండి బారకాసులకు గొంపొబడిరి. విచారణలో నన్న శైలిలకు జాతీయపత్రిక లాంగబడుటలేదు. వారు సివిల్ అండ్ మిలిటరీ గజెట్ ను చూచి మృతిచేసినవారని తెలుసుకొన్నారు.

చాలించినవారు మరల నిరశన ప్రత్యు నవలంబించుట

చెరసాల విచారణ సంఘసభ్యుల సలహామీద నిరశన ప్రత్యు నా పి న కై దీ లు 48 గంటల లాగి వారు అమలులో పెట్టెదమని చెప్పిన వానిని పెట్టకపోవుటచేత మరల నిరశన ప్రత్యు పార్శరంభించిరి. ఆమరకు లేవన (1) జతీంద్రనాథు దాసుమరణ తేదీయలక విడుదల చేయబడవలెను. (2) చెరసాల విచారణ సంఘమువారి సిఫారసుల నొప్పుకొనెదమని ప్రభుత్వమువారు ప్రకటన గా వించవలెను. (3) దత్తు, భగత్ సింగుగారలు బార్డులు చెరసాలకు గొంపొబడవలెను. కుట్రకై విచారింపబడుచున్న వారందరను ఒక్కచోట నుంచబడవలెను. (4) చెరసాల విచారణ సంఘము సలహా నిచ్చినట్లు దత్తు, భగత్ సింగు గారలకు విచారణలో నన్న శైలిల కొసంగబడు సౌకర్యము లన్నియు నొసంగబడవలెను. (5) చెరసాల విచారణసంఘమువారు తత్క్షణము శైలిలను చూడవలెను. (ప్రే. ప్రె.)

భగత్ సింగు దత్తుగారలు మరల నిరశన ప్రత్యును ప్రారంభించుట

సిన్హ, సెప్టెంబరు 7:—పంజాబు ప్రభుత్వమువారిని కనుగొనగా భగత్ సింగు, దత్తుగారలు 5 వ సెప్టెంబరు నాడు మరల నిరశన ప్రత్యును ప్రారంభించి రనియు, లాహోరు కుట్రకేసులో విచారణలో నన్న మిగిలిన విడుదల శైలిలను సెప్టెంబరు 6 తారీఖున నిరశన ప్రత్యును ప్రారంభించి రనియు తెలియుచున్నది. వారిపేర్లు:— జే. యమ్. సన్యాల్, ఏ. కే. ఘోష్, కిశోరిలాల్, బి. కే. సింహ, శివవర్మ. (అ. ప్రె.)

జతీంద్ర దాసు స్థితి

8 వ తారీఖు సాయంత్రపుతంతి

లాహోరు, సెప్టెంబరు 8:—జతీంద్రదాసు గారి వృత్తాంతము 8 వ తారీఖురాత్రి కనుగొనగా నతనికి గతరోజురాత్రి చేయు కాళ్లు పక్షవాతముచే కదల మెదలకపోయెననియు, అట్లులే అరగంటనే పుండెననియు తెలియవచ్చినది. సీసాలలో వేడినీళ్లు పోసి కాచుటవలన అతనికి స్పృహవచ్చెను. గతరాత్రి యతనికి చాల తీవ్రముగ జ్వరమువచ్చెను. ఈరోజుగూడ జ్వరము తగ్గలేదు. ప్రస్తుతము అతని తూకము 89 పౌనులు ఇదివరకుంటే 60 పౌనులు తక్కువ. జతీంద్రునికి ఇతర బాధ లేమియు లేదు.

నిరపరపబడని వార్తయొకటి, బార్డులు జయిలులో రక్షింపిలో అజయ్ ఘోష్, ఓబాయ్ సిన్హా, కిశోరిలాల్ గారలు చీకటికొట్టలో నుంచబడిననియు, వారు పుచ్చుకొన నిరాకరించుటవలన నిఘాధముగా ఆశ్రయమువలెదనయు తెలియుచున్నది. ప్రే. ప్రె. యనువారు చాల అపవలననున్నారని తెలియుచున్నది. వారికి జ్వరముగా వచ్చినది. ఉపిరితిక్కులలో

మంచి నీరుకములు నమ్మక మైన ఆభరణములు సంతృప్తిగా నుండని యెడల పూర్తి సామ్య వాపసి వ్యవహరము.

బొంబాయి జ్యాయబరీమాద్దు.

94 చె నాబజారు, సాపుకారుపేట, మద్రాసు.

కేటలాగు ఉచితము.

నొప్పి వచ్చుచున్నది. సెంట్రల్ జైలులలో అరవదియేండ్ల వృద్ధుడగు సోహాన్ సింగు జోషీ యనువారుగూడ నిరశన ప్రత్యు నవలంబించినట్లు తెలియుచున్నది. (ప్రే. ప్రె.)

బొంబాయి రాష్ట్రీయ కాంగ్రెసుసంఘ తీర్మానము బొంబాయి సెప్టెంబరు 7:—బొంబాయి రాష్ట్రీయ కాంగ్రెసు సంఘమువారు శ్రీమతి సరోజినీదేవిగారి యధ్యక్షతన సమావేశమై జతీంద్రదాసు చనిపోయినచో అంత్యక్రియలకు గాను 100 రూపాయలు అతనితమ్మునికి తండ్రివారా పంపవలెనని తీర్మానించెను. (ప్రే. ప్రె.)

సుభాష్ బోసుగారికి జతీంద్రునిసోదరు డిచ్చిన తంతి కలకత్తా, సెప్టెంబరు 6:—జతీంద్రదాసుతమ్ము డగు కిరణచంద్రదాసుగారు బెంగాల్ రాష్ట్రీయ కాంగ్రెసు సంఘాధ్యక్షుడగు సుభాష్ బోసుగారి కీడితంతి నిచ్చుచున్నారు. దాదా ఏనిమిషమైనను చనిపోవచ్చును. పత్రికలలోని ప్రకటనలను గమనించుచుండ లిసినది. (ప్రే. ప్రె.)

వాతావరణ స్థితి 1929సం॥ సెప్టెంబరు నెల 9-వ తేది సోమవారము

ముఖ్యస్థానములు	మి. వర్షపాతము	మి. వర్షపాతము	మి. వర్షపాతము	మి. వర్షపాతము	మి. వర్షపాతము
	24 గంటలలో	24 గంటలలో	24 గంటలలో	జూన్ నెల 1-వ తేదీనుండి	సాధారణముగ సంవత్సరమునకు
గోపాల్ పూర్	90	80	0.4	19.3	— 8.4
విశాఖపట్టణము	89	79	...	21.1	+ 4.9
కాకినాడ	87	77	+	19.1	+ 1.0
మచిలీపట్టణము	91	77	...	18.5	— 1.6
కర్నూలు	92	75	...	8.8	— 7.1
బళ్లారి	90	72	...	0.4	— 7.0
అనంతపురం	...	...	...	2.2	— 7.8
కడప	96	78	...	7.7	— 7.0
నెల్లూరు	99	82	...	8.9	— 4.7
మద్రాసు	99	80	...	7.8	— 4.2
కడపూరు	95	77	...	12.8	+ 1.6
నెల్లూరు	99	78	...	6.8	— 8.9
నెలము	96	74	...	6.0	— 9.8
కోయంబట్టూరు	88	69	...	5.8	+ 1.1
తిరుచనాపల్లి	99	77	...	1.7	— 6.5
నాగపట్టణము	96	78	...	7.2	— 1.0
మధుర	100	77	...	2.1	— 7.2
పాంబట్	88	80	...	0.2	— 1.4
పాలంకోట	...	...	...	0.4	— 1.4
తిరువేండ్రము	84	74	...	81.8	+ 5.6
కొచ్చిక్	83	74	+	76.3	+ 9.5
కాల్కట్టు	87	78	0.1	99.8	+ 17.5
మంగళూరు	84	78	0.6	122.3	+ 22.0
బెంగళూరు	86	62	+	4.4	— 10.8
మేర్కాత	71	59	0.2	108.4	+ 11.5
కొడైకనాల్	70	51	...	15.2	+ 3.0
మామూర్	72	58	...	10.0	...

సర్కారులు:— గోపాలపురమున 4 వర్షము కురిసెను. అకసము మేఘావృత్తిమై యున్నది. శితోష్ణస్థితి మామూలుగ నున్నది.

డక్కును:—మేఘములు దట్టముగా గలవు.

కన్నడము:—మామూలుకంటె 2 మొదలు 5 డిగ్రీల ఉష్ణ మధికముగ నున్నది.

పి. ఆర్. చిదంబర అయ్యర్, పోయవాతావరణాస్త్రజ్ఞుడు.

బాపాలాగారి సీమకమలములు

216, చైనాబాగు, మదరాసు. 1

ఇతార్సీవద్ద రైలు ప్రమాదము

రైలు బండి పట్టాలు తొలంగెనుగాని ప్రయాణికులకు హాని కలుగలేదు

జబల్పూరు, సెప్టెంబరు 9:—ఇతార్సీ అలహాబాదు స్టేషనులమధ్య అధర్వాల్ స్టేషనువద్ద ప్యాసెంజరు బండియొకటి ఆర్ధరాత్రివేళ పట్టాలు తొలగిపోయెను. 5 పెట్టెలు పడిపోయెను. ప్రయాణికుల కెరికిలి అపాయము కలుగలేదు. రైల్వే నపుకర్లకుకొండకి ౪ క్రమము కొలదిగా గాయములు తగిలెను.

రైలువర్గము చాలా చెడిపోయెను.

యాధాప్రకారముగా రైలుబండ్ల రాకపోకలు త్వరలో బరుగుటకు మరమ్మత్తులు పూర్తిచేయబడుచున్నవి. (ఆ. ప్రె.)

శ్రీ గోగినేని వీరరాఘవయ్యగారి బహిరంగలేఖకు

జవాబు

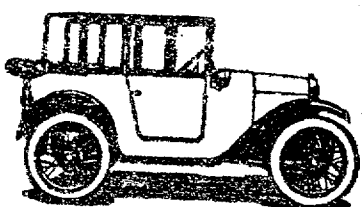
ఒక సంగతి

కుక్రవారము ఆంధ్రపత్రిక 16 న వేడి చెండవకాలము 10 వ తై నకు మధ్య ఈక్రింది 16 లై నలను చదువుకొని ఆ పైన 11 వ లై నను చదువుకొన పార్శ్వించెదము.

నేను మీ సందియములను త్వరలో నివారణచేసిన వెంటనే మీరు నాపుస్తకమునకు విమర్శన వ్రాయుదురని తెలిసికొని చాలయా సందించినాను. నాపుస్తకమున విమర్శనయాంశము లున్నప్పుడు తప్పక విమర్శింపవలసినదే. మీ విమర్శనమునలన నావ్రాతలయం దేమైన ప్రమాదములున్నట్లు జేరినచో నేను సహించుకొన వలసినదే. కనుక మీ విమర్శనములొరకు హతాహులముతో నెదు రుచూచుచునే యుండును.

కాని మీ రాలేఖాంతమున వ్రాసినబెదరింపు వాక్యము చాల యసంగతముగాను ననుచితముగాను నున్నది. మీ సందియ ముల దీర్చినచో నాపుస్తకముపై విమర్శన వ్రాసి మీ సందియముల దీర్చుచో నాదుండగ మనుషేరుతో నొక గ్రంథమును వెలువ రింతురా? ఏమి యీ బెదరింపు! వింతగా నేయున్నది. మీ సంది యముల దీర్చుటకు నేను సర్వజ్ఞుడనుగానుకదా; అంతగా సమ రుడనుగానుకదా, ఒకవేళ నేను మీ సందియములదీర్చునే లేక ధోషియనును. అట్టిచో నాదుండగమనుషేర మీరు పుస్తకము వెలువరించుటకు నేనొనర్చిన ముందుడగలమేమి? మీ సందియ

ఆస్టిన్ 7 అమోఘమైన కార్లు

BABY AUSTIN 7 H.P.

అవి లెక్కలేని పేటెంటులచే మూయబడినవి. ఆస్టిన్ ఫ్యాక్టరీవారినుండి లై సెన్సుకు సొంది ఆమెరికా, ఫ్రాన్సు అండు జర్మనీ మొదలగు దేశములందు వేసవేలు కారులు తయారు చేయబడుచున్నవి.

ఒక గాలను పెట్రోలుకు 50 మైళ్ల దూరము అంతకు పైగానే పోవును. అది అంత నమ్మకమైనదిగా నుండుట చేతనే ప్రస్తుతము ఇండియాందు వేసకవేలు కారులు నడుచుచున్నవి.

తెగులూరు, మైసూరు, ఉదకమండల మొదలగు స్థల ములందు ఒక దఫా దీనియందు ప్రయాణమొనర్చుట నిజముగా అత్యంత ఆహ్లాదకరము.

ప్రస్తుతము మేలైన స్ప్రింగింగ్ తో తయారైన మాడె లులు చెడుబాటలకు తగినవి.

కచ్చితముగా పంతుప్రకారము కారులు యియ్యబడును.

The South Indian Motor Co.
MOUNT ROAD, MADRAS.

ది ఆంధ్రబ్యాంకు, లిమిటెడ్, బందరు, మచిలీపట్టణము.

మూలధనము రు. 10,00,000
జారీచేయబడినటువంటిన్ని, వసూలుచేయబడినటువంటిన్ని, మూలధనము. } 1,00,000

కరెంటు అకౌంట్లుపై రోజు

చారి నిలువమొత్తములకు వడ్డీ యివ్వబడును.

అన్ని విధములైన బ్యాంకింగు వ్యాపారముచేయబడును. వివరములకు బ్యాంకుపేర వ్రాసిన బహుళగళను.

గజ్జల శ్రీరామమూర్తి

కార్యదర్శి.

88

ఫిక్స్డ్ డిపాజిట్లుపై

5, 6 1/2 0/0 వడ్డీ

నేవింగు బ్యాంకు అకౌంట్లుపై సెలసరి

కనీసపు మొత్తములకు 4 0/0 వడ్డీ

} 2 1/2 0/0 వడ్డీ

భోజన కాలమందు వాడుకొనుటకు

భోజన కాలమందు వాడుకొనుటకు

భోజన కాలమందు వాడుకొనుటకు

భోజన కాలమందు వాడుకొనుటకు

పట్టు పంచలు

మేము పట్టుపంచలు గ్యారంటీ రంగులలోను సాదాలోను నాణ్యముగా తయారుచేయించి, అన్ని పార్శ్వము లకు విరివిగా పంపుచున్నాము. నున్నకము యొక్క పంచలము వుండును. పంచెలు నచ్చనివారికి తిరిగి సొమ్ము వాపకు చేయుదుము.

46 యించెలు వెడల్పు తెలుపు పొత్తిపంచలు X 1-కి రు. 1-12-0.

యందులో X 8 X 8 1/2 5 X 5 1/2 6 X 7 లలో దొరుకును.

X 8 X 46 వెడల్పు లక్కబాయ బంతిపూవు వై లెట్ రంగులలో బోటసరం అంచుపంచె 1-కి 7-14-0.

X 8 1/2 X 46 వెడల్పు " " " రంగులుపంచె 1-కి 9- 3-0.

సరుక్కులు అన్నియు వి. పి. గా పంపుదుము.

మావూరి మారయ్య,

పట్టుబట్టవ రైకులు, పుప్పాడ (తూర్పుగోదావరి జిల్లా.)

విజెంటు కావలెను:—

పాట్లొరిని మేము తీసుకొని మిక్కిలి శ్రేష్ఠతరమైన అన్ని రంగుల పిలాలను ధరలు తగ్గించి పప్లయిచేయుచున్నాము. వివరములకు సాదినవలెనాసమునను వ్రాయవలెను సరసింహం అండు కంపెనీ, లిమిటెడ్., 108 ఆక్సీనియాకోఫి, మద్రాసు.

ధర సరసము! నమ్మకమైన సరకు!!

స్వదేశాభిమానులారా! స్వదేశీ సరిశ్రమమునకు ప్రోత్సాహ మొనగి, ఉత్సాహమును గలిగింపుడు !!

అన్నిరకముల పప్పురమెంట్లు హిందూదేశమునందే మోగున పారిశ్రామికలచే చేతితో తాకబడక తయారుచేయబడినవి. వివరము లకు ఈ దిగువవిలాసమునకు వ్రాయవలెను. ధరలు తగ్గించబడినవి. రెస్ డిభా:—86, బందరు రోడ్, మద్రాసు.

ది ఈస్టరన్ కన్వెక్షనరీ మార్పు,

16, ఆదియప్పనాయకవీధి, జి. టి., మద్రాసు.

1 శీర్ష రు 1-12-
5 శీర్ష రు 7-8-0

సౌలూమి త్రి సరిజీవి.

(రిజిస్టర్డ్)

కీర్తి ఉడుకులకు, పక్ల నప్తము, చర్మవ్యాధులకు, స్త్రీల ఋతువ్యాధులకు గ్యారంటీ.
జి. యస్. రావు, ఆంధ్ర మెడికల్ స్టోర్సు, రామానాయుడుపేట, మచిలీపట్నం, కృష్ణాజిల్లా.

బ్యాంకు ఆఫ్ హిందూస్తాన్

లి మి టెడ్.,

30-9-29 తేదిన వాటాల

జాబితా ముగింపగును.

వాటా 1 కి రు 100 ధర గలవి అమ్మకమునకు గలవు.

ప్రాప్తికృత్య, దరఖాస్తుఫారములు కంపెనీ రిజిస్టర్డు

కార్యాలయమునందు దొరకును.

హిందూదేశ మందంతటను ఇంఫీరియల్ బ్యాంకు ఆఫ్ ఇండియా

వారి యే కార్యాలయమునందైనను దొరకును.

ముఖ్యమనింపు:—ఉత్తరములు కార్యదర్శిపేరనే వ్రాయవలెను.

మహర్షిదేవేంద్ర నాథ ఠాకూర్ గారి స్వీయచరిత్రము

(గ్రంథకర్త:—మొక్కపాటి రామమూర్తి గారు)

ప్రతివ్యక్తియు ముఖ్యముగా చదువ దగినది. 214 పేజీలు

నందుక్యాలికోబెండు ఫెదర్ వైటు కాగితములు

పోస్టు ఖర్చులు ప్రత్యేకము

ఆంధ్రపత్రికాకార్యాలయము,

ధర రు 2 8

పోస్టు ఖర్చులు ప్రత్యేకము

7, తంబు శెట్టివీధి, మద్రాసు.

హామిలు

ఒక సవరణ

(స్వీకృతి)

మొన్న జెండా కేసులో సాక్షులు జైల్లోను మహమ్మదీయ సోదరుని నానుము తప్పుపడినట్లు దెలిసినది. వారి పూర్తి పేరు ముక్తసల్లి మహమ్మదు అలిం షేక్ జాగీరుదారని చదువులు గ్రహంప ప్రార్థికులు. వారి పూర్తి పేరు దెలియక బోవుటచే యీ పొరపాటు జరిగినది మనవిచేయుచున్నాను.

మచిలీపట్నం

8 తేది సాయంకాలమున 2 తేది సాయంకాలమున పట్టుకాంగ్రెసు సంఘాధిపత్యమున శ్రీమత్ ఆశ్వుకూరి గోపం దాచార్యులవారు స్వాతంత్ర్యము, మద్యపాననిషేధములగుర్తి తిలపచాపనంను గంభీరపన్యాసముల గావించిరి. అందు సం పూర్ణ స్వాతంత్ర్యమే మనపరమాధి యని చెప్పుచు వారి ట్లుపన్యసించిరి.

నెల్లూరు అనాధశిశుశరణాలయం

శ్రీ తాత్రురం మహారాజగారు తనప్రభువు పుత్రవర్గముని శుభవివాహ పురస్కరముగ మానెల్లూరు అనాధశిశుశరణాలయమునకుగాను శ్రీనివాసాగారి గృహ పంపిన ముద్దెనుగాను 4 విరాళమును కృష్ణా పూర్వము 4-8-27న - - - - - రెల్లూరు } టి. సి. దుండాచు సంపిల్ల, కార్యదర్శి.
8-9-29 }

ఏజన్సీలో ఆర్థిక విచారణ సంఘప్రచారము

నేను, ఆర్థిక విచారణ సంఘసభ్యులను ఆరోగ్యస్థాయి మొదలియారు (గతపంత్రి) తానసభ్యులను దండు నారాయణ రాజు, కందుల వీరరాఘవస్వామి మున్నగు వారలతో ఈదినవ తారీఖుల, ఈక్రింది ప్రదేశములలో సచారము చేసెదము. కావున ఏజన్సీలోని రైతులును, కాంగ్రెసు అభిమానులును తన ఏర్పాటులు చేయగలందులకు శోధించును. ఆ గూఢుల ములలో బహిరంగసభలుగూడ, ఏజన్సీ పరిస్థితుల నుంచియు, సెటిలుమెంటు సమస్యనునుంచియు ప్రజలకు బోధించుటకు గాను జరుపబడునుగాన చట్టప్రకరణ గ్రామవాసు లందరును రాగోరుచున్నాను.

11-9-29 రాత్రి పోలవరం, 12-9-29 రాత్రి మానవరం
13-9-29 రాత్రి భద్రాచలం.
16 మొదలు 17 వరకు కోయలగూడెం, మంగపతి దేవి పేట, భూసరాజుపల్లి.

పునులూరి కోడండరామయ్య.

నర్దూరు పటేలుమహాశయుని

ఆగమనము

హిందీప్రచార విద్యాయం

శ్రీ నర్దూరు పటేలుమహాశయులు 4 తేదిసాయంత్రము 8½ గంటలకు విద్యాలయమునకు విచ్చేసిరి. వారికి విద్యాయము తాత్రున వివరితము అర్పింపబడెను. తదనంతరము మహాశయు డిల్లీనుండివెను.

నామమీరు వివరితము నుచ్చించిన నన్ను పొగడుట సాటి సోదరుని పొగడుటననియు నేను నాకర్తవ్యము నేరనేర్చు చుంటిననియు, మీరందరు హిందీసభ్యులందుల చాల ఆనందముగ నున్నదనియు, దేశసేవ కేయులకు దేశసంతోషము ఒక్కభావ దేసి ప్రజ్వలించుటనెనియు స్వరాజ్యసాధన హిందీమాట ము త్తముగానుచుయు నుడిచి, మీరందరూ హిందీభాషలో నభ్యసించి దానిని దేశమునందు వ్యాపింపజేసి తమతమ కర్తవ్యము నెరవేర్చుకొందురగాక యని ఆశీర్వాదించిరి. పిమ్మట దేశాయిగా రు తమ ఆశీర్వాదముల నిచ్చిరి. పిమ్మట శ్రీహరి హరిశర్మగారు విద్యార్థులను, ప్రచారకులను పరిచయముచేసిరి. తరువాత జయజ యస్కముతో సభముగిరినది.

ఒక ఆంధ్ర హిందీవిద్యార్థి

పశ్చిమ కృష్ణా జిల్లా కాంగ్రెసు సంఘము

పశ్చిమ కృష్ణా జిల్లాలో యీనెల 7-9-29 తేదినపున చేర్చబడిన కాంగ్రెసు సభ్యులసభ్యు తాలూకాలవారిగ యీ దిగువ తెలుపడచుచున్నది.

బెజవాడ తాలూకా	284
బెజవాడ ట్రాక్టా	508
న్నవరం తాలూకా	835
నందిగూరు తాలూకా	255
తిమ్మారావు	69
నూజివీడు	98

మొత్తము. 1500

పశ్చిమ కృష్ణా జిల్లాలో చేర్చించబడిన కాంగ్రెసుసభ్యుల సంఖ్య 1414 ను యంతమునకు 1500 సభ్యులను చేర్చించి మన కోటా పూర్తి చేయబడెను. ఇంకను కొన్ని గ్రామములలో సభ్యులను చేర్చించి జిల్లాసంఘకార్యాలయమునకు పంపనిట్లు లున్నట్లు తెలియుచున్నది. గనుక ఆయా గ్రామములలోని కాంగ్రెసు అభిమానులు తాము చేర్పించిన లిస్టులను వెంటనే కార్యాలయమునకు పంపి మనజిల్లా ఎక్కువసభ్యుల చేర్పించగలిగెనను గౌరవమును తెప్పించుకొనుతాము. కోటాసంఖ్య పూర్తి అయినదని యుద్దేశముతో యింకను చేర్పించవలసిన గ్రామములలో సభ్యులను చేర్పించుకొనుతాము.

బెజవాడ } కాల్లూరిడ్ల మధుసూధనరావు,
8-9-28 } (పశ్చిమ కృష్ణా కాంగ్రెసు కార్యదర్శి).

నాగిరెడ్డిపల్లె (కదిరితాలూకా)

ఈ గ్రామానికి కదిరి శ్రీనివాసాచార్యగారు 28-9-29 తే ది కాంగ్రెసుసభ్యులను చేర్చుటకుగాను వచ్చివుండిరి. నాటిది నము మా గ్రామనివాసులకు సు-రా-శ్రీ మాచిరెడ్డి వెంకటస్వామిరెడ్డిగారి అధ్యక్షతక్రింది సభజరిపి సభ్యులకు కాంగ్రెస్ ఆదేశమును దెలుపుతూ కాంగ్రెస్లో సభ్యులుగా చేరవలసినదని పునఃపఠించెను. పిమ్మట అధ్యక్షులు మన మండలగౌరవము నిలుపవలసిన భారమునకు మన మండలప్రజలే బాధ్యులనియు, ప్రతి ఒక్కరు మహాత్ముని ఆదేశానుసారము కాంగ్రెస్ సభ్యులుగా చేరవలయుననియు చెప్పిరి. నాటిదినము సుమారు 20 మంది సభ్యులు చేరినారు. మరుదినము సాదు గంగన్న ప్రోత్సాహమున మరి 5 మందిని చేర్చిరారు. ఇంతవరకు 25 మందిసభ్యులను చేర్చినారు.

చిట్టా నరసంహస్వ

కాంగ్రెస్ మొదలు

కోటిపత్రిపూజ—కోటి కుంకుమపూజ

ద్రాక్షారామము.

శ్రీ దక్షిణకాశీయని పిలువబడు ద్రాక్షారామ దివ్య తే.త్రయం యీ సం॥ శ్రావణ శుద్ధ 9 జయవారము అనగా 6-8-29 తేదీనుండి ప్రారంభింపబడి మారుకోజులు పౌర్ణి నిత్యము శ్రీ మూర్త్యభగవానుని చే ప్రతిష్ఠింపబడిన శ్రీ భీమేశ్వర స్వామివారికి ఏకాదశ రుద్రాభిషేకము, లక్షపత్రి పూజయు శ్రీ అష్టాదశ పీఠాధిపతులగు శ్రీ జగదంబ, మాణిక్యంబ దేవి, లక్ష్మీకుంకుమ పూజయు, సాయం సమయమున భజనలు హరికథలు, సంగీతకాలతేమలు, సందర్భానుసారముగా శ్రీ పురుషాదులవలన శివరామ సప్తాహములు, రాత్రి, 8, 9 గంటలకు సమారాధనలు జరుగుచున్నవి.

కావున భక్తవరు లెల్లరు వయచేసి శ్రీపరమేశ్వరుల సేవించి తరింప వార్జింతులు.

శ్రీ భీమేశ్వరస్వామివారి భక్తులు.

మోటారులవల్ల ప్రమాదము

నిన్నటిరోజున తెనాలి బహదూరుగారి పెదపూడి కాపురమును రామూర్తిగారి మోటారు యిద్దరుపిల్లలుమీదుగ ప్రయవరునడిపినందున ఒక కుర్రవానికి పొట్టలో పేగులు పైకివచ్చినవి. రెండవకుర్రవానికి కాలినలిగిపోయినది. యంతలో పోలీసువారువచ్చి ప్రయవరును పిల్లలను స్టేషనుకు తీసుకెళ్లి నట్టు వదలికలిగినది. ప్రతికార యజమానులు తక్కువజీతము నకు ప్రయవరును కావలెనని కోరితే ప్రయవరుల యిటువంటి అవకాశములు జరుగును. గనుక యజమానులు యెన్నటికైన మెకానిజం ప్యాసు నయినవారిని పెట్టుకొనలెనని నానునది. ప్రతివాడు డిబ్బుయందు ఆపేక్షవున్నందున 4 మాసములు క్లివరుగాఉండి రి-నమాసములో ప్రయవరుగా రాబోవువారికి లై సెన్సు యివ్వకూడదని నాను మహాత్మాగారుగా మహారాజ క్రి శిక్షిస్తు నూపరిం బెండెంటు గారిని ప్రార్థిస్తున్నాను.

మోటారు శ్రీరాములు,

తేనెల్ల.

TEXACO

మేలైన రకము

మోటారు చమురులు, గ్రీజులు, పారిశ్రామికచమురులు, జిన్నింగ్ చమురులు, ఇంజను చమురులు ప్రతి పనికి ఉపయోగకరమైన లూబ్రికెంట్లు.

41, మూకర్ నల్లముత్తుపేటి, మద్రాసు.

THE TEXAS COMPANY (INDIA) Ltd.,
Bombay, Madras, Etc.,

టి. ఆర్. శర్మ, విజయనగరం, ఉత్తరనర్కారులకు సోల్ ఏజంటు.

వి. వి. ఈ శ్వర రావు

దనరాపండుగలు } నమోపించుచున్నవి } పట్టుబడిన రైతులు, హాడినన్ పేట, కంజీవరం. } త్వరపడుడు } పరీక్షించుడు

సొగసైన కంచపట్టు జువీలు మాస్యంతమగ్గులందు పురమాయీగా పట్టుచు, సరిగమగల చీరలు, ధోవతులు, అంగవస్త్రములు, పావళ్లు వగైరాలు పలువైదాలలో అనేకరకములు తయారుచేసబడి మాకాతా దారులకు సరఫరాచేయబడుచున్నవి. దట్టమైన నేతను, గట్టిచాయకును అందరును తృప్తిచెందియున్నారు. మీ రిదివరలో మాకాతాదారుడుగా లేకుండిన తక్షణమే ఒకఆర్డరును పంపి, మాకాతాదారుల జాబితాలో చేరి, లాభమును పొందుడు. 0-0-6 స్టాంపు పంపిన మాక్యాటలాను ఇనాముగా పంపబడును.

P. V. ESWARA Rao,

The Cloth Manufacturer Silk House,

Hodgsonpet, CONJEEVARAM.

రిజిస్టర్డ్ ట్రేడుమార్కు

వెద్దాపురం శిల్కు-బట్టలు.

నాణ్యమైన సరకులు! సరసమైన దరలు!!

మా పేగుల ట్రేడుమార్కుల శిల్కు-బట్టలు యితరుల శిల్కు-బట్టలకంటే నాణ్యమైన వనే సంగతి తమకందరకు తెలిసిన విషయమే.

మావద్ద అన్నిరకములలోను శిల్కు కండువలు, ధోవతులు, పేటలు, చీరలు, జాకెట్టు, శిల్కు-లన్నూ సాత్తిపంచలు వేర్వేరురకములన్నూ పున్నవి. అన్నిరకముల వెద్దాపురం శిల్కు-బట్టలన్నూ మావద్దనే దొరకగలవు. వివరములకు యీ దిగువ అడ్రసుకు వ్రాయుడు.

మలివెద్ది సుబ్రహ్మణ్యం

శిల్కు-క్లాత్సు మేన్యూఫేక్చరర్, వెద్దాపురం, (తూర్పుగోదావరిజిల్లా.)

మన రాఘవాచార్యులువారు ఆంధ్రీయ నాటకాల్లా
అభినయించే ఆసామాన్యము లవడంచేతనూ ఆఫక్కి గద్య
నైపుణ్యంతో తెలుగునాటకాలు వ్రాసే కీ! శీ! కృష్ణమూచా
ర్యులవారి సేవల్లుగ్లవడంచేతనూ, ఈలాటి ప్రసంగభేదాల్ని
టేసి, ఎంత నిపుణంగా. ఎంత మనోహరంగా, ఎంత సరసంగా
వినిపించాల్సి ఉంటుందో, అంత ముద్దుగానూ, అంత నిలకడగా
నూ, అంతఉదాత్తంగానూ వినికిడిచేస్తారు నిస్సంకోచంగానూ,
అంతేకాకుండా ఇట్టి నానికవిజ్ఞానాన్ని చాటుతూ ఆంధ్రాం
గ్లేయ భాషాకారివరల్ని మెట్టమెడటగా సంతోషపెట్టుసాగిన
వారు ఈ మన రాఘవాచార్యులువారే అనిమాడా తోడ్పడ్డది.
ఈ నైపుణ్యమే కృష్ణమూచార్యులువారి నాటకాలకు కలిసినది కే
వన్యాప్తికి సహితం కారణమైందేమో అనుకుంటాను. కారణం
ఏమంటే, ఏ చిత్రనటియ సారంగధరలో కాక, ఇట్టి గవ్యరై
పుణ్యాన్ని ఆవ్యంశం ప్రసన్నపరిచే రామరాజుచరిత్ర, చంద్ర
హాస, ప్రహ్లాద, పాదుక మున్నైన కృష్ణమూచార్యులువారి నా
టకాల్ని, ఈ ప్రాంతాల్లో ఏ సమాజంవాలైనా అడచిఉంచానీ
ఒకవేళ అడిలే అలాటి నానికవిజ్ఞానాన్ని ప్రసర్నించుకుంటానీ
ఉండడేకాదు. ఇటీవల ఒక బంసరు మినహాగా కేసిందిన మన
రాసు, నెల్లూరు, తెనాలి, గుంటూరు, బెజవాడ, ఏలూరు మొద
లైన పట్నాల్లో మనరాఘవాచార్యులువారు తెగచుట్టే ఈ నాట
కాల్ని టేసి ఆడగా చూడ్డంచేతనే ఇక్కడి నటులుమాడా
ఒకరిద్దలు ఎలాగో ఆఫక్కిని, బెత్తెను ప్రక్కపాటలు
ఎడంగా అనుకరిస్తూ కొన్ని కళ్ళుతీపులూ కొన్ని పులిపిపుంజు

కొన్ని ప్రహేళికలు కొన్ని గాథలు కొన్ని ప్రకంపనాలూ కొన్ని ఉన్మాదాలూ ప్రకటిస్తూ కొంత పరపతిని కొంత పురుషునిని సంపాదించుకొంటున్నామని చూస్తూ ఉన్నాము.

“అనుకరణం”

అనుకరించడం దోషమా? అని సందేహపడేవారికి దోషంకాదనే మనవిచేస్తాను ఈ పేరాలో. అయితే ఆ అనుకరణం సహజరూపంలోకి రావాలి! ఆయా ప్రసంగాలూ ఆంగికాది నికారాలూ ఎట్టి స్థాయిభావాల్ని పురస్కరించుకొని బయలుదేరుతున్నాయో అవి అన్నీ మనస్సుచే యథావిధిగా గ్రహింపబడాలి! అలా గ్రహింపబడిన స్థాయిభావంలో సత్త్వం సమన్వయించాలి! ఇంతవని జరిగితేనేకాని ఆ అనుకరణం సహజరూపంలోకి రావడానికి వీలులేదు. అలా జరగడానికే ప్రోత్సాహం పూర్వం భావాన్ని గ్రహించే పరిజ్ఞానం జౌచిత్యకాచిత్యాలతో కూడిన లోకాన్ని సవిమర్శంగా చూచే నూకృష్టప్రేమ కలన సంపద తన్నో కావాలిమఱి! ఇలాటి పెద్దరికములు నిరసనకుపలక పండితమృత్యులకూ అశిక్షితులకూ దురదృష్టవల్ల ఎన్ని జన్మాలకైనా లభిస్తాయామఱి! ఇక ఏ విధమైన సంస్కారం లేనివారు పెక్కి కనిపించే ఆయా దృశ్యాలవారి కళ్ళుతెరిచుకొని స్వరభేదాల్ని అనుకరించుటవల్ల ఆ అంశాలు సారకాలుగా ఉండక, ఇంకో విరుద్ధరదాయకాలు ఉంటూ యని అంటాను. విశ్వసించాలి మఱి మీ రందరూ దయచేసి!

సంగీతం

వాగ్గాథీ, మఖ్యంగా రసభావాల్ని తలపించడానికి సంగీతంకంటే సాధనంగా ఉండేస్తుంది ఇంకోటిలేదు. భావసంగీతప్రతిపాద్యతైన నృత్యగీతవాద్యాలయొక్క సమన్వయసూక్ష్మాభవం నటని కెంతైనా వాచికసౌలభ్యాన్ని కలిగిస్తుంది. ఆసౌలభ్యమే ప్రేక్షకులహృదయాలన్నిటిని కలిగిస్తుంది. ఈభంగం సహృదయభావసామ్రాజ్యమే భావం అనీ, ఆనందం అనీ, ఇంకా రసం అనీ అనబడుతుంది. ఈదాన్ని పట్టిచూస్తే కాళిదాసుకవిత్వం ఒక ప్రక్క కనిపిస్తూ ఉండగా, ఇంకొకడు అలాటి కవిత్వాన్ని చెప్పసాగించినట్లుగా ఉంటుంది. ఇంకా సుప్రసిద్ధ శతానధ్యక్షైన తిరువతి వేంకటేశ్వరకవులు అనధావాల్ని చేస్తూ ఉండగా, తనదునుంటూ ఇంకో సామాన్యులు కూడా చేయడానికి సాగించినట్లు ఉంటుంది అంటాను. అయితే ఏతెండి, అలా ఆనందం అంటూ సాగిస్తే ప్రపంచం నడవడానికే వీలులేదు. కాబట్టి స్వచ్ఛమైన గాంధర్వలోకం నుండి సికపెట్టు దిగే మాట్లాడుకుందాం.

ప్రస్తుతాచారంలో ఏ విద్యాంశాలనోట విన్నా భావరహితమైన కేవలాలాపమే వినిపిస్తూఉంది. ఇంకా స్వరం అంటూ ఏమిటో సాధించి ఎరిగని మన నటసామాన్యం సంగీతాలా పాల్గొనే ప్రాంతంలే. మనం అందులో రసభావ నికారాల్ని చేయడంలే చాలు తదనివనిగా ఉంటుంది. పైగా సదయం దీ సంగీతంవేషధృతికి విరుద్ధంగానూ ఉంటుంది. నలుగురితోనాటు సాంఘికాంతం ఏప్రణయమో, పురుషార్థమో వస్తుంది. ఆదార్శేవాదం!

రంగాలమీద పాడబడే సంగీతం ఇలా ఉన్నా చాలావిధాలైన విమర్శనాలకు పాత్రం అవుతుంది. సంగీతానభిజ్ఞులు చేసే నాస్తికవాదాన్ని పట్టి సంగీతం పనికిరాదని ఆనందం చాలా సాహసం. ఆ పాడే సంగీతం భావ సహితం ఉండాలి అని అనడంకూడా కొంచెంబరువుగానే ఉంటుంది. చెవికి ఇంపుగా ఉండాలి అని మాత్రమే అంటానునేను. నేనే కాదు, ఆనలు స్వరం ఆనబడే పదమే స్వతోరంజయతి శ్రోత్రమ్ అని చెప్పబడుతుంది. ఇలాఅన్నా ఉన్నాయి మడత పేచీలు. భిన్నరుచిల్లి లోకం ఒకరికి ఇంపుగాఉన్నదిమఱొకరికి కంపుగా ఉండవచ్చు. మఱి దాన్ని ఎలాసాధిద్దాం? ఇలా చర్చ చేస్తూపోయినకొద్ది విత్తుమందా చెట్టు ముందా అనే వాదంలోకి దిగుతుంది సర్వసానందరంజకజనబితానామ్ ఎక్కుదు జనల్ని సంతోషపెట్టేది, ఎక్కువమంది అనుసరించేది అంటే ఏమన్నమాట? వ్యవహారికమైన శబ్దవలెనే, ఆస్వరం, స్వర కలితమైన సంగీతంకూడా, సాధుత్వాన్ని పొందుతుంది అని నమ్మాత్మిందే! ఇందుకు ప్రమాణం సభ్యానందమే! అయితే నాటకసభ్యులమూత్రం రసజ్ఞులు. ఈసంతర్భంలో రసికజనానందాన్ని మాత్రమే ప్రధానంగా ఎంచుకోవాలి.

నాటకసంగీతం ఒకప్పుడు భూనభోతరాశాన్ని ఎంతగా బ్రద్ధలుచేస్తూఉంటే అంతగా తొనియోవబడుతూ ఉండేది. ఆ పిచ్చులు ఎన్ని జితేరువులు సుట్టుకూ ఉంటే అన్ని సంగతులతో సూసినదిగా ఎంచుకోబడుతూ ఉండేది. ఇటీవల ఎంత మొండిముక్కలలే తుంపరబడుతుంటే అంత ప్రాధానంగీతంగా పరిగణింపబడడం మొదలుపెట్టింది. అయితే ఇప్పుడిప్పుడు రసజ్ఞులతోపాటు సామాన్యులకూడా ఆసక్తి పటాలోపాల్గొని బాగా గ్రహించారు. అట్టే అర్థరహితంగా నడుచుకున్న యుగాల్ని తిప్పే కొక్కిలాయిసంగతుల్ని చూచి తృప్తి చెందరు. ఇంకా తీరానికి తీర్థం ప్రసాదానికి ప్రసాదంగా ఉండే ఈప

ద్యావాపనభండనాల్ని చూచి మెచ్చుకోరు. కురితలయలకుండే సంబంధం ఏ ఆలాపనలో క్రమశాసనాన్ని ఇస్తూఉందో, ఇంకా నందభయాల్ని అనుసరించే ఆకుకుమారగభీరవాగ్రచనా విజ్ఞానం ఏ ఆలాపనలో చెవులనుసుఖపెడుతుంటుందో, ఇంతే కాకుండా జౌచిత్యాచిత్యాల్ని తలపించే వాచికపరిమాణం ముఖ్యంగా ఏ ఆలాపననుగు కల్గేదియోలకు ఏకాగ్రతను ఇస్తూ ఉందో, ఆయాలాపనాల్ని, ఆపద్యగద్య గేయాల్ని చూస్తే మే చూచి సంతోషిస్తూఉన్నార ప్రిస్తుత ప్రేక్షకరసజ్ఞులు.

మన రాఘవాచార్యులువారు కేవలద్యవ్యాపనమాత్రం చేతనే రసజ్ఞుల్ని అందర్నీ సంతోష పెట్టగలుగుతూ ఉన్నార నదానికి, అంత పూర్వపుణ్యప్రసాదంగా కనిపించే గాత్ర సౌకుమార్యం లేవంటాను. ఒకవేళ స్వరసంచారసామర్థ్యాన్ని జతపడిచేసే పద్యాలాపాలవల్ల సభ్యుల్ని అలా ఆర్జిస్తూ ఉన్నారేమో అనుకోదానికి, యథాశాస్త్రానుగుణ్యంగా దృశ్యమయ్యే తన్మయసంచారప్రాగల్భ్యతే కనిపింపవంటాను. వారుపాడే రాగాల్లో, పాసీ ఆధారితం వారి ఆలాపనవిధానంఅంతా రసభావపు రస్మరంగా ఉండి ప్రేక్షకుల్ని తన్మయల్ని చేస్తూఉందాఅంటే లేదంటాను ముమ్మటికిని. మఱిమిటిఈద్రావిడప్రాణాయామం అంటారేమో! విధాయకంగా అన్ని పరిణామాలు చేస్తేనేకాని ఆపరిసంగసారస్వత్యప్రసన్నంకాదుమఱి! ద్వనిసమదాయాన్ని, వానివాని మోచ్చుతల్లనబడే యత్రించిదంతల్లేదాల్ని, స్థాయిస్థాల్ని, ఒకానొకవిధంగా కప్పించి, తమ గాత్రానికి ద్వన్యచారణ సౌలభ్యాల్ని సంపాదించుకొన్నారు. తన్మూలంగా సుస్వరావస్వరాల్ని నిర్ణయించుకొనే విజ్ఞానాన్ని కూడా తమ శ్రావణేంద్రియాలకు కలిగించుకొన్నారు. అన్నిటికంటే విశేషం

గా భావితాల్గొని తత్తదుచిత్ర స్ఫూటా స్ఫూటాలాపాల్గొనూ, ఆ లో హ జా న లో హ జా ల్లో నూ, ఒ కిం త సరసంగా ప్రేక్షకులకు స్ఫురించు లాగున పాడే ప్రాధినికుడా పెంపుచేసుకొన్నారు. ఈకారణాల్ని పట్టి వీరి యందు కనిపించే సంగీతం శ్రోతలకసంతృప్తిని నివంకుండాను, మితిని మించకుండానూ, శ్రుతిసమన్వయాన్ని కలిగి భావపావకంగా ఉంటుంది. ఈరహస్యాన్ని తెలియక మనలో కొందఱు శాస్త్రవ్యంగా పాడగలిగిన కత్తి ఉండినూ దాన్ని మఱుగుచేసుకొని రంగాలమీదపడే పరిభివాల్ని చూస్తూఉంటే. ంతేనా.జాలి అవునుండి! గతానుగతికో లోకో నలోకః పారమార్థికః, అని ఊరేలేఅన్నారా మఱిపెద్దలు! కాబట్టి మూఢానుకరణాలు తగవన్నాను నేను.

“ఆచార్యులుగారి పలుకుబడి”

మన రాఘవాచార్యులువారు ఏవేమన్నానా వేస్తున్నారంటే ఎక్కడెక్కడినుంచో ఆబాలగోపాలంగా అలా తరలినస్తే రేమిటి? ఏ ఆర్థోదయపర్వంలోనో సమద్రస్సానాలకు వచ్చినట్లు జనమంతాను. ఆ నాటకాన్ని అడేలోపలే ఆలావిజగ పడతా రేమిటి వారంతా ఆయనముఖసందర్శనానికని! అది అంతా సరే. అప్పు సప్పు చేసేనా, అలా కొంటా రేమిటి రూపాయిటి కెట్లు నాలుగురూపాయలన్నాను. ఏంఅంత నారదులల్లేపాడతారా? లేక నటరాజల్లే అడుతారా? అని ఎన్నెన్ని విధాలో అనుకొంటూ ఉంటుంది ఆ ఆటసమయంలో ఉండే జనసమదాయం అంతాను. అందుకు తగ్గట్టే ఏ పెద్ద పెద్దజ్ఞానీస్వర్గనోటా విన్నా ఆయనపాగడ్డలే వివవస్తు ఉం

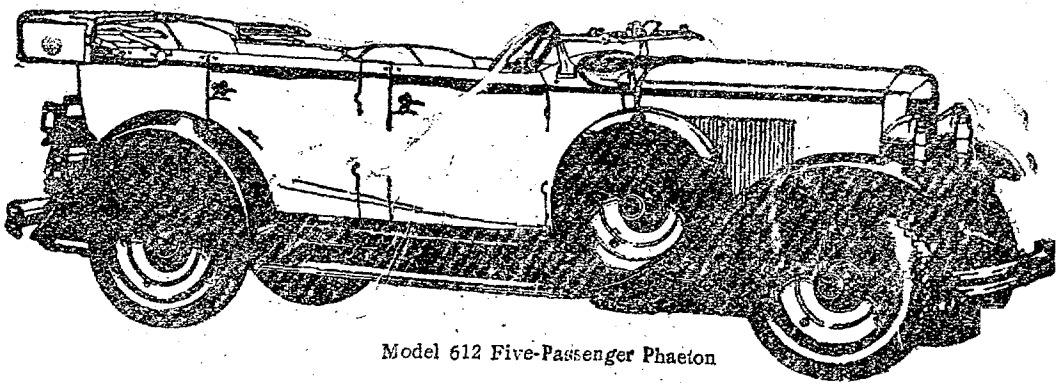
గగుర్పాటును గలిగించునట్టి రెండు హై స్పీడ్లు

ఆహ్వానము:—గ్రహామ్-పేజ్ కార్లు వ్యాపించినవిట్లలో, మారపున పనిచేయుటకు యీలై నులో ఆసక్తిగల వర్తకులకు మంచి అవకాశము గలదు.
గ్రహామ్-పేజ్:—ఇంటర్ నేషనల్ కార్పొరేషన్ డిట్రాయిట్ - మిచిగాన్ - యు. ఎస్. ఎ.

(నాలుగు స్పీడ్లు ఫార్వర్డ్, స్టాండ్ స్టాండ్ గియర్ పిచ్)
దిశ్యమైన హేటారుకారులలో గ్రహామ్ పేజ్ ఆటలు, ఎనిమిదుట ప్రస్తుతం బుజువు పరచబడిన నాలుగు స్పీడ్ బ్రాన్సుమిషన్—2 హై స్పీడ్లతో సహా గగుర్పాటును గలిగించునట్టిచేతనలే స్వచ్ఛముగా తెలుసుకొనవీలుగలదు. నాలుగువది (చాలకాలమువరకు ఉపయోగించబడునట్టి) నూతన నునుపును, వేగమును గలిగించుచున్నది. మూడవది (నిశ్శబ్దమైన లోని గియరు) ప్రయాణ మునర్చునప్పుడు నిద్రమైనగుట్టల నెక్కునప్పుడు త్వరిత గమనవేగమును గలిగించుచున్నది. గియరు పిచ్ ప్రమాణమైనది. మీరు రెండవదానిలో ప్రారంభించి, మూడవదానికిపోయి, పిమ్మట నాలుగవదానికి పోయెదరు. మెడటిది భవిష్యమపయోగమునకు నిలిపి పెట్టబడును, తక్షణమే వాడుటకు వీలుగలదు, అయితే ఆరుదుగా వుపయోగించబడుచున్నది. ఒకకారు మీ ఆధీనమునం దున్నది.

Joseph C. Bradshaw,
Robert C. Bradshaw &
Ray A. Bradshaw

Model 612 Five-Passenger Phaeton

సోల్ డిస్ట్రిబ్యూటరులు:—**వైడన్ బర్గ్ అందు కంపెనీ.**
2/11, హంటురోడ్డు, మద్రాసు.
బ్రాంచీలు:—బెంగళూరు, ఉదకమండలం, సెకంద్రాబాదు.
ట్రావెలింగు ప్రతినిధులు:—ఉత్తరజిల్లాలు:—టి. పి. వాట్సు ఎన్ట్రెప్రైజ్, హెడ్ క్వార్టర్సు, విశాఖపట్నం.
దక్షిణజిల్లాలు:—టి. ఎన్. వెంకట్రామయ్యర్, ఎన్ట్రెప్రైజ్, హెడ్ క్వార్టర్సు, తిరుచినాపల్లి.
నీడెడ్ జిల్లాలు:—టి. హెచ్. పి. ఎస్వర్దన్, హెడ్ క్వార్టర్సు, బళ్లారి.
1708

GRAHAM-PAIGE

టాయి, వీటి డర్లు చెప్పినా ఆయన పేరే చెబుతూ ఉంటారు ఘనంగాను. ఇంగ్లీషు విద్యార్థుల్లో ఈయనకు ఉండే పలుకుబడి ఇంతా అంతా కాదు. ఇక మిగిలిన సామాన్యజనులంతా “యద్య దాచరత్రిశేష్ట స్తత్తదేవేతకోజనః” అన్నట్లు విద్యా వివేకంలేనవా రందరూ చెప్పుకొనేదానికి భిన్నంగా ఎలా అనుకొంటారు? ఒకవేళ అనుకుందాం అన్నా విద్యాప్రపంచంలోనూ, అధికారిప్రపంచంలోనూ, అసామాన్య స్థానాన్ని ఆక్రమించినవారిలో ఒకరుగా వుండే మన రాఘవాచార్యులు వారివద్ద అలాటి అవకాశమాత్రం ఎలా దొరుకుతుంది?

రాఘవాచార్యులు వారు బి. ఏ., బి. యల్. పరీక్షలందు ఉత్తీర్ణులైనవారు. ఇంకా సామాన్యస్థాయివారు లేకాక బల్లారిలో పబ్లిక్ ప్రాసిక్యూటరుగా కూడా పనిచేస్తూ ఉన్నారు. అ నాదినంచి అధిక గౌరవానికి ఘనానికి పాత్రం కాండే వంశానికి చెందినవారు. విశేషించి ఆంగ్లేయ నాటక ప్రపంచంలో కూడా పెద్ద ప్రతిష్ఠను కలవారు. ఇంకా కావాలంటే తెలుగు నాటక పితామహులైన కృష్ణమాచార్యులు వారికి కూడా సన్నిహిత బంధువులు. అన్నిటికంటే ఎక్కువైన యోగానంద సమాధినిష్ఠాగరిష్టులూ, పూజ్యులూ అయిన తారానాథ్ గారికి ప్రియశిష్యులు. స్వస్థానమైన బల్లారిలో వీరి నాటకాదీసంబంధి మర్యాదలు ఏలా ఉంటాయో చెప్పలేం కాని తదితర ప్రాంతాల్లో వీరి వైరువ్యం కోటి సూర్యప్రభాభాసమానంగా వెలుగుతూ ఉంది అనడానికి సంతకం చేయాలి.

“వారి అభినయవిజ్ఞానం”

ఎన్ని సహాయ సంపత్తులు ఉన్నా నిశ్చయమైన విద్యా వివేకం లేనివారికి రీతి ఆచంద్రార్థంగా ఉండడానికి వీలులేదు. కొంతపాండిత్యం ఉన్న వారికి మాత్రం ఆలాటి ఇతరబలాలన్నీ క్లిరిద్దోహదంగా ఉంటూ ఉంటాయి. మన రాఘవాచారి గారికి విద్యప్రపంచంలో గల పలుకుబడికి తగినంత అభినయవిజ్ఞానం నిస్సంశయంగా భగవంతుడు అనుగ్రహించబట్టే, ఇంత జనాదరణాన్ని సంపాదించా ఉన్నారంటాను. ఈ విధంగా ఆంగ్లనాటకరంగానికి వీరు సంపాదించి పెడు తూఉన్న కాలోచితగౌరవానికి తగినట్లుగా, ఏతత్త, భాభి మానులందరూ చూపించే కృతజ్ఞతలో, నా కృతజ్ఞతను కూడా కలుపుతూ ఉన్నాను అంటాను.

“రామదాసుభూమిక”

మన రాఘవాచార్యులు వారు అభినయస్తూ ఉండగా చూడవల్సినవారిలో ముఖ్యతీకమందిని “ఏలా ఉందండీ ఆచార్యులవారి అభినయం” అని అడిగితే, “ఏమిటోనండీ మా కేమీ అర్థమయ్యే మామూలు అభినయంగా మాత్రం లేదుకాని ఏమిటో ఒక క్రొత్త అందంగానూ, ఆనందంగానూ ఉంటుందండీ” అని అంటారు సర్వసాధారణంగాను. ఇంకా ఆ మొదటి రెండు మూడుతరగతుల్లో ఉండేవారై విచారిస్తే, ఏమేమిటో ఉపన్యాసాలు ఇస్తారు ఆయోమయంగాను, ఆ రెండువిధాలైన ఆభిప్రాయాలూ కూడా నిజమేనంటాను నేను. ఒక రామదాసు నాటకం తీసుకోండి, లేదా రామరాజు చరిత్రనైనా తీసుకోండి. ఇంకా వారు వేసే ప్రహ్లాదనైనా, చివరకు చంద్రహాసనైనా, ఇంకాదే నై నాసరే ఒక్కపర్యాయం చూడండి! రామదాసువేషంలో మనం మామూలుగా అన్ని చోట్లా చూస్తూఉండే మీసాలూ గడ్డాలూ, రుద్రాక్షలూ, చప్పట్లూ, పాళాలూ, పాటలూ, భజనూ మొదలైన రంగుల్లోనూ, హంగుల్లోనూ కనిపించే గంజాయి దైరాగల కపటపద్మం లేవీ మన ఆచార్యులు వారి రామదాసు వేషంలో కనిపింపవు. రామదాసుచరిత్రలో నాటకాంశంగా గ్రహింపబడిన ప్రధానరసావస్థా, దానికితగిన, పూర్వాపరరూపాలూ, వేషాలూ, విషయవిస్తరణలూ, మాత్రమే దృష్టిచరం అవుతూఉంటాయి. ప్రప్రథమంలో వా రలంకరించే ఆ మామూలు చొక్కా, తలపాగా, మొదలైనవన్నీ, రామదాసు

3 తాకిక స్వరూపాన్ని, ఆసిమ్యుట క్రమక్రమంగా ప్రసన్నపటచే వస్త్రభూషణాద్యాహార్యాన్ని రామదాసుగారి భక్తి భావోద్వేగకారణాంశాల్ని ద్యోతకం చేస్తూఉంటాయి. నాటకాంతానికి రామదాసుగారియందు మూర్తిభవించే భక్తిభావ స్వరూపం అంతా భావజాలకు నేత్రానందాన్ని కలిగిస్తూ ఉంటుంది. ఆ మాటలూ, ఆ పద్యాలూకూడా కేవల భావప్రసంగం చికాంప్రదాయానికి చెందినవి కాకుండానూ, కేవల లౌకికారాసన్నిహితంగా కాకుండానూ, సమయోచితమైన సామనార్యాదిసౌందర్యాల్ని సాక్షాత్కరిస్తూఉంటాయి.

“ప తా ణి వే షం”

రామరాజు చరిత్రలో వీరు పతాచీవేషాన్ని వేస్తూఉంటారు. ఇందులోకూడా మామూలుగా మనం చూచే ఆహార్య డంబరాలేవీ కనిపింపవు. ఇంకా నిరర్థకభూషణాలనాలూ,

గర్భనిశ్చేదక రాగాలూపాలూ, శస్త్రాద్యాముఖ్యపంక్తమాలూ, వివిధ వికారావలీక నాలూ, గాఢద్యాలు, శిష్ట పులి యాటలూ ఏ రంగంలోనూ దృశ్యంకావు. ఇక్కడకూడా ఒక సామాన్య మహమ్మదీయనైసికు డను ‘పతాచీ’ ప్రథమ సందర్శనం, కేవల జాతీయకార్య శౌర్యాదులను మాత్రమే తనగడుసుచూపుట పాలువు తెరల్లో దాచుకొంటూఉన్నట్లు కొంచెంగా స్ఫురిస్తూ ఉంటుంది. ఆపైని తందనాలపాటల మూలంగా మ్రోందవజాతీయం ను విశ్వేషం అంకురించినట్లు అగపడుతుంది. అది క్రమంగా ఆహవీపరాధన సమయసందర్శనమూలంగానూ, ఇంకా ఆహవీయొక్క ప్రేరేపణరూపంగానూ, అభివృద్ధి అయినట్లుకూడా స్పష్టపడుతుంది. చిట్టచివరకా విశ్వవివేషనలం ఎంత నిగూఢంగానూ, నేర్పుగానూ, పదిలంగానూ, ప్రతాపంగానూ, రామరాజుని నాశనం చేసిందో, తా నేనా నాశనం అయిందో ఏర్పడుతుంది.

ప్రహ్లాదలో నేనైతే చూడలేదు వీరి హిరణ్యకశిపునివేషాన్ని. ఇందులోకూడా వీ రా పాత్రాన్ని కేవల రాక్షసు యంగా కాకుండా లౌకికానుభూతిగానూ, సత్త్వప్రధానంగానూ సమన్వయిస్తూ, పుత్రప్రేమకూడా దిగనాడి శ్రీమహావిష్ణువునందు అనంతంగా ఉండే విశ్వేషాన్ని పురస్కరించుకొని ప్రహ్లాదుని చతుర్విధోపాయాల్లో సాధించేటప్పుడు కలిగే భావ తరంగభావశౌభ్యన్నంతా మిక్కిలి మనోహరంగా ప్రదర్శించినట్లు వింటూవచ్చాను.

“ఆచార్యులవారి ప్రత్యేకత్వం”

చంద్రహాసలో వీరు దుష్టుబుద్ధిగా ఉండి చూపిన అభినయప్రాగల్భ్యాల్ని నే నొకపర్యాయం అనుభవించాను. సామాన్యంగా ఆ పాత్రలో ఆద్యంతమూ లోలకరించే మిత్రత్వ శత్రుత్వాల్ని రెండింటినీ స్థూలాభినయరూపంలో విసికిసి చేస్తూ ఉంటారు చాలామంది నటసామాన్యులు. మన రాఘవాచార్యులు వారు అందలిప్రధానార్థాన్ని మాత్రమే అనుసరిస్తూ, శేషించిన అర్థాన్ని బహునిగూఢంగా నిలుపుకుంటూ, అమాత్యశేఖరులకు సహజంగా ఉండే భావగాంభీర్యాన్ని ప్రకటిస్తారు సునాయాసంగాను. ఇలాగే వీరు వేసే ప్రతివేషమూ ప్రత్యేకత్వాన్ని కలిగి, అభినయప్రపంచానికి ఆదర్శప్రాయంగా ఉంటుందేమిటి! కాబట్టే సామాన్యుల కానందరసాలు విశేషంకావు. తదితరులు ఎన్ని ఉపన్యాసాలిచ్చినా అనుభవంకావు. ఇందుకనే సచేతనా మనుషుల ప్రమాణం తత్తేవేమిటో అన్నారు పెద్దలు.

ఏదో ఒకభావలోనూ, ఒకపద్ధతి అభినయంలోనూ పెద్ద ‘స్వాతంత్ర్యం’ అనేది కలిగితే, అది అన్నిటిలోనూ సంకల్పమాత్రం చేత సందర్శించితంగా ప్రసరించడానికి అవకాశం ఉండకపోవడే అభిప్రాయం విశ్వజనీనమైందే. రాఘవాచార్యుల వారు ప్రత్యేకం ఆంగ్లగీర్వాణాల్లో, పరామర్శించి ఉంటారు మొదలైన సందేహాలకానీ, వాటినిగూర్చి తెలుసుకొందాం అనే బౌద్ధుక్యాలుకానీ మన కక్క అలేదు. ఇంకా ఆలోచిస్తే వీరికంటే కొన్ని విషయాల్లో కాకపోతే ఇంకా కొన్నివి యాల్లోనైనా సమానులైనవారో ఇంకా అధికులైనవారో ఉంటారా ఉండరా అనికానీ, వీ రిప్పటికి ప్రదర్శింపగలిగిన దానికంటే ఎక్కువైన అభినయవిధానంఅంటూ, ఒకటి ఉంటుందా అనికానీ చర్చించ తలపెట్టడంకూడా అనవసరం అని తోస్తుంది. విచారిం చ తగిన అంశం మాత్రం ఒకటి ముఖ్యంగా కనిపిస్తుంది.

“నాటకము-యోగసాధనము”

నాటకకళ అనేకవిధాలైన విజ్ఞానాలు ఘనీభవించిన మూలంగా, ఒక్కనిభావనూతాల్ని పురస్కరించుకొని అభినయ కావ్యస్వరూపంగా ఏర్పడతేఉంటుందని పాశ్చాత్యదానికలక్ష్య లక్షణసమాలోచనచేత స్థిరపటచూస్తాం. ఇంకా ధర్మార్థకామాలకంటే మోక్షాన్ని ప్రసాదించడం దానిముఖ్యాత్యయంగా ఉంటుందనికూడా నిశ్చయించుకున్నాం. మన రాఘవాచార్యులు వారుకూడా ఒకానొక సందర్భంలో ఈసాక్ష్యద్యోగాన్ని యోగసాధనంగా చేసుకొంటూ ఉన్నట్లు తెలివిచ్చి ఉన్నాను. ఇలాటివారి ప్రకటనం, నిజంగావివేచనడంలో, ఎంత ఆశ్చర్యాన్ని కలిగిస్తుంది! అది ద్రువపరిచితర్యాతే ఎంత బ్రహ్మానందా న్నైనా కలిగిస్తుంది మననంతివారికి! అదే ఆలోచించాల్సిన విషయం.

మన రాఘవాచార్యులు నేను చూచినంతవరకు మామూలు రూపకాల్నే చదువుతూఉన్నారని చెబుతాను. ఇంకా ఏమంటానంటే, మామూలురంగాల్లో, బూరీ తెరల్లో, అక్కడక్కడనుంచి వచ్చిచేరేపడిమండిసభ్యుల్లో తమయొక్క అభినయ ప్రత్యేకత్వాన్నిమాత్రమే ప్రదర్శిస్తూ ఉంటున్నారంటాను. ఏనాడు వీరు నిజమైన రసనన్నాటకాన్ని సృష్టించడమో, లేన్నీమగ్నశంకానభావాన్ని ప్రసాదించడమో కలుగుతుందో, ఆనాటి కని యోగసాధనంగా పరిణమించిందని అనుకోడానికి ప్రబలకారణంగా ఉంటుందేమో అనుకొంటాను.

ఒక ఆదర్శనియమైన సహకారపద్ధి
హివర్తకము, వ్యాపారము, వివాహము, విద్య యెట్టేటు మున్నగువాని నిమిత్తము వడ్డీలేకుండా ఋణములు

రు. 5,000 వరకు. ఎప్పుడైనను దరఖాస్తు చేయవచ్చును
ప్రజేతరుసుము రు 1/- మాత్రమే ఉత్తరప్రత్యుత్తరము లింగ్లీషులోనే వ్రాయవలెను. అడ్మినును ఫారముకొనునను, తదితర వివరముల కొనుకను అ. 0-4-0 తపాల బిల్లలను పంపవలెను. Messrs A. P. VINE & Co., Managing Agents. Ferozepore City (Punjab.) తంజివిలాసము:- మెసర్సు ఏ.పి. వైన్ అండు కో గ్లోజ్ మేనేజింగ్ ఏజెంట్సు టెఫోను నెం. 222. ఫోజాపూర్, పంజాబ్.

ది ఆయుర్వేదిక్, రీసర్చి లేబరేటరీ
డాక్టరు జి. సూర్యనారాయణమూర్తి ఎ.యం.ఎ.సి. “భిషగ్వర” గారిచే స్థాపింపబడినది ఆమ్రబిందు

సుఖవ్యాధులకు రాజావంటిది. బాధపెట్టు సెగ, సవాము, గలవారికి అమాఘమైన మందు. లేపనశక్తి లేనివారికి లేపనశక్తి కలుగజేయును. వీర్యనష్టమును పోగొట్టును, నరములబలహీనతను తగ్గించును. 21 రకముల సుఖవ్యాధులను పూర్తిగ నివారణచేయును. ఆమ్రబిందును ఒక్కసారి వాడిన దానిగుణము మరున లేము. పురుషులకు స్త్రీలకు సుఖవ్యాధులను పోగొట్టి సుఖము నిచ్చు, ఆమ్రబిందు వెల రు. 4-8-0.

చంద్రబిందు
బోదకాలు గలవారికి మేలైనమందు. ఈ మందును అనేకరోగములకు వాడి అమాఘముగ పనిచేయుటచేత అనేక యోగ్యతాపత్రముల బడసియున్నది. రోగవివరములు పూర్తిగ ముందు వ్రాయవలెను.

బధిరబిందు
చెవుడుగల వారికి చెవుడును పోగొట్టి చెవిలో హోరు, చెవిలో చీమును పోగొట్టి తక్షణమే తక్కువై నిచ్చును. ముందు రోగవివరములు వ్రాయవలెను. మరా:- ఉత్తరప్రత్యుత్తరములు రహస్య జుగ నుంచబడును. పోస్టేజ్ ప్రత్యేకం. వలయువారు:- మేనేజరు

ది ఆయుర్వేదిక్ రీసర్చి లేబరేటరీ.
ముక్తేశ్వరం, తూర్పుగోదావరిజిల్లా.

శుక్లబిందు
ఎంత దుర్బలమైన వీర్యమునైనను గట్టిపరచి ఒక్కగంటలోనే అద్భుతమైన ప్రభావమును చూపును. శుక్లనష్టమును కట్టుటలో శేరుపొంది, స్త్రీపురుషులకు నిరతికయప్రేమను కలిగించుటకు దీనిని వించిన బౌషధము లేదు. 25 మా. 2-8-0 3-17 త్రిపురసుందరీ వైద్యశాల, మహేంద్రవాడ-రామచంద్రపురంపొత్తు, గోదావరిజిల్లా.

అమృతమునకు సిద్ధముగానున్నవి
“మామిడి అంట్లు జహంగీరు మొదలగు ప్రసిద్ధిగల 200 రకములున్న యితర ఫల, పుష్ప, పత్రశాకులు అమృతమునకు సిద్ధముగా నున్నవి.” క్యాటలాగు ఉచితము. రావు చిన్నారావు & సన్సు, రాణ్ నగర్, కడియం, తూర్పుగోదావరిజిల్లా.

రామమోహనఫార్మసీ, అంబేజివాడ.

శ్వేద ఔషధములు భస్మములు తేజములు చూర్ణములు మొదలగునన్నియు కమిటీయో జమన్యముక్రింద నుపసద్ధులగు నైద్యులన
అన తయారుచేయుచున్నది సిద్ధముగానున్నవి. కేటలాగు ఉచితము.
ప్రెసిడెంటు. సి. రాజగోపాలాచారి బి.వి. బియో. కె. దశరథరామయ్య బి.వి. బియో. బి. వెంకటప్పయ్య రిటైర్డ్ మేడి

మోసపోకుండు. ఈ ఫా
ర్మసీలో ఔషధములను కొర
వారు రామమోహన ఫార్మసీ పే
నేజరుకు అనిమాత్రం వ్రాయవలె
ఈ డాక్టరు పేరు వ్రాయవలను.
సు. ఫార్మసీలో సమస్త అయి
ను. ఫార్మసీలో సమస్త అయి

గట్టి చాయ రంగు నూలు

పూర్వమునుండి తయారుచేయబడిన గట్టిచాయ తొగరుమరుచాయ నూలురకమున్న
నూతన కలరకముల కలరు నూలున్న, నెం 20 మొదలుకొని నెం 150 బరు నూలువరకు
తయారుచేయుచున్నాము. కావలయువారు ఆర్డరు వ్రాయించితే ధరలు సరసముగాను గట్టి
చాయలుగాను పంపబడును. శాంతిలో ఆర్డరుకు వ్రాయుడు.

132

యల్. కే. మినాక్షి అయ్యర్,

గట్టిచాయనూలు జవళివ్యాపారం, మహల్ పిడి, మధుర.

రు. 5-8

మాత్రమే ప్రవేశ రుసుముగా మాకంపె
నికి చెల్లించి వంగోలు తాలూకా దశ
గజా బ్రిగమములో చనిపోయిన మా
పాలనీదారు గనిపినేని సర్పయ్యనాయుని
వారసునకు 9 వ ఆగష్టు 1929 తేదీన
మేము చెల్లించినది.

రు. 500

మా ఉచిత భీమా పద్ధతి సాకర్ణములు

- (1) 18 సంవత్సరములు మొదలు 25 సంవత్సరముల వరకు ఆరోగ్యవంతు లెల్లరును చేరవచ్చును.
- (2) ఇందులో చేరుటకు పూర్వము డాక్టరు పరీక్షలేదు.
- (3) సభ్యుడగుటకు ప్రవేశ రుసుము రె-3-0 మాత్రమే.
- (4) తోటి సభ్యుడు చనిపోయినప్పుడెల్లను చెల్లించవలసినది నెలకు రు 1-0-0 మాత్రమే. చావులు లేని నెలలో నేమియు చెల్లించవక్కరలేదు.
- (5) సభ్యుడు చనిపోయినప్పుడెల్లను చెల్లించవలసిన కాలపరిమితి 12 సంవత్సరములు మాత్రమే.

* కష్టపడి రు 1-8-0 కమీషను పద్ధతిమీదగాని లేక నెల 1 కి రు 40-0-0 శీతముమీదగాని పనిచేయు యేజెంటు కావలెను.

ఇతర వివరములకు

ది స్టార్ ఆఫ్ ఇండియా ఇండస్ట్రీయల్ అండ్
జెనరల్ అస్యూరన్సు కంపెనీ, లిమిటెడ్

23, సెకండులైను బీచ్. మద్రాసు.

లేక సూచించుటెండ్లు.

బెజవాడ.

వ్రతావకస్తూరిమాత్రలు

మిక్కిలి ముటుగిరిని కవచనగా నుండను. శ్రేష్ఠవయిన కస్తూరి, గోరోజనం, కుంకుమపువ్వు
మొదలగు నవ్వులతో తయారుచేయబడినవి. 1-2 మాత్రలను పుచ్చుకొనిన అనందముగా నుండుటయేగాక
అత్యుష్ణ, వాయు, జలబా, శైవ్యము, జ్వరము, పిత్తిపాచము, బాలింతగుణము, చిన్నబిడ్డ గుణముల
అగ్నిమాంధ్యము, అజీర్ణభేదము, రిగ్గు, ఉబ్బుపము, మొదలగు అనేక వ్యాధులను ఖండించుటలో రామ
భాగమునందినది. ఆరోగ్యమును బలమును కలిగించుటలో అత్యుత్తమమయినది. పరీక్షించు దగినది.

800 మాత్రలు గల సీసా 1 కి రు. 0-4-0

12 సీసాలు రు. 2-8-0

పోస్టు ఖర్చులు ప్రత్యేకము.

పి. సి. వ. అండు కంపెనీ, ఆయుర్వేద సమాజం, మెరదేపి, నెల్లూరు జిల్లా.

AMRUTANJAN

Price Annas 10 only.
AMRUTANJAN DEPOT
MADRAS & BOMBAY.

15 నిమిషములలో అత్యద్భుతముగ వీర్యవృద్ధిని గలిగించును.
అనేక యోగ్యతాపత్రములు, స్వర్ణపతకములు నివ్వబడినవి.

కామబిందు (రిజిస్టరు)

ఈమాత్రము నేవించిన 15 నిమిషములలో అద్భుతగుణము
గలుగును. సప్తధాతువులను సంపూర్ణము నిచ్చి నవయావన
మును ప్రసంగముఖమును గలిగించును. ఈ ఔషధమునలన గుణము
లేనియెడల మందుఖరీదు వాపసుచేయబడును. 24 మాత్రలు
బుడ్డి 1-కి రు. 1-0-0. ఒక నెలకు సరిపోవు ఔషధముగల
బుడ్డి 1-కి రు. 3-0-0. తపాలాఖర్చు ప్రత్యేకము.
4595

కామబిందు పార్శ్వనీ,

45, పెద్దపిడి, తిరువల్లి క్షే-డి, మదరాసు.

నేషనల్ ఇండియన్ లైఫ్ ఇన్సూరెన్సు కంపెనీ లిమిటెడ్

నూతనముగా ఏర్పరచబడ్డ రెట్టింపులాభముల పద్ధతి
నూటికి నలుబదివంతున తిరిగి యిచ్చుపద్ధతులు
యొక్కవివరములు

యీ దిగువవారికి వ్రాసి కనుగొనుడు.

హిందూదేశములో యిట్టి లాభములను చూపు
కంపెనీ యిదితప్ప మరియొకటిలేదని నమ్ముచున్నా
మని స్టేట్సుమెంట్ పేరువారు 15-2-28 తేదీన
ప్రచురించియున్నారు.

వివరములకు యీ దిగువను వ్రాయుడు.

82-1

వి. కె. చెట్టి,

కె.కె.టి. మద్రాసు.

ఫోను నెం. 2420

పోస్టుబాక్సు నెం. 150

చీఫ్ ఏజెంట్:—టి. వి. రాఘవయ్య,

నార్తరక్ సర్కార్లు, బెజవాడ

దుర్గామెడికల్ హాల్

గవర్నరుపేట, బెజవాడ.

గనేరియా మిక్చర్

గ్యారంటీగా 3 రోజులలో కుదురును

(1) ఈమందు సెగరోగములను నివారించి మూత్రహ
నిధుచున్నప్పుడు గలుగు పోటు, మంట, చురుకును యింజక్షన్
లతోను పిచ్చికారితోను నిమిత్తములేకుండ తప్పక కుదుర్చును.
సీసా 1-కి రు 8-0-0.

మూర్ఖారిప్షము

(2) ఈమందు యెటువంటి మూర్ఖులైనను యెన్నిసం
వత్సరములనుండియున్న మూర్ఖులైనను గ్యారంటీగా కుదుర్చును.
నెలకు సరిపోవుమందు రు 8-0-0.

పొడలకు తైలము

131

(3) ఈ తైలము తెల్లపొడలనేగాక యితరవిధములైన
పొడలను గూడ పోగొట్టును. ఇంకను తామర, గజ్జి, కర్పాశి
మొదలుగాగల అన్ని విధములైన చర్మవ్యాధులను పోగొట్టి చర్మ
మును మామూలుగిరికి మార్చును. డబ్బీ 1 కి రు 1-0-0.

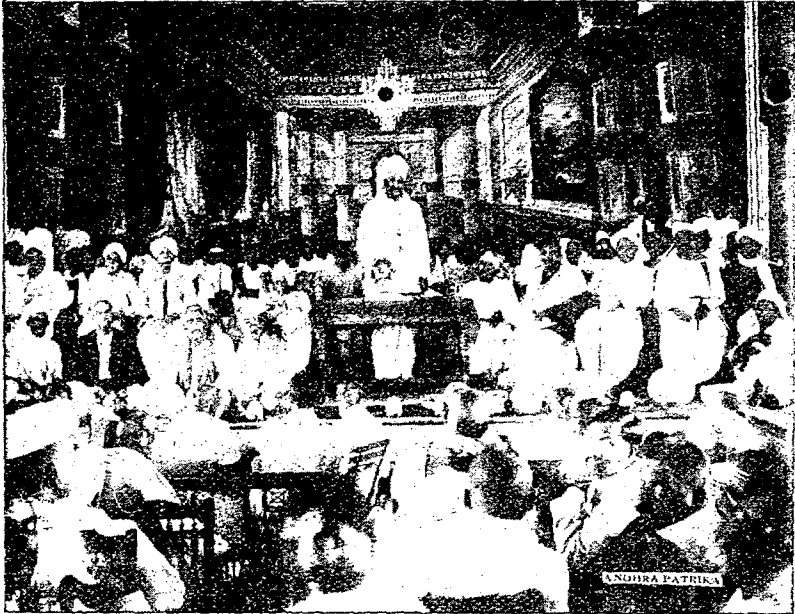
“గుంటూరు జిల్లాకు యేజెంటు:—ఇండియన్ యిండ
స్ట్రీయల్ హోము గుంటూరు.”

ఏజెంటు కావలెను.

131

ఆంధ్ర కృష్ణాపత్రికల సన్మానసభ - బెజవాడ

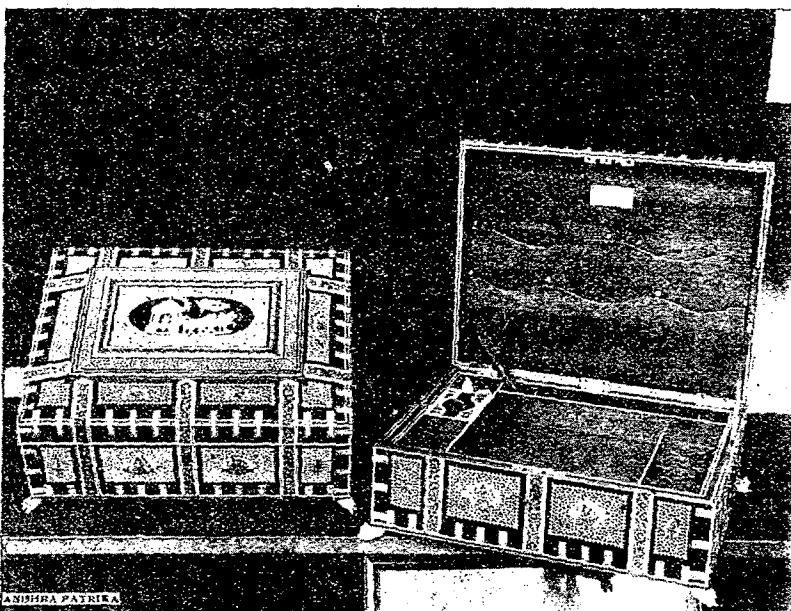

అధ్యక్షులగు గౌ. నరసింహారాజు గారు పరమస్వస్థులు. వీరికి ఇరుప్రక్కల ముట్టారు కృష్ణారావు, కా. నాగేశ్వరరావు పంతులుగారు గలరు. వేదికపై నాసిమలయినవారిలో, డి|| బి|| మో. రామచంద్రరావు, న్యాయతి సుబ్బారావు, చల్లా శేషగిరిరావు, నడింపల్లి నరసింహారావు, డాక్టరు శేషి, గా. హరిసోమయ్యగారు గలరు. సంగీతముపాడిన పాపయ్యదేవర, పంచనాదయ, పొట్లూరి వీరరాఘవయ్యచౌదరిగారు గలరు. (పి. యక. ఎ.)

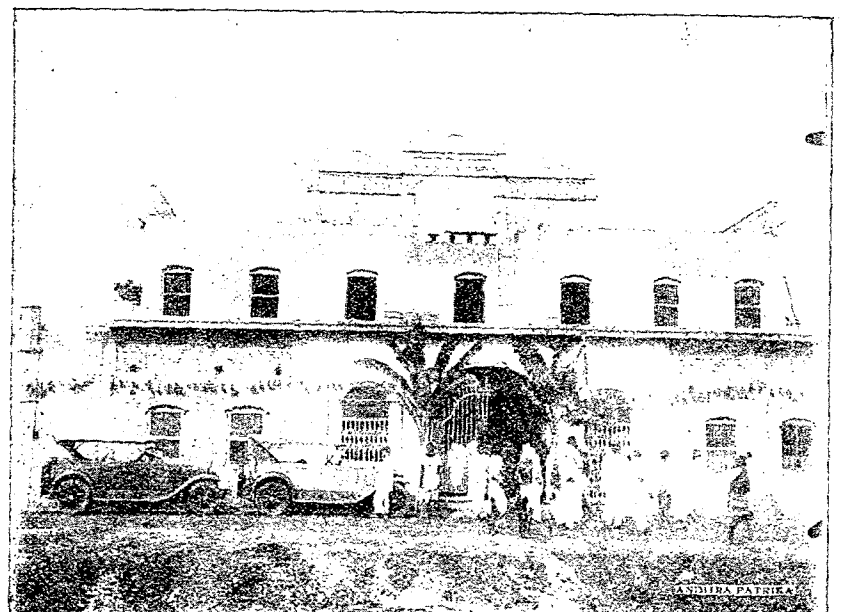

న్యాయతి సుబ్బారావు, కాశినాథుని నాగేశ్వరరావు, గౌ. నరసింహారాజు, డి|| బి|| మో. రామచంద్రరావుగారు గలసి తీసికొనిన వాయుపటము.

(పి. యక. ఎ.)

ప్రతికాధిపతుల కిచ్చిన వెండి దండపుటెట్టెయు; దానిలోని పాత్రులు
ఫాంట్లను కలమును ఈపటమున గలవు. (ప్రె. ఫో. బి.)

దేవోద్ధారకుని స్మరకళాసంధిగూ, బెజవాడ.
ప్రతికాసన్మానసభ జరిగిన భవన మిదియే.

(ప్రె. ఫో. బి.)

దునో, ఆ
ర్యము
సానము
చేడివారు

దేవోద్ధారక నాగేశ్వరరావు పంతులుగారున, సన్మానోత్సవ నిమిత్తమై
వచ్చిన ప్రతినిధులు కొందరును దీనియందు గలరు. (పి. యక. ఎ.)

చెన్నపురిగోని శ్రీమతి. వేదవ్యసముగ విగచిత సింబలికానాటకము నాడుట. దీనియందు
విచ్చిన రాబకి తిరువల్లి క్షేత్ర శారదావిద్యాలయమున కిచ్చినవేయబడెను. (ప్రె. ఫో. బి.)

ఆంధ్ర కృష్ణా పత్రికల సన్మానము

(సంగ్రహవార్త)

జెజనాడ, సెప్టెం 9:—నిన్నటిదినము (1929 సెప్టెంబరు 8 వ తేదీ ఆదివారము) బునెపంజరము మహాపర్యవేక్షకుని 7 వ తేదీ కేనివారము సిద్ధివి నాయక కల్యాణ సిద్ధిప్రవక్తను వినాయక చతుర్థి కుభవినము. ఈ రెండుదినములును సకలాంగ్రజన మండలికిని ముఖ్యముగా ఆస్తిగలగు హిందువులకును ప్రాతనిము లగుటయేగాక యీ భుక్త వత్సర భాగవద శుక్ల మునందీ చతుర్థి పంచమి దినములు ఆంధ్రులకు ప్రత్యేక మహోత్సవ దినములై నవి. పంచమి భాగవదమునాడే కృష్ణాంగ్రహ పత్రికలకు సన్మానోత్సవము జరుగునని ప్రకటింపబడినందున చతుర్థి కేనివారమునాడే పెక్కుమంది ఆంధ్రులు విజయవాడ పురమున కరుదెంచిరి. దేశోద్ధారక కాశీనాథుని నాగేశ్వరరావు పంతులుగారి దుర్గా విలాస భవనము జనసమీపము కాదొడిగినది. కేనివారమునాడే సన్మానసంఘమువారు అతిథిసత్కారమును ప్రారంభించి అన్న పూర్ణా సమారాధనము గావించిరి. 8 వ తేదీని కలకత్తానుండియు మదరాసు నుండియు వచ్చిన వైఎల్ఎల్ఎల్ అహల్యులను నాంధ్రమహాశయులు వందలాదిగా నరుదెంచిరి. 8 వ తేదీ ఉదయమున రిక్తి గంటలకు మదరాసునుండి విజయవాడకు వచ్చిన మెయిలు ట్రెయినులో సభాభ్యుత్థులను మానసియ చింతలపాటి నరసింహారాజుగారు, దేశోద్ధారక కాశీనాథుని నాగేశ్వరరావు పంతులుగారు ఆంధ్ర పత్రికా సంపాదకవర్గము వారగు శ్రీయుతులు చల్లా శేషగిరిరావు, జేదుకుమాడి శేషగిరిరావు, కొదాలి శివరామ కృష్ణరావు, జయంతి కిరీటిరావు, రావి నూతుల రంగారావు, నీలం రాజు వేంకటేశ్వయ్య, మోచెర్ల కృష్ణమూర్తి, జయంతి నారాయణమూర్తిగారు, మరికొందరు పత్రికోద్యోగులును శ్రీమతి యామినీపూర్ణతిలకమ్మ, శ్రీయుత గద్దె రంగయ్యనాయకు గార్లు మున్నగు ప్రముఖులును వచ్చియుండిరి. సన్మానసంఘమువారు రైలుస్టేషనుకు వచ్చి అభ్యుత్థులకును దేశోద్ధారకులకును అతిథుల కందరికిని స్వాగతముసలిరి. వారిద్దరికిని పుష్పకర్పూరమాలలనువచ్చించిరి. కుభవద్యోహములు చెలరేగెను. వచ్చినవారి కందరికిని దుర్గావిలాసభవనమునందే విడిది యేర్పరపబడెను. నలంటిరులు లాంఛనప్రధానరైలు గుమ్మములకడ కావలియుండి ఆహ్వానప్రముఖులను మానసివారినిమాత్రమే భవనములోనికి పోనిచ్చుచుండిరి. అతివిశాలమగు నాభవనము పుష్పకవిమానములై కేతాధిపతుల నతిథులకందరికిని తావొసంగుచుండెను. మందిరారామమునందు నీటి కొళాయిలు పెక్కులుండుటచే వచ్చినవారందరును యధేచ్ఛగా స్నానపానముల చేయగలిగిరి. వలయువారికి ఉష్ణోదకము సర్వసిద్ధముగా నుండెను. వెంటనే యెల్లవారికిని సన్మానసంఘమువారు వేడి వేడి ఉపాహారముల నొసంగిరి. ఈ రీతిగా రైలుబండ్లలో నిద్రలేచుచే కలిగిన శ్రమ తొలగనట్లు సుస్వాదులై మితాహారముల నారగించి అతిథులందరును దుర్గావిలాసమునకు కడుచేరువనున దుర్గాకళామందిరమునకు తరలిరి. మందిరమంతయును మాతమగముల తోరణములతో నలంకరింపబడి మహాపరమముగా నుండెను. మందిరనిర్మాణము పూర్తియగుటచే నది మిక్కిలి దిర్ఘస్థియ ముగానుండెను. భవనమంతయును ఆంధ్రమహాశయులతో నిండి యుండెను. నలంటిరులు ద్వారములకడ కావలియుండిరి. సన్మాన సంఘమువారు వచ్చినవారిని సగౌరవముగ లోనికిగొనిపోయి ఉచితస్నానముల గూర్చుండజేయిరి. సరిగా 7-30 గం.కు శ్రీయుత పాపయ్యదేవగారి మరణీగానముతో కార్యక్రమము ప్రారంభింపబడెను. (కార్యక్రమము వివరముగా కేరొకన్ మాడదగును). కార్యక్రమము ముగిసినపిమ్మట మరల నందరును దుర్గావిలాసమునకు వెళ్లిరి.

దుర్గావిలాసమున భక్త్యభ్యుత్థ కాకపాకాదులతో వంటలు సిద్ధపరపబడెను. వచ్చినవారందరికి సంతృప్తికరముగ భోజనము లిడబడెను. పెక్కుమందిల మండికి యేకకాలముననే యెట్టి ఆలస్యమునకులగుండ వడ్డన జరిగినది. ఎవరో కొందరు నిష్టపరులుతప్ప తక్కినవారందరూ వర్ణ వివక్షతో పనిలేకుండ కలసి కూర్చుండియే భుజించిరి. భోజనము లై నపిమ్మట తాంబూలము లొసగబడెను. లాండులీనవారి సభగూడ వచ్చు డచటనే జరిగినది. పిమ్మట 2 గంటలకు మరల మధ్యాహ్నము కార్యక్రమము ప్రారంభమైనది. (దీనిని కేరొకన్ వివరముగా చూడవలెను). రాత్రి 8 గంటలకు మరల విందు జరిగినది. ఉదయము నందుకంఠెను హెచ్చుచుండి వచ్చిరి. భుజించినవారందరును సన్మాన సంఘమువారి యేర్పాటులను వడ్డించిన యవకుల శ్రద్ధాభక్తుల

ఆంధ్ర, కృష్ణా పత్రికలకు సన్మానము

విజయవాడయం దపూర్వముగ సమావేశము

అన్ని పక్షముల ప్రముఖులును ప్రశంసించుట

ఆంధ్ర, కృష్ణా పత్రికాధిపతుల ప్రత్యుత్తరములు

(మా ప్రత్యేక ప్రతినిధినుండి)

జెజనాడ, సెప్టెం 9:—ఆంధ్ర కృష్ణా పత్రికల సన్మానము సందర్భమున నీ పట్టణమున కరుదెంచిన ఆంధ్రనాయకబృందమును, యజ్ఞజల యంత్రాహాసందములను గాంచినపుడు, ఆంధ్రజాతికంఠకు నిదియొక మహాపర్యవేక్షకు యనునభిప్రాయము ప్రేక్షకులకు గలుగుచుండెను. ఆంధ్రదేశమునందన్ని ప్రాంతముల నుండియు, వర్ణ మత, రాజకీయ, సాంఘిక వివక్షలులేక అన్ని పక్షముల ప్రముఖులును అన్ని తరగతుల ప్రముఖులును విరుషీనులును ఈ సన్మానమునందు పాల్గొన నుత్సాహముతో నరుదెంచిరి. కె. వి. ఆర్. స్వామినాయకుగారు నుడివినటుల ఇంత మంది వివిధపక్ష నాయకులును, ప్రముఖులును ఇంతనుండి ప్రేక్షకులును, ఎప్పుడును సభలకు రానివారును ఈ మహాసభకు వచ్చుట జూడ ఈయంత్రులను ప్రశంసాహుళ్యమునందెంత అభిమానమును ఆదరమును కలుగజేసెనో స్పష్టపడుచున్నది.

నిన్న సాయంత్రమునుండియే, ఆంధ్రదేశమునందలి వివిధ ప్రాంతములనుండియు ప్రముఖులు విచ్చేయగడంగిరి. కృష్ణా పత్రికాధిపతులగు శ్రీయుత మట్నూరు కృష్ణారావుగారును డాక్టరు పట్టాభిశిఖారావుగారును, మరికొందరు ప్రముఖులును, బందరునుండి రాత్రి మెయిలుబండిలో వచ్చిరి. ఆంధ్ర పత్రికాధిపతులగు దేశోద్ధారక నాగేశ్వరరావు పంతులుగారును అభ్యుత్థులగు గొల్ల రాంబి. సి. వి. యస్. నరసింహారాజుగారును, డిల్లీ బిల్ మోచర్ల రామచంద్రరావు పంతులుగారు బుర్రా సత్యనారాయణగారు, చల్లా శేషగిరిరావుగారు, గద్దె రంగయ్యనాయకుగారు, మరి ఇతర ప్రముఖులును మదరాసు నుండి విచ్చేసిరి. అనటపల్లి నారాయణరావుగారును, నడింపల్లి నరసింహారావుగారును, వచ్చి వారిని పుష్పమాలాలంకృతుల నొనర్చి విడిదికి తీసుకొనివెళ్లిరి.

సమావేశము

సరిగా ఉదయము 7 గం|| 30 ని||లకు దుర్గాకళామందిరమున ఈ మహోత్సవము ప్రారంభమయ్యెను. వివిధ ప్రాంతాగతులగు ప్రముఖులతో సభాభవనము క్రిక్కిరిసియుండెను.

సభకు వచ్చినవారు

డి. బి. మోచర్ల రామచంద్రరావు, న్యాయపతి సుబ్బారావు, దేశభక్త కొండా వేంకటప్పయ్య, చల్లా శేషగిరిరావు, గాడిచర్ల పారిసర్వోత్తమరావు ఎం. ఎల్. సి. గద్దెరంగయ్యనాయకు, కె. వి. ఆర్. స్వామినాయకు ఎం. ఎల్. సి. అయ్య దేవర కాశేశ్వరరావు ఎం. ఎల్. సి. అడుసుపల్లి గోపాలకృష్ణయ్య చౌదరి ఎం. ఎల్. సి., చానలి రామసోమయాజులు ఎం. ఎల్. సి. డి. నారాయణరాజు ఎం. యల్. సి., మాగంటి బాసినీడుచౌదరి, టి. విశ్వనాథం, ఉమర్ ఆలీషా, జయంతిపురం జమీందారు, నల్లూరు నూర్య నారాయణ రావు, గంపలగూడెం జమీందారు, డాక్టరు భోగరాజు పట్టాభిశిఖారావు, గొల్లపూడి సీతారామశాస్త్రి, చల్లా జగన్నాథం, చెరుకుపల్లి వేంకటప్పయ్య, శేషపల్లి రామస్వామిగుప్త, నుంటూరు రామచంద్రరావు, జా. కుమారస్వామిచౌదరి, రా. సా. శైలివిహనుమంతరావు, ఆత్మకూరి గోవిందాచార్యులు, ఉన్నవ

సు చాల ప్రశంసించిరిగాని నలభీమ పాకములవలె అతిరుచికరముగా నుండునట్లు అన్ని పదార్థములను సిద్ధపరచిన వెంటబ్రాహ్మణులను మిక్కిలిగా ప్రశంసించిరి. భోజనానంతరము తాంబూలము లియ్యబడెను. పిమ్మట నాటకసందర్శనమునకు యెర్ల వారును మరల కళామందిరమునకు వెళ్లిరి.

వంటచేసినవారు ఆంధ్రబ్రాహ్మణులు. ఫలము ఆంధ్రదేశ కేంద్రస్థానమున విజయవాడ. వంటకములు అప్పమైన ఆంధ్రపాకమున తయారుచేయబడెను. వడ్డించునట్టి యవకులు చవులూరజేసెడు పదార్థములను తరిమి తరిమి వడ్డించుచుండిరి. ప్రముఖులగు నాంధ్రులందరును వచ్చి యుండిరి.

(ప్రత్యేకవిలేఖరి)

లక్ష్మీనారాయణ, వోర్కల శేషాద్రి, కర్రా లక్ష్మీనరసింహము, చెరుకువాడ వేంకటనరసింహము, శివట్లాసాక్షి సోమయాజులు, దర్శి చందయ్య, సి. వి. రంగం చెట్టి, వేమూరి నారాయణమూర్తి, న్యాయపతి నారాయణమూర్తి, డి. రాఘవయ్య చౌదరి, న్యాయపతి హనుమంతరావు పంతులు, మావిరాజు రామమూర్తి, పిల్లలమర్రి ఆంజనేయులు యం. యల్. సి., శిలం సుబ్బారావునాయకు, జి. వి. పున్నయ్యశాస్త్రి, చట్టి నరసింహారావు, ఎటుకూరి వేంకటసుబ్బారావు, ఎల్. వి. ఎల్. నరసింహాచారి, అదిపూడి సోమనాథరావు, కొంపల్లి కోటిలింగంపంతులు, అయ్యంకి వేంకటరమణయ్య, పర్యవేక్షక భూషయ్య చౌదరి, కానూరి దామోదరయ్య చౌదరి, బొబ్బా వేంకటేశ్వయ్య చౌదరి, ఎర్రేని లక్ష్మీనారాయణ చౌదరి, సి. రాజగోపాలాచారి, చలసాని పెదవేంకటప్పయ్యచౌదరి, చలసాని వీరభద్రయ్య చౌదరి, నూకల వీరరాఘవయ్యనాయకు, చానలి నాగేశ్వరరావు, పి. సత్యనారాయణ, డా|| కె. ఎల్. కేసరి, నూతక్కిరామ శేషయ్య చౌదరి వెదురుమాడి శేషగిరిరావు, కొదాలి శివరామకృష్ణరావు, బుర్రా సత్యనారాయణ, శ్రీమతులు సరోజినీదేవి, (నాటక విఖ్యాత - మోదరాబాదు) యామినీ పూర్ణతిలకమ్మ, డి. బాం. దువ్వూరి సుబ్బమ్మ, శ్రీమతి సరళాదేవి, ఉన్నవ లక్ష్మీబాయిమ్మ, శ్రీయుతులు కామమాని లక్ష్మయ్యచౌదరి, రామారు జమీందారు, కొల్లిపర నూరయ్య చౌదరి, కొతారు రామారావు, డాక్టరు వేమూరి రామకృష్ణరావు, పర్యవేక్షక రామచంద్రారెడ్డి, గూడవల్లి రామబ్రహ్మం చౌదరి, మోతే నారాయణరావు ఎం. ఎల్. సి., వావిలాల శివావధానులు పాణెం రామయ్య, శిఖరం పట్టాభిరామలు గుప్త, దువ్వూరి రామిరెడ్డి, అంచ శివయ్య, డా|| వేమూరి రామమూర్తి, కాజ వేంకటరామయ్య, కామమాను లక్ష్మయ్య, వీరపనేని బసవయ్య, కోనెలమాడి శ్రీరాములు, టి. వీరన్న నాయకు, వై. వేంకటరత్నం, బి. వియ్యన్న, కె. గంగరాజు కేనివారపు సుబ్బారావు, టి. సుబ్బారావు, శ్రీకాశం పట్టాభిరాములు గుప్త, మల్లాది ఆంజనేయులు, డా|| గోవిందరాజులు సుబ్బారావు, మద్ది సుదర్శనం, మంతెన వేంకటరాజు, పారి నాగభూషణము మొదలగువారుగార్లు సభకురుదెంచిన ప్రముఖులలోగలరు.

ఆంధ్రలోకమున సుప్రసిద్ధులగు పాపయ్యదేవగారు మురళీని, చల్లపల్లి పంచదేశ్వరశాస్త్రిగారి ఫీడేలును, సాట్లూరి వీరరాఘవయ్య చౌదరిగారు మృదంగమును చేబూని, హృదయమున తమపాండిత్య ప్రతిభతో సభ్యుల హృదయముల రంజిల్లజేసిరి. పిమ్మట బాలికలు కొందరు, సహజశీలులగా శ్రములతో, జాతీయ గీతముల గానమొనర్చి దేశమాతృప్రసము నొసర్చిరి.

దేశమాతృప్రసానంతరము, ఆహ్వాన సంఘాభ్యుత్థులగు నడింపల్లి నరసింహారావు పంతులుగారు అతిథులను ఆహ్వానించుచు నిటుల నుడివిరి.

ఆహ్వాన సంఘాభ్యుత్థుడు

ఆహ్వానసంఘాభ్యుత్థులగు నడింపల్లి నరసింహారావుగారు, సభ్యులకును, అతిథులకును హృదయపూర్వకముగ స్వాగతము సగుచు నిటుల నుడివిరి. మాచే నాహ్వానితులై, చాల శ్రమల కొద్ది ఈయంద్యులమును జయప్రదముగ నొనర్చుట కిచ్చటకు విచ్చేసినందులకు ఆహ్వానసంఘము తరపున శతసహస్రవందనములు. సామాన్యముగా, ఆహ్వానసంఘాభ్యుత్థుని యుపన్యాసము మాడుభాగములగు నుండును. అందు మొదటిది, ఆహ్వాన సంఘమువారొనర్చు సపర్యలలోని లోపాలోపముల గురించి. రెండవది, ఆహ్వానసంఘాభ్యుత్థుని, సమర్థతా సమర్థతలనుబట్టి. సభయందు చర్చించు విషయములగురించిన ప్రస్తావన భాగము నాక్రమించును. ఈయంత్రులను, ఆంధ్రదేశ ముద్యమించిన మహాపురుషుల గౌరవించి, వారొనర్చిన ముతరవిధములైన త్సాహసము కానుక లర్పించుట మద్దేశింపబడినది. ఈ గజ్జి, కర్పాడి త్సాహసము సభ్యుల కెక్కువ వివరింప న ప న ప రు 1-0-0.

లేదు. ఆవిషయముల గురించి ప్రసంగించుట కుపాయము, ఆహ్వానసంఘ చారిత్రమునుగురించి, యిందుక తమ యెదుట వివరింపవలసియున్నది. ఈరోజులలో అనేక ఆహ్వాన సంఘము లేర్పడుచున్నవి, అనేకసభలు జరుగుచున్నవి. కాని ఈరోజున జరుగుచున్న మహాసభవంటిసభ ఇంతవర కీయాంధ్ర దేశముననేగాదు, భారతదేశమంతటకూడా జరిగియుండ లేదు. ఇట్టిసన్మాహములో చాలచిక్కులు సంభవించెను. ఎన్ని యో అవాంతరములు సంభవితలేను. సామాన్యముగా నెవరైన నొక క్రొత్త సంకల్పమును, సన్మాహమునెల్ల డించినయెడల, కొందరు, విపరీతంగాచూస్తారు. కొందరు హాస్యంగా చూస్తారు. మరికొందరు విరోధంగాచూస్తారు. ఈయంద్వయముగూడ పామర జనులలో అట్టిభావములే మొదటగలిగించినది. కొందరు, ఓహో ఇదేమి వింతదృశ్యమన్నారు. ఈప్రయత్నం, ఎప్పుడైనా జయ ప్రదంగా జరుగుతుందాఅన్నారు. మరికొందరు, నాకేవలరావు గారును కృష్ణారావుగారు అసహాయవారులు, నిష్పవంటివారు. ఈయంద్వయముతో సంబంధం పెట్టుకొంటే, ఎట్టి ముప్పువాటి ల్లనోయని చాలమంది భయపడిరి. పూర్వం ఆంగ్ల దేశములో సర్ వాల్టర్ రాబీగారు పొగబట్టి పీల్చుచుండగా, ఇతరు లది చూచి ఆతను తగులబడిపోవుచున్నాడని భయపడినట్లే, ఈ యుద్వయముగూర్చి గూడ కొందరు చాలభయపడిరి. అవటపల్ల నారాయణరావుగా రెట్టుటనుండియో వచ్చి ఈక్రొత్త ఉద్యమ మును ప్రవేశపెట్టి అల్లరిచేయడానికి వచ్చినాడా అని కొం దరు భయపడిరి. ఇట్టి భయములును అపోహలును తొలగి, ఈ యుద్వయమునందు భయపడవలసిన దెద్దియును లేదనియు. చాల మంది ఉద్దేశముతో ప్రారంభింపబడెననియు ఇది తప్పక ఆద రింపదగినదనియు చెలిసికొనుటకు రెండునెలలుపట్టెను. ఈయుద్వయ మును ప్రారంభించి, రెండుమాడు నెలలైనను, నెరవేరుటకు ఇంతకాలము పట్టుట కిదియే కారణము. సదుద్దేశముతో నొక యుద్వయము ప్రారంభింప బడినదనినమ్మినవీట దానిని ఆద రించి, మిక్కిలి యుత్సాహముతో నిర్వహించుట ఆంధ్రుల ముఖ్యలక్షణము. గాంధీ మహాత్ముడు, పాంచజన్యమును పూరించి ఆసహాయోద్యమమును ప్రారంభించి నపుడు, ఆంధ్రుల యుద్వయమును అతి దిగ్విజయముగా నిర్వహించిరి. ఆ రోజులలో ఆంధ్రులు గాంధీమహాత్మునికంటె గూడ ఒక అడుగు ముందు వేసిరి.

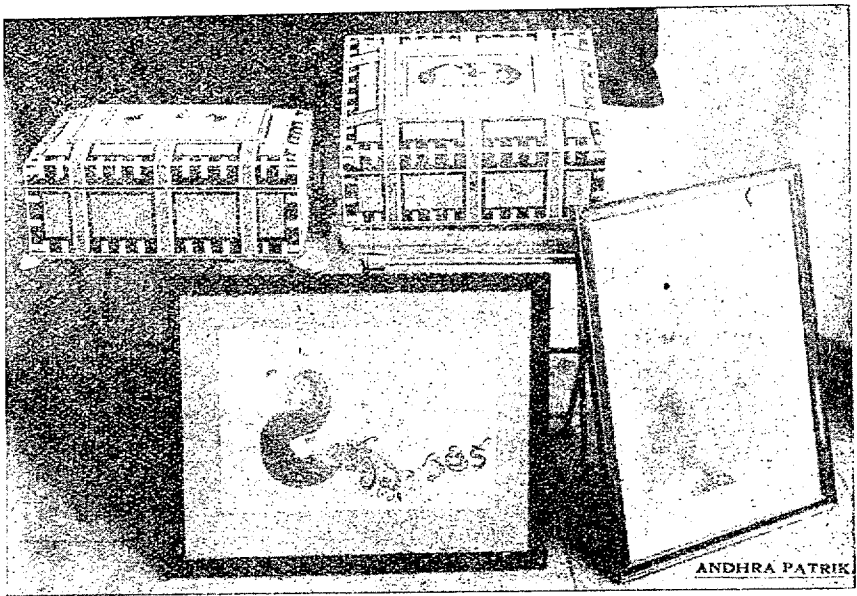
ఆహ్వాన సంఘమునా రొనర్పు సవర్యలగురించి ఒక విషయము చెప్పవలసియున్నది. ఆహ్వాన సంఘమువారు, దేశమునందలి ప్రముఖుల కందరకును, ఆహ్వానములనందిరి. కాని కొందరు అందలేదని చెలియుచున్నది. ఇది మా దురదృష్టము గాని, కార్యలోపము గాదు.

కొన్ని చిక్కులు

ఈ యుద్వయమును ప్రారంభించిన 2, 3 నెలలలోను, ఈ ప్రయత్నము జరుగదనియు, దీనికి విశ్రాంతి ఇస్తే బాగుంటుందనియు అనుకొనిన రోజులుగూడ గలిగెను. ఇంత జయ ప్రదంగా జరుగునాయనియు శంకగలిగెను. అయినను, ఆంధ్ర దేశమునం దన్ని పక్షములవారును, ఈ ప్రయత్నముయొక్క సదుద్దేశమును గమనించి, సానుభూతితో కలసి పనిచేసినందుల కెంతయు కృతజ్ఞులము: ఈపత్రికలను సన్మానించు విషయమున ఆంధ్రదేశమునందందరును పరమసంతోషముతో పూజజేయుచున్నారని ఇందులన స్పష్టమగుచున్నది.

వార్తాపత్రికల ప్రాముఖ్యము

ఈ రోజులలో, ఏజాతిగాని ఆభివృద్ధినింది, దిగ్విజయముగ ముందుకు రావలయునెడల ఆదేశమునంది పత్రికలే మూలాధారములు. ఆంగ్ల దేశమునంటి, నాగరిక రాష్ట్రమున, ప్రభుత్వమును సాగించునది, రాజుగారు, మంత్రులు గారు, నేనా నాయకులుగారు, నాకాదశములు గావు. ఆదేశపు పత్రికలే నిజముగ దేశపరిపాలనను నిర్వహించుచున్నవి. గత మహాసంగ్రామమున, ఆంగ్ల దేశములో విశేష వార్తాపత్రికల కధిపతియగు నార్తక్లిఫ్ ప్రభువు ఎంతమంది మంత్రుల మార్చెనో, ఎంతమందిని, మంత్రిపదవులయందు స్థాపించెనో, అందరకును చెలిసిన విషయమే. వార్తాపత్రికల వ్యాప్తి సందర్భమున నొక లక్షణము గమనింపదగి యున్నది. ఏ దేశమునందు, విద్యా, విజ్ఞానాభివృద్ధి యధికముగ నుండునో, అట్లుట వార్తాపత్రికల ప్రచార మధికముగ నుండును. వార్తాపత్రిక లేక్కడ, కృశించి యుండునో, అక్కడ విద్యా విజ్ఞానములు కొరవడి యుండును. పూర్వము మనదేశములో, శ్రీముఖములు, ప్రస్తుతపు వార్తాపత్రికల స్థానము నాక్రమించెడివి. వీనిని మన స్వాములవారు ప్రకటిం చెడివారు. సాంఘిక విషయములలో శ్రీముఖములు ఉత్తరపులుగ నుండెడివి. వాని వెనుకనుండెడి, అధికారపు మినహా

ఆంధ్ర కృష్ణాధిపతులకు సన్మానసంఘమునా రిచ్చిన దంతపుపెట్టెలును, చిత్రపటములును నిందు గలవు. (ఎ. య. ఎ.)

యింపుతో, నవియే ఈకాలపుపత్రిక లైనవి. వార్తాపత్రికలవెనుక, మద్దతుగ నుండునవి శత్రువులుకావు, కత్తులుకావు, కఠారులుగావు, శిపాయి సిబ్బందికాదు. అయితే వాని కన్నింటికంటెను, బలవత్తరమగు, మహాతేజస్వీతి వార్తాపత్రికల వెనుకనుండి ప్రపంచమును పశేషముకొనుచున్నది. ఎవరిట్టి దివ్యతేజస్సుతో పత్రికను నిర్వహించునో, అతడే నిజముగ దేశములో రాజ్యము చేయుచున్నాడు.

వార్తాపత్రికా నిర్వహణ కష్టములు

ఇతరదేశములలో వార్తాపత్రికలను రెండు ప్రయోజనము ల నర్పించి నిర్వహించుచుండురు. అందొకటి, ధనసంపాదనము. రెండవది, దేశసేవ. కాని ఈదేశములో నాత్రము మొదటి ఆశయము పూజ్యము. ఈదేశములో వార్తాపత్రికల పత్రికానిర్వాహకు లనుభవించుచుండు తొలి నర్పింప సాధ్యముగాదు. కొన్ని పత్రికలు పుట్టిన వెంటనే అదృశ్యమగుచున్నవి. కొన్ని పుట్టియు పుట్టుకమునుపే మరణించుచున్నవి. ఈదేశమున వార్తాపత్రిక లిట్టిస్థితియందుండుటకు, ప్రజల నిరాదరణయును, మాంద్యమును మొదటికారణములు. మహాజనుల విముఖత, ప్రభుత్వమువారి దౌర్జన్యము, ఈమాదును తోడ్పడి, ఈ దేశములో పత్రికలు, కుష్కించడానికి దోహద మగుచున్నవి. వార్తాపత్రికానిర్వాహకు లీదేశములో ప్రస్తుతముపడుచున్న చిక్కులు చూచినయెడల పూర్వపు ఋషులనీతి జ్ఞాపింపుచున్నది. పూర్వము ఋషులు త్రేతాస్మృతులనుగర్వ తపస్సు చేసినటులనే, వార్తాపత్రికల నిర్వాహకులు, ప్రతిరోజును, 124, 144 పెళ్లములు అన్నులపగ్గ, నిలచి, తమ ధర్మమును నిర్వహించుచున్నారు. పాశ్చాత్యులలో ఇటువంటి ఇబ్బందులు లేవు. ఇటువంటి భయంకరస్థితిలోగూడా, మనపత్రికలు, దైర్యకౌర్య వైపునకులతో తమధర్మమును నిర్వహించి వనుటకు, అసహాయోద్యమపు రోజులలో, ఆంధ్ర, కృష్ణాపత్రికలుజేసిన ప్రబోధమే తార్కాణము. అట్టి పిరు దేశమున కంతకును పూజనీయులుగారని ఎనరకలకు (వినుడు వినుడు.)

ఆంధ్ర కృష్ణాపత్రిక లానర్చిన సేవ

ఈపత్రికలు దేశమున కొనర్చిన ఓరమోత్సాహము సేసిన వాని నిర్వాహకులకు సరిగ చెలియకపోవచ్చును. ఈ పత్రికలు మనదేశములో నొనర్చిన విప్లవకరమగు ప్రబోధము, ప్రతిపాంతమునందును ప్రస్ఫుటమగుచున్నది. 10 వత్సరములకు పూర్వము 8 వత్సరముల ఎయ్యిం దాటువరకు బాలికల నవివాహితలుగ నుంచినయెడల సంఘమునకు ప్రశ్నయుసంభవించునని ఛతావహులై పోయెడివారు. ఇప్పుడు 14 సం॥ ము లోపున వివాహమొనర్చు రాదని చట్టమారాగానే పెద్దపెద్ద పండితులగు శాస్త్రులుగారు గూడ బహిరంగంగాను, బహిరంగంగా చేయజాలనివారు రహస్యముగానును ఆమోదించుచున్నారు. ఇట్టిప్రబోధము వచ్చునని ఇదివరకు ఎవరును ఊహింపనైనా సాధ్యమయ్యెడిదిగాదు. ఇదంతయు ఆంధ్ర కృష్ణాపత్రిక లానర్చిన ప్రబోధమే. పూర్వము పెద్దపెద్ద గ్రంథములొనర్చెడు పనిసంతకు ప్రస్తుతము వార్తాపత్రిక లానర్చుచున్నవి. రాధరాను పుస్తకముల విలువతర్క పత్రికల విలువ పోల్చుచున్నది. వార్తాపత్రికలు మనకు చెలియకుండ గనే దినదినము మనలో అద్భుతమైనమార్పును గలుగజేయుచున్నవి. మనవద్దకత్తులులేవు. కఠారులులేవు. ఈ 25 వత్సరములలోను అధికారవర్గమువారి నిరంకుశత్వమును సడలింపచేసి ప్రజలకు నూతనమగు హక్కుల సంపాదించిన దీపత్రికలేయని చెప్పుటయం దేమియు నతిశయోక్తిలేదు.

ఈ రెండు పత్రికలతోపాటు ఇతర పత్రికలనుగూడ ఎందుకు సన్మానింపలేదని కొందరు విమర్శించుచున్న విషయము నిజమే. కృష్ణాంధ్ర పత్రికలు 25 వత్సరములుగా చిరకాలము దేశసేవ యొనర్చెను గనుక వాని రెంటిని ప్రశంసించుటకే ఈ సన్మాన ముద్దేశింపబడెను. అట్టితర ఇతరపత్రికల నేల సన్మానింప రాదనుప్రశ్న నా కర్ధము గాకున్నది. వినాయక చవితిరోజున వినాయకునే పూజింతురేగాని, అనంతవద్దనాథు నేల పూజింప రాదనుప్రశ్న యెటులనున్నదో వై ప్రశ్నగూడ యటులనే యున్నది. ఇతరపత్రికల కాసమయము వచ్చినపుడు వానికిగూడ సత్కారము జరుపవచ్చును. అంతియగాని, ఈసందర్భమునందాప్రసక్తి చెచ్చిపెట్టుట యుక్తముగాదు. ఈయభిప్రాయములు నానియేగాని, సన్మాన సంఘ మంతటితరపునను నేను చెలుపుట లేదు. అందుచే నా యభిప్రాయములచే, సన్మాన సంఘము నంతను బంధింపరాదు.

ముగింపు

ఈరోజున నీ సన్మానోత్సాహ మింత దిగ్విజయముగ జరుగుచుండుట మహాసంతోషకరము. ఏయుద్వయమునుగాని, సదుద్దేశముతోడను ఓర్పుతోను, ఉత్సాహముతోడను పట్టుదలతోడను ప్రారంభించి సాగించినయెడల తప్పక దిగ్విజయ ముంది తీరుననియు, ఈ యుద్వయ విజయమునుగాంచి, తత్ప్రార్థకులల అవటపల్ల నారాయణరావుగా రీ దినమున అనుభవించు నానందమునే అందరును అనుభవించుకొనియు, ఇందులన నొక గుణపాతమును నేర్చుకొనవచ్చును. మత, రాజకీయ పాక్షిక విభేదములులేక, అందరును, ఈ సన్మానమునలేరి జయప్రదముగ నెరవేర్చినందుల కెల్ల వారికిని తిరిగి నా హృదయ పూర్వకముగ కృతజ్ఞతను వెల్లడించుచున్నాను అని నరసింహారావుగారు నుడివిరి.

ప్రముఖుల సందేశములు

సన్మాన సంఘాధ్యక్షులు శ్రీ నడింపల్లి వెంకటలక్ష్మీవరసింహారావుగారు పిమ్మట దేశమందలి వివిధప్రాంతములనుండి నాయకులను, ప్రముఖులునుపంపిన సందేశములను సభయందు చదివిరి. వారందరను, కృష్ణాంధ్రపత్రికారాజములయొక్క మహాతేజులనుచేర్చిని తత్పత్రికాధిపతుల దేశభక్త్యుత్సాహాధిశక్తులను, వారి నిరుపమానత్యాగమును కొనియాడుచు చిరకాలము పత్రికలు జయప్రదముగ పరిల్లవలయునని ఆశించుచు అభినందనములు సమర్పించిరి. సర్ బయ్యా నరసింహేశ్వరశర్మగారును, “లీడరు” పత్రికాసంపాదకులగు చిర్రావూరి యశ్వేశ్వర చింతామణిగారును, సర్ అన్నం పరశురామపాత్రోగారును శ్రీ వేమనరపు రామదాసుపంతులుగారును డి॥ బి॥టి. రాఘవయ్యగారును, బొంబాయి రాష్ట్రీయాంధ్రమహాసభవారును, ఇప్పుడుఒకప్పు డాంధ్రపత్రికయందు విలేఖరులుగ నుండి పత్రికాసేవనుగావించి ఇప్పుడు పైముస్ అగ్ ఇండియాపత్రికలో నున్న వారగు శ్రీ శైరవరసు హనుమంతరావుగారును, యస్. సి. నాయుడుగారును, మాగంటి శీతయ్యగారును, బర్మా ఆంధ్రులును అభినందన సందేశము లందిరి.

అధ్యక్షుల ఉపపాదన

గౌ॥ చింతలపాటి వెంకటసూర్య నరసింహారాజుగారిని మహాసభ కధ్యక్షులుగ నుపపాదించుచు చెజవాడ పురపాలక సంఘాధ్యక్షులు శ్రీ అయ్యదేవర కాశేశ్వరరావుగా రిట్లు పలికిరి. “నేటిదిన మాంధ్రదేశమునందు గొప్ప సుదినమని మన మందరమును భావించక తప్పదు. ఆంధ్రదేశమున పెక్కుసంవత్సరములనుండి విజ్ఞానమును వెదజల్లి ఆంధ్రజాతి సంతకు, ఏకో

నూలును ను నొని వచ్చి ఆంధ్రులలో పట్టణ వాసులందఱుకాక సామాన్యజనమందఱలో గూడ దేశభిమానమును, భాషాభిమానమును వ్యాపింపజేసి, ఆంధ్ర దేశమునకు గౌరవ ప్రతిష్ఠల నార్జించి, ఆంధ్రజాతీయం దొక నూతనవికాసమును, ఒకనూతన తేజస్సును, నవీన జీవితమును కలుగజేసిన పత్రికారాజములకు ఆంధ్రపత్రిక, కృష్ణాపత్రికల పట్ల మనస్ఫూర్తియును, మనకృతజ్ఞతను సమర్పించుట కీదినమున యిట్లు సమాచారమైన సందర్భమున, నీమహాసభకు గౌరవనీయు లగు శ్రీ సి.వి. యస్. నరసింహారాజుగారి నగృహీత మలంకరిం పవలసినదిగ నుపపాదించుచున్నాను. శ్రీ నరసింహారాజుగారి రాంధ్రదేశమునందేగాక, చెన్నరాజధానియందును, హిందూ దేశమునందలి ప్రజావంతు లందఱును పరిచయులే. వారిని గునివారే లేరు. యనేకసంవత్సరములకు వారు జాతీయవాదులై దేశసేవ చేయుచున్నారు. స్థానికస్వపరిపాలనా సంస్థలందును, శాసనసభలోను, నిరంతరము ప్రజలతరపున ప్రజాప్రతినిధిగ అచూల్యమైన కృషిచేసియున్నారు. వీరు రునరాజధానిలోని గొప్పరాజ్యాంగవేత్తలలో నొకరు. సమస్తమును ప్రజాసేవ కోర్కెనుమలందును వీరు పాల్గొనియున్నారు. చెన్నపురి శాసన సభకు వా రగృహీతులు. ఆధ్యక్షులు అన్నికడులకు అతీతులై యున్నారు. నేటి మహాసభయును సర్వపక్ష సమాచారము. ఆంధ్రజాత్యభ్యుదయమును, ఆంధ్రప్రతిష్ఠను కాంక్షించెడివారై యున్నట్లు సమాచారమైయున్నది. రాజకీయ, రాజకాది విషయములం దెట్టిభేదాభిప్రాయము లుంకినను చిరకాలము నుండి దేశసేవచేసిన పత్రికాధిపతులకు గౌరవించుటకు వాన మెల్లరము సమాచార మైనపుడు ఇట్టి సర్వజన సమ్మోహన సంధికి మన నీ సభకు అధ్యక్షులుగ నుండుటకు, సమస్త పక్షాతీతులకు శ్రీ నరసింహారాజుగారి రెంతయు నర్హతములు " అని పల్కిరి. (హర్షధ్వనులు)

శ్రీ చావలి రామసోమయాజులుగారు

ఈఉపపాదనకు బలపరచుచు తన ఆధ్యక్షుల నే నాటి సభ వారును ఆధ్యక్షులుగ నెన్నుకొనినందులకు తా మెంతయు గర్వించుచున్నామని పల్కిరి. "ఆధ్యక్షులపై మాకేగాక దేశమునం దెల్లరము యంత గౌరవము కలిగియుండుట నాకాశ్చర్య సందర్భములు కలిగించుచున్నది. 1926 సం॥మున నాకు కాంగ్రెసు పక్ష నాయకులై యుండి, గవర్నరుగారు కాంగ్రెసువారిని మంత్రిపద స్వీకార మొనరింపజేసినదిగ కోరినపుడును దేశభక్తిని, కాంగ్రెసు ఆదేశమును, ప్రజాభిప్రాయములను మాత్రమే లక్ష్య ముండుచుకొని, నిష్కళంకముగా, గంభీరముగా తన నింకరణమును ప్రకటించి, కాంగ్రెసు పక్షమునను శాశ్వతమున కిద్దరి గడించెడియుండి ఆంధ్రదేశమునకు చిరకాలమునుండి మహత్సేవలను గావించిన కృష్ణాంధ్రపత్రికల గౌరవించుట చేత భావి సాధ్యము నాచకము ఆంధ్రకృష్ణాపత్రికలు ఆంధ్రదేశమునకే గాక, ఆంధ్రవాఙ్మయమునకు గావించిన సేవ సూక్ష్మము. అట్టి పత్రికారాజముల సన్మాన సభ కధ్యక్షులుగ నుండుటకు పనికిండు, పరు నాలకు సంవత్సరములనుండియు ప్రజాసేవ యొనరించుచున్న శాసన సభాగృహీతులకు శ్రీ నరసింహారాజుగారి రెంతయు తగి యున్నారని" తెలిపిరి.

శ్రీ గాడిచర్ల హరినర్సయ్యారావుగారు

ఉపపాదన నింకను బలపరచుచు దుష్కంతుకు శకుంతలను చూడనే నరించినటు లాంధ్రదేశము శ్రీ నరసింహారాజుగారిని దర్శనమాత్రముననే ఆధ్యక్షులుగ నిర్ణయించెడియును, వీరు క్షత్రియులను, క్షత్రియులలో బలాధ్యులునై యున్నారనియు పలికిరి.

అంతఃకరణమే ముఖ్యాధారమని దుష్కంతుకుచెప్పెను. అటులే ఆంధ్రదేశము అంతఃకరణముచేత కీరిని నరించినది. సామాన్యముగ పత్రికలన్నియు నేకపక్షులును. వైఖలములం బయుగాదు. సాంఘిక రాజకీయాదిభేదములన్నియుండినను, అన్ని విరుద్ధభావములున్నను, పత్రికాప్రపంచమునంతయు నొకటియే. ఇట్టి సోమర ప్రపంచము జేయునట్టి సన్మానసభ కధ్యక్షులుగ నుండుదగినవారు సర్వపక్షముల కతీతులై, సమస్తపక్షముల కధ్యక్షులుగ నుండిన శ్రీ రాజుగారే కృష్ణాంధ్ర పత్రికల ఆధిపతులకు నాతికీపనిజేసిన గౌరవండు సమకాలికులును, నారికంపై నెక్కుడు ఆసభము గూడ గలిగియుండుట శ్రీ రాజుగారు ఆధ్యక్షులుగ నుండుటకు మరొకకారణము." అని పల్కిరి.

పిదప అత్యంత హర్షధ్వనులు చెలగ, ఆధ్యక్షులు పువ్వు మాలలంకృతులు గావించబడిరి.

అధ్యక్షోపన్యాసము

సోమరసోమరీనులూరా!

సభాధ్యక్షుని నెన్నుకొను విషయములో ప్రస్తుతాన స్థలం నేనీయధ్యక్షులవారి నధిష్టించుటకు నాయత్నము గూర్చి ఇంతకుముందు ముట్టాడిన నామిత్రులు కడుసమర్థులతో, నానై నత్యంతకరుణ నహించి నుడివిన వాక్యములకుగాను వారలకు నాకృతజ్ఞతాపూర్వకమందనము లర్పించుచున్నాను. కృష్ణాంధ్రపత్రికాధిపతుల సన్మానించుటకు నాకును ఆవకాశము కలుగజేసినందులకు సన్మానసంఘమువారికిని నా నమస్కరములు

కృష్ణాపత్రిక

కృష్ణాపత్రిక 1902 సంవత్సర ప్రాంతమునందు స్థాపింపబడెను. దేశభక్త కొండా వెంకటప్పయ్య పంతులుగారు ఈపత్రికకు మొట్టమొదట సంపాదకులుగా నుండిరి (హర్షధ్వనులు). అనంతరము 1905 సంవత్సర ప్రాంతమునందు శ్రీయతముల్పూరి కృష్ణారావు పంతులుగారి పత్రికా సంపాదకత్వమును వహించిరి (మరల హర్షధ్వనులు). 1905 వత్సరమునబాగా శాఖిభజన సమయ మననీ కృష్ణాపత్రికా విజృంభణమును, ఆయాంధ్రోనా దినము

గౌ. సి. వి. నరసింహారాజుగారు.

ఆంధ్ర, కృష్ణా పత్రికా సన్మానసభ కధ్యక్షులు.

లోని కృష్ణారావుగారు ప్రాసినాతలును ఆంధ్రప్రజలకుకోమ ద్రితములై యున్నవముల నిష్కలము. అప్పటిలో స్వదేశీ యుధ్యమునందు వారు కడుంగడు శ్రద్ధవహించి, దేశమున పత్రికా మాలమున గావించిన ప్రచారమహారము. 1907 సంవత్సరమున దినగతులైన బాలజనకరావుగారికి ప్రభుత్వమువారు ప్రసాసత్వ విధించినపుడు కృష్ణాపత్రికయందు శ్రీకృష్ణారావు గారు ప్రాసినాతీయమైనవారము మనచున్నందు గాథయు నాటకానియున్నది. పిదప 1916 సంవత్సరము. "హోంయూ లు" ఉద్యమము ప్రారంభింపబడినపుడు ఆంద్రోకంపై ముందం జపై, ఆంధ్రదేశములో జాతీయత్యమును బోధపరచినవారి లో బంధువారు ముఖ్యులు. ఆయుధ్యము వ్యాప్తికై కృష్ణారావు గారు గావించిన ప్రచారప్రభావ మనల్పమై లోకవిదితమై యున్నది. మరియు సహాయరాకరణోద్యమ ప్రారంభమున నిశ్చల ధర్మబుద్ధితోడను, తదేంద్రియపరితంత్రోతోడను వారు దేశమునొనిర్వహించుచున్న పక్షాన్ని రునమెన్నటికిని మరుజాలము. కృష్ణా పత్రిక కైలి గ్రాములు కొరల కలిగినది. వారి పద లాతిత్వ ముద్వితీయును. 1918 సం॥ నుండియే నేను కృష్ణాపత్రి కకు జండాదారునిగ నుంటిని. ప్రతివారమును పత్రిక యరుడెంచు సరికి ఆంధ్ర ప్రధానవ్యాస రాజమును పతింప నెంతేని కుతూహల పడుచుండును. అందుచేత కృష్ణాపత్రిక యనిన నాకుగల యభిమాన మెక్కుడని మనవిజేయుచున్నాను.

ఆంధ్రపత్రిక

దేశోద్ధారక కాశీనాథుని నాగేశ్వరరావు పంతులు గారు మొట్టమొదట నీయాంధ్ర పత్రికను 1908 సంవత్సరములో బొంబాయి పట్టణమున స్థాపించిరి. అప్పుడని వారపత్రిక మాత్రముండెను. తెలుగు పత్రికను బొంబాయి నుందు యేల స్థాపించి నిర్వహించుచున్నారని నాకాశ్చర్యముగ నుండెడిది. కాని వారియొక్క సమర్థతయును, వారి ఉత్సాహశక్తులును, అరంభము నుండియే వెల్లడి యగుచు నుండెను. 1914 సంవత్సర మన పీఠి పత్రికను చెన్నపురికి మార్చిరి. అప్పటిలో విశాఖ మహా సంగ్రామము ప్రారంభ మయెను. ఆంధ్రదేశమునందు ప్రతి గ్రామమునందును ప్రజల్లరికిని యుద్ధసమాచారములను తెలిపి కొన వలయునను ఆసక్తి యుండెడిది. అన్ని గ్రామము వారును విశేషముగా నాంధ్రపత్రికను దెప్పించుచు, అనుదిన మాపత్రికద్వారా వార్తలను దెలిసికొనలయునను నాకురతను ప్రకటించు చుండెడివా రనుట సగృహణ విదితమే. సంగ్రా మవార్తలను ప్రజా సామాన్యమున కెప్పటి కప్పుడు ఆంధ్రపత్రిక తెలుపుచుండెడిది. సహాయరాకరణోద్యమ ప్రారంభము నుండియు ఆంధ్రపత్రిక చండాదారుల సంఖ్య వృద్ధిచూయెను. ఏతరుద్యమమున ఆంధ్రపత్రిక దేశమునందు గావించిన ప్రచార ప్రబోధములు ఆంధ్రమహాజనులెల్లరకు సువిదితములే గావున నే నేరుగనొక్కినక్కాణింపబనిలేదు.

పత్రికానిర్వహణపై పుణ్యము

ఆంధ్ర, కృష్ణాపత్రికలు ఆంధ్ర దేశమున జాతీయ తత్వమును ప్రబోధించుచుండు విశేషముగ పాటుబడెనటులు సుప్రసిద్ధము. దేశోద్ధారక నాగేశ్వరరావు పంతులుగారు మొదటిసారియు వ్యాపారవిషయమున గొప్పసృజనలని మనకు తెలియును. ఏకపత్రికనైనను జనుశ్రవణముగ నిర్వహించుటకు వ్యాపారనృప్తియు, నిష్కాహనై పుణ్యమును అన్వేషము లై యున్నవి. పత్రికాపాఠకులు సాధారణముగా పలువిధములగు రుచులు కలనాడె యుండును. అప్పటికప్పుడు నా ర్తలను మాత్రము చూచెడివారు కొందరు. ప్రస్తుతదేశపరిస్థితులను గూర్చియు, దేశీయసహస్యలనుగూర్చియుపై పత్రికా సంపాదకుల యభిప్రాయములను కనుగొనవలెనాయు గల వారు మరికొందరు. వ్యాపారవిషయముల దెలిసికొనుటకై పత్రికలదెప్పించునారు వింత కొందరు గలరు. నాగేశ్వర రావుపంతులుగారి రీతియను గ్రహించి ఈమహావిధము లను సమాచారములకు లబధిపత్రికయందలి నిపుణతతో ప్రకటించుచుండుటయే ముఖ్యముగ నీపత్రిక జనుశ్రవణముగ నడచుటకు కారణమని నాయుద్దేశము.

ప్రభుత్వము-పత్రికల స్వేచ్ఛ

దేశంధిపాలనముజేయు సామ్రాజ్యప్రభుత్వములవారు ఆంధ్రుల భావలనెఱుంగనికారణమున తమ ప్రభుత్వము నేరీతినిబొందించి, తమ కెట్టియుపద్రవమును కలుగజేయునోయని యాదేశభావా పత్రికలనొకకంట కనిపెట్టియుండుట సహజమే. విదేశీయులల పాలకులను,

మాన్యదేశములను ప్రజలకును సీభేదాభిప్రాయము రాకతిప్పును. తమప్రభుత్వమును నిలుపజేట్టుకొనలయునని నాడిసి, పత్రికలు ప్రజలలో ప్రబోధమునుకల్పి, సంస్కరణభావముల నెక్కు జల్లి, దేశమును ముందుకు నడిపింపలయునను నభివృత్తము పత్రికలకు నుండుటచేత ఇరువురకును సంఘర్షణము రాకనూ నదు. కావున పత్రికల స్వేచ్ఛ నెంతవర కరికట్టాలెనను సమస్య గొప్ప రాజ్యతత్వము. వార్తాపత్రికలకు తన సన్వాతంత్ర్యము నొసంగలయునను భావ మిప్పుడు ప్రబలుచున్నది. మన దొర తనమువారును కొంతవర కావార్తను గమనించుచునే యున్నారగాని వార్తాపత్రికలకు తనవంతస్వేచ్ఛ నిచ్చియుండలేదు. రాజ్యతంత్ర మెప్పుడు ప్రజలబుద్ధిన మనునో అప్పుడు పత్రికలు నిశ్చయముగ రాజకీయతత్వమునుగూర్చి నిర్ణయింపలసిన యావ శ్యకత కలుగును. ప్రస్తుతము మంత్రివర్గముయొక్క గుణదోష విమర్శనజేయు నధికారము శాసనసభలందలి ప్రతిపాలపక్షసభ్యులకు అసభ్యోమాత్రమే కలదు అని దేశమునం దెట్టివిమర్శన జేయు విలులేమన్నది. ముఖ్యముగా పత్రికలపాలముననే దేశమునందీ యుద్యమము విజృంభణము జేందలసియున్నది. ఇంగ్లండు దేశములో సభికబలసంపన్ను లగు కాన్ఫరెన్టీవు పక్షమువాడు గడచిన ఎన్నికలం దోడింపబడుటకు పత్రికాప్రచారమే ముఖ్య కారణముగాని స్వార్థ మెఱు సభయందలి తిప్పప్రసంగములు గావు. అట్టియపకాశము మున్నందు మనదేశమునకలగును గావున ప్రభుత్వముపా రీపత్రికలకు లెగినసన్వాతంత్ర్య మొసంగుటావ శ్యకమును. కాని అన్వేషకు కొన్ని సహద్ధు లుండుటయు నావశ్యకమే. న్యాయవాదసంఘమునందు వారల సన్వాతంత్ర్య మను కొంతవర నిరోధించుకొను నధికారము వారలకేగలదు.

తైత్తిర్యశాఖయందును అట్టి కట్టుబాటులును, నియమములును కొన్ని యేర్పరుపబడియుండుటయు, అట్టినియమములకు భిన్నముగ ప్రవర్తించువారిని తొలగించుటయు కలను.

సక్రమనిమిర్మ

అవిధముగ పత్రికలవారసు తమలో తాము కొన్ని నిబంధన లేర్పరుకొన నలయును. పత్రికా సంపాదకులెల్లరును గౌరవము కలుగుటకుండుటకుండు దెవ్విధిని సంపరింపవలయునో ఆ తీరుననే ప్రజల బాధించునపులపట్ల సానుభూతి గలవారై విశాలదృష్టి కలిగి ఉద్దాత్తగుణములను ప్రకటింపవలసియున్నారు. ఇదియే ముఖ్యముగాని రాజకీయ చట్టములకు నిరసింపవలసిన యవసర మంతగ లేదు. ప్రతిదేశమునందు పాలకుల చర్యల విమర్శించి, ఖండించవలసిన బాధ్యత ఎంతయేని గలదు. కావున వ్యక్తముగా విమర్శించున వంటివారెడి నైత్యమును, దూరముగ వచ్చు ననుయాయులు నెటులావశ్య మో యటులే శాసనసభలందు ప్రజాప్రతినిధులు ముందునడచు వారును, పత్రికలు దూరముగనుండి అనుసరించుచుండునట్టివని నాయభిప్రాయము. ఈయంభయలు నుండినగాని మంత్రవర్తముతో లగింపబడుటయు, నూతనవర్తము స్థాపితమగుటయు సాధ్యముగాదు. ఆంధ్ర, కృష్ణా పత్రికలు రెండును తమ ప్రధాన వ్యాసరాజములం దెప్పుడును నేజెప్పిన నియమములను దాటియుండ లేదని నాయభిప్రాయము. ఎవరినైన విమర్శింప లేక ఖండింప వలసివచ్చినపుడును ఒక పెద్దచునీసి మరొకయోగ్యుని విమర్శించు వట్టి వానిరి గాని నీచమున వ్రాతలకు పాల్పడియుండలేదు. సుమా రిరువది, యిరువదియైదు హేయనములనుండి వీరిట్లు నిర్భయముగ ఖండించుచున్నను దొరతనమువారిచేతులలో బహు అవిచ్ఛిన్నముగ నిర్వహించినందులకు మన మెంతయు సంతసింపవలయును (హర్షధ్వనులు). వీరి రచనలవలన దేశమునందు కలిగిన ప్రబోధముల్యము. వీరిసామర్థ్య మసామాన్యము. మున్ముందును ఇతోధికముగ దేశసేవ జేయుటకు వీరి కవకాశము కలుగజేయుబడునని నమ్ముచు నింతటితో విరమించుచున్నాను" అని పత్రిక. (హర్షధ్వనులు).

సన్మానపత్రము

ఆంధ్ర, కృష్ణా పత్రికా సంపాదకులగు

నాగేశ్వరరావు కృష్ణారాయల చరణసన్నిధికి

ఇప్పటి కిరువది యైదేండ్లనుండియు ఆంధ్ర కృష్ణా పత్రికల మాలమున యావదాంధ్రజీవనవికాసమునకై సర్వతోముఖముగ ప్రబోధించుచున్న దేశోద్ధారక కాశీనాథుని నాగేశ్వరరావుగారికిని ముట్టూరి కృష్ణరావుగారికిని ఆంధ్రమహాజనుల కక్షమున భక్తితాత్పర్యములతో ప్రణమిల్లుచున్నాము.

తీరతరములనుండియు నఖండమున తన విహేశక్తిని విస్తరించి నిద్రామాంద్యమున నున్న ఆంధ్రమహాజనమును ముక్తకంఠముతో మేల్కొల్పిన మీ యిరువురుకును నమస్కారములు.

స్వతంత్ర దేశములందు వారాపత్రికలు రాజ్యతంత్రమునం దభ్యంతప్రధానములుగా గౌరవింపబడుచున్నవి. పరాభీనమును మనదేశమున నొకవైపున నిరాశావాదులైన ప్రజలచిరాదరణమునకును, వేరొకవైపున ప్రభువుల వైముఖ్యమునకును పాత్రములై నిస్తేజము లగుచున్న నాపత్నియమున మహాచీమబద్ధులై ప్రతిభావంతములును ప్రజారంజకములును, నేశమీతైకములు నగు రచనలతో, వ్యాఖ్యలమున నాంధ్రజీవనమున ఛైర్యమును, శాంతిని చేపూర్చిన మీకు వందనములు!

తీర్థభూతులైన మీకివే ప్రణామములు. కాలపరి త్త్యక్తములై శ్రేష్ఠులైయున్న ఆంధ్రుల మనోబుద్ధులు మీరచనలచే నుత్తేజితములై నానందయాభిరుచుల దనరారుచున్నవి. కాలపు శంఖి ఆర్షత్యరంజిత మగు మీ మనస్సీపుయందు శారదామూర్తి యైనది. ఆ దేవమూర్తి చిత్రవిద్యాయూర్తియై, ప్రకృతి నేయుపదేశించెనో, నైరాగ్యశోభిషియై నిష్కృతి నే గఱపెనో, కాలమూర్తియై జాతీయధర్మమునే యుద్ఘోషించెనో కాని యాంధ్రులు లిరించిరి, తిన్నయై లెరిరి.

నాగేశ్వరరావు, కృష్ణారాయ, నిరంతరాయముగ మీ రొనర్చిన దేశసేవ నువిశిరితినీ సత్కరింపజాల మని యెఱింగియు, నీ కుభ్ర సమయమున మీ సమక్షమున మా యానందమును వెలిపుచ్చి గృహ్యల మగుచున్నాము. సర్వేశ్వరుడు మీ యిరువురను చిరతరాయురారోగ్యవంతుల నొనర్చుగాక!

బెజవాడ. } ఇట్లు మీ శ్రేయోకాంక్షి,
8-9-1929 } ఆంధ్ర, కృష్ణా పత్రికల సన్మాన సంఘము.

దేశోద్ధారకుని ప్రత్యుత్తరము

ఓం నమః ప్రణవాగ్ధాయ పుష్పాక్షక మానదయే,
నిర్మలాయ ప్రసన్నాయ దక్షిణాయా ర్దయేనమః.

ఈ సన్మానపత్ర కథ్యక్షతభారమును వహించిన శ్రీయుత గౌ॥ నరసింహరాజుగారికిని, సన్మానసంఘాగృహ్యవతును, సన్మానసంఘమునకును, సదస్యులకును, దేశభాగవతులకును నాగు మాపిన గౌరవాదరణములకు వందనములను సమర్పించుచున్నాను. ఆనందసమయమునం గు మానవ్యాఖ్య యవలెము బహిరంగముగ సన్మానోద్యమమునందు ప్రమేయముగల మిత్రులకువలెనై రహస్యముగ నభిషేకించిన మహాజనులకును వందనముల సర్పించుచున్నాను. ఆంధ్రప్రదేశ్విదికిని పత్రికానిర్వహణము నకును నేనుచేసిన ఘనకార్యమేదియును లేదని నేను బాగుగ తెలుగుదును. వీస్వల్పప్రయోజనమునో సమకూర్చినను నదిలోప భూయిష్టమనియును నేతెలుగుదును. ఇట్టి సందర్భములందీ సన్మానమునం దహంకారమున కవకాశములేదని మనవి చేయుచున్నాను. కేవలహంధ్రసోదరుల శ్రేమయే దీనికికలదుననియును నాప్రయోజకత్వము గాదనియును మనవి చేయుచున్నాను. ఈసన్మానము నెవరేర్పరచినదియును నెందుల కేర్పరచినదియును, దీనిప్రయోజన మేదియైనదియును నేనూహింపజాలక పోయినను ఆంధ్రపత్రికాసన్మానము వ్యక్తిగతమైన సన్మానముగాదనియు ప్రజాశ్రేయసన్మాన మనియును నేను విశ్వసించుచున్నాను. ఆంధ్రాభ్యుదయమున కెందరో మహానుభావు లితరరంగములందువలెను పత్రికానిర్వహణమునందును పాటుపడి ప్రజాగౌరవమునకు బాక్రులెరిరి. ఆ మహానుభావులందు రావుబహద్దరు వీరేశలిందును వంశులుగారును సకలవిధములను పూజ్యులు. 1840 న సంవత్సరమునందు శృతాంతిని ప్రకటించిన మహాపాధ్యాయ వేంకటరాయశాస్త్రిగారు మొదలు నేటివరకును నెందరో మహానుభావు లాంధ్రాభ్యుదయమునకై పత్రికానిర్వహణమును జేసియుండిరి. రావుబహద్దరు వీరేశలింగము వంతులుగారు, చిలకమర్తి లక్ష్మీనరసింహము వంతులుగారు, చిలుమూరి వీరభద్రరావుగారు ఏ. సి. పార్థసారథినాయుడుగారు, రంగయ్య నాయుడుగారు, శేషాచార్యులుగారు, శేషాచలపతి గారు మొదలగు పత్రికానిర్వాహకులు సన్మానమునకు పాత్రులు. పురుషోత్తమదాయిని, విశేషగణి, చింతామణి, ఆంధ్రకేసరి, దేశమాత, ఆంధ్రప్రకాశిక, శోభిణి, దేశభిమాని, న్యాయదీపిక, సమదృశి, కాంగ్రెసుపత్రిక, సత్యాగ్రహి, వింద్రవాది, మొదలగు పత్రికలును సన్మానమునకు భాజనంబులు. వృద్ధాప్యమునందును నీసన్మానపత్ర వలంకరించుచున్న న్యాపతి సుబ్బారావు వంతులుగాగును పత్రికానిర్వహణమునందు కష్టముల నగుభరించిన సర్వోత్తరరావుగారును యధాధ్యక్షుగ నీసన్మానమున కర్హులుగ నున్నారు. హిందూ, విశేషగణి, చింతామణి మొదలగు పత్రికల నిర్వహణమునందును, రాజ్యాంగ రంగమునందును వంతులుగారు చేసిన సేవ సన్మానమునకు దగియున్నది నేటి సన్మానమున కాంధ్ర కృష్ణా పత్రికలు నిమిత్తకారణము కాని యధాధికారము గాదు. సన్మానమున కాంధ్రపత్రికా నిర్వాహకు లందరును నభికారులు.

బొంబయి నగరమునందు 1908 వ సంవత్సరమునం దాంధ్రపత్రికను ప్రారంభించినపుడు కలగొనెనను నేనీమహాసన్మానము నూహించి యుండుటలేదు. ప్రపంచమునందు ఘటనాఘటన ఫలములను మహానుభావులకును నూహించుట సాధ్యముగాదు. నావంటి యల్పజ్ఞునకది బొత్తుగా నసాధ్యము. కాని మహాసంకల్పముచేసి యంశురారోపణమును జేయుట మానవస్యభావము. ఫలము జైవాధీనము. బొంబయి కలకత్తా నగరములందు విశేషవ్యాపకముగల దేశీయవారాపత్రికలును జూచినపు డాంధ్రాభ్యుదయమున కాంధ్రపత్రికా ప్రయత్నజాంసరము గోచరంబైనది. రెండవ సంవత్సరాది నందిక కుం దాంధ్ర రాష్ట్ర నిర్మాణావసరమును వ్యక్తీకరింపబడినది. ఆంధ్రమహాసభ లాంధ్రరాష్ట్రావసరము నంగీకరించినది. ఆరంభమునందు పరిహాసపాత్రమైన ఆంధ్రరాష్ట్ర నిర్మాణమున వర్తమానకాలమునందు ప్రయోగయోగ్యముగ గ్రహింపబడుచున్నను, కాగ్యూరూపమును దాల్చుచుండుట శోచనీయము. దీనికి మనవి ద్రావస్థయై కారణము. గ తిం చి న 22 ఏండ్ల యందును ఆంధ్రపత్రిక ఆంధ్రాభ్యుదయమునకు చేసిన సేవను నిర్ణయింపక యధికారము ప్రజలవిదనే గలదు. ఆంధ్రపత్రిక చేసిన స్వల్పమైనసేవను గొప్పగాజేసి సన్మానించినందులకు కృతజ్ఞతను దెలుపుచున్నాను. ఈ స్వల్పఫలమునకైనను పత్రికా

నిర్వహణమునందు బాల్గానిన సేవాపరాధులు లందరును పాత్రులు. నేను నిమిత్తమాత్రుడను. కోవల్లి వేంకటరమణారావుగారు, ఆదిల్షాడి గోపాలరావుగారు, ఆలంపల్లి నారాయణరావుగారు, కోటంరాజు పున్నయ్యగారు, గాడిచర్ల హరిసర్వోత్తమరావుగారు, పల్లా శేషగిరిరావుగారు మొదలగు సంపాదకులును నితర సహాయసంపాదకులు, అన్నపూర్ణేశ్వరవారు, పనివాండును నీసన్మానమునకు పాత్రులు. ముఖ్యముగా బొంబాయి యందు పత్రికను ప్రారంభించిన కాలమునుండియును నేటివరకును పత్రికాప్రకటనను నం దభిమానముతో పనిజేయుచున్న నారాయణస్వామినాయుడు, పార్థసారథినాయుడు, గోపాలస్వామినాయుడుగారు మొదలగువారు కృతజ్ఞతకు పాత్రులు. అనుదినమును పత్రికానిర్వహణమునం గు పాల్గొనెడివారందరును సానదశాభేదము లేకను సన్మానసందర్శమునందు భేర్గొనవలసియున్నారు.

వారాపత్రికలు ప్రజాసంకల్పములకును, ప్రజాభీష్టములకును, ప్రజాశ్రేయములకును ప్రతిబింబములు. స్వాతంత్ర్యదేశములందునలెను పారతంత్ర్యదేశములందు వారాపత్రికలకు గౌరవప్రతిష్ఠలు లేవు. ముఖ్యముగను దేశభాషాపత్రికలకు బొత్తుగ లేవు. దేశభాషాపత్రికలు ప్రభుత్వ నిర్బంధములకును ప్రజల నిరాదరణకును పాల్పడుచున్నవి. ఆరంభమునుండియును కాంగ్రెసు నిర్ణయించిన రాజ్యసీమల నవలంబించుట కాంధ్రపత్రిక ప్రయత్నించినది. అంతర్విభేదములను ప్రభుత్వధిక్కారములను గమనింపకు స్యరాజ్యసిద్ధికై కాంగ్రెసుగృహమును సంరక్షించుటకై ప్రయత్నించినది. ఆర్థిక నైతిక మతసాంఘిక విషయములందు సమరసభావమును గాపాడుట కాంధ్రపత్రిక యత్నించి నది. కాని సాధన సుసాధ్యము ను సంభావించిన పుడుకు రుత్తేత్రము నందు విజయునకు గలిగిన విషాదమే పత్రికా నిర్వాహకులకును గలుగుచున్నది. చేసినది స్వల్పము. చేయవలసినది యపారము. చేసినదానియందును సంశయములు ప్రబలునపుడు నిరుత్సాహము గలుగుచున్నది. కాని నేడీ మహాసభయం దాంధ్రస్వరాజ్యసృష్ట్యావములను ప్రత్యక్షముగ సందర్శించునపుడు సందేహసమ్మోహములంతరించి స్వధర్మ నిర్వహణాభిలాష సుస్పృక్తమగుచున్నది. ఆంధ్రదేశమునకు దూరస్థమైన బొంబయియందు జేసిన యంశురారోపణ నేడాంధ్రదేశ మధ్యస్థమైన విజయవాడయం దాంధ్రమహాజనల సమక్షమునను మూర్ఛిభవించినది. ఈమహాసభ ఆంధ్రాభ్యుదయమునకు స్వధర్మ నిర్వహణాదీక్షను నుపదేశించుచున్నది. ఆంధ్రుల కుపాస్యదైవమైన శ్రీరామచంద్రమూర్తి కళ్ళియోగి, జ్ఞానయోగి. ఈరెండుయోగములను సమన్వయముచేయుటయే విశ్వకల్యాణమునకును ఆంధ్రాభ్యుదయమునకును సాధనములు. అహింసా దీక్షాపరాయణులు సత్యాగ్రహసంపన్నుడుగాంధిమహాత్ముడు భారతజాతీయసీమనుసం గ్రహించెనపు యందు నూతనయుగ నిర్మాణమును జేయుచున్నాడు. ఈకుభ్ర సమయమునందు వారి యనుచులమై పనిజేయుట మహాభాగ్యము. ఆంధ్రకృష్ణాపత్రికల సన్మాననిమిత్తమున ఆంధ్రలోకము ప్రతిభిజ్ఞానసంస్కరణములు గలిగి పురుషార్థములను బడయునటుల శ్రీరామచంద్రమూర్తి యాశీర్వదించుగాక. ఈ సన్మానపత్రముల సంకల్పించి బహుశ్రమలకోర్చి వానిని జయప్రదముగను నిర్వహించిన ఆలంపల్లి నారాయణరావుగారు మా కృతజ్ఞతకును ఆంధ్రుల కృతజ్ఞతకును పాత్రులు." అ నాగేశ్వరరావుగారు నుడివెరి.

శ్రీముట్టూరు కృష్ణారావుగారి ప్రత్యుత్తరము

ఈ సన్మానము, దీర్ఘకాలమునుండి పని చేయుచున్న నను కారణమున కృష్ణాంధ్ర పత్రికల చేరున జగుపబడుచున్నను, తెలుగుపత్రిక లన్నిటి శ్రేయము నుద్దేశించి సంకల్పించబడిన చని కార్యదర్శులు చేప్పినందున నా యనంగీకారము నుపసంహరించుకొంటిని. ఇంతకు నీ సన్మానము కేవలము అభిమాన పూర్వకమైనదేకాని తెలుగు పత్రికల యభివృద్ధికి సంకల్పింపబడి చేయబడుచున్నది కాననుట నిస్సంశయము. తెలుగు పత్రికలలో, కొంతవఱకు ఆంధ్ర పత్రిక తప్ప, యిక నేవియు తీవ్రకళ కలిగి ప్రగర్థనములగు లేవని చెప్పుట యనవసరము. తెలుగు పత్రికల వైవాస్థ్య స్థితికి ప్రజల బాధ్యులు కారని మాత్రము చెప్పవలసియున్నది. విద్యానంతులును, సంస్కారులును పత్రికా నిర్వహణమునకు బూనుకొనక పోవుటచేతనే పత్రికలకు దేశములో దగిన న్యాప్తికాని, పలుకుబడి గాని, లేకన్నవనుట నిజము. వైద్యకాస్త్రము

నందు ముగిసి పుట్టిన గాని దాని ప్రాతిపదికలు మొగ్గతి కలుగను. వ్యాయాసమును వారితాత్పర్యమును కొంత పొందిత్యమును తీర్చియుతును బొందినగాని వారికి పట్టాలు పుట్టవు. టి. టి. కి. కు. ము విధింపబడినది. కాని ఎడిటర్లగుటకు ఇట్లు శిక్షణము అవసరములేదు. ఒక అచ్చుకూటము, ఒక చేలు కాగితము, ఒక ఊట కలము, సమకూడినచాలును, పత్రికాధిపత్యము సిద్ధించును. పత్రికా నిర్వహణము చాల బాధ్యతతో గూడిన కార్యము. భాషాప్రభుత్వము, రచనాకాశలము, భావోద్రేకము ఉన్న చాలవు. క్రమానుగతములైన సంప్రదాయములను, భారావాహికములైన మరియాదలను గర్వింపగల చరిత్రజ్ఞానము ప్రజల నిజమనోరథములను నిగూఢ చిత్తవృత్తులను బహిష్కరింపగల భావనాశక్తి, ప్రపంచపరిణామ రీతులను బరికింపగల విశాల దృష్టి, దేశభవితవ్యమును పలకెంపగల గంభీర విశ్వాసము, పత్రికాధిపతులు అలవరచుకొన దగిన లక్షణములు. వీనియన్నిటి కంటెను గావలసినది నిర్మలమైన సత్య నిరతి. ఈ లక్షణములు పత్రికా నిర్వాహకులలో జాలవలెను గౌరవదీ యుండుటచేతనే, తెలుగు పత్రికలు పొందదగినంత గౌరవమును బొందుట లేదని చెప్పినందుకు సోదరపత్రికాధిపతులు మన్నించెదరు గాక!

పత్రికల యువకృతితో బాటు, ఆకృతిని గూడ చలచు కొనసప్పుడు పత్రికా వ్యాప్తి తగినంతగా లేకపోయిన దని చింతించుట కవకాశముండదు. ఇక్కాలమున ప్రజాసజ్జాధము నకును, ప్రపంచ పరిజ్ఞానమునకును, సామాన్య విద్యా వ్యాసన మునకును, పత్రిక యొక సాధన మనకును సంధియము లేదు. కాని వాయాతపవ్యాయముగ, నీ మేల్లనంటి కొన్ని కీళ్లు కూడ గలవు. పత్రికాపతనము మూలమున జ్ఞానసృష్టిమైన ఉద్బోధన లోకనము క్రమముగ మరుగనుచున్నదని విజ్ఞులకు తెలియని విషయము కాదు. ప్రజలలో గ్రంథాలలోకనమే చాలయరుదు. అక్షరాస్యులే కొలది నిమిషములైనను మేధావులను, జ్ఞాన సంపన్నులను, రచించిన ఉత్తమ గ్రంథములను బరిపఠక తాత్కాలిక వినోదమును గల్పించు పత్రికలను జరుపు అభ్యాస మొకటి దేశమునందు వ్యాపించుచున్నది. కొందరు యువ కులు బలము, పుష్టి, నిచ్చు భోజనమునుమాని, జిహ్వచాపల్య మును బురికొల్పు కాఫీ హాటలుననే శరణ్యముగ జేసికొని అజీర్ణవ్యాధులకు లోనగుచున్నట్లు, ఆత్మోన్నతికిని చిత్తసంస్కారమునకును తోడ్పడు సద్బోధనకనమునకు బ్రత్యామ్నాయముగ బుద్ధిచాపల్యకరములగు పత్రికలను పారాయణము చేయుచుండుటచే చిత్త విభ్రమణములకు లోనగుట సంభవించు చున్నది. పత్రికాపతనము ప్రజలలో గొంత ప్రబోధమునకు సాయపడుచున్నను, స్వతంత్ర చింతనా పటిమను బురికొల్పజాలక పరతంత్రయనేను బుద్ధిని బలపరచుటకే యెక్కువగ నుపకరించుచున్నదనికూడ గొంచెము బరిశీలించిన తెలియగలదు. పత్రికల యభిప్రాయములు సహితము భ్రమ ప్రమాదములతో గూడిన వ్యక్తిగతాశయములేయని చెలిసికొనుటకు బదులు, అవి శిరసావహింపదగిన ప్రమాణవాక్యములగు జనసామాన్యము స్వీకరించుటకు దగు సందర్భములు కల్పింపబడుచున్నవి. పత్రికలు ప్రజాభిప్రాయవ్యక్తికరణమునకు బూసుకొనుచున్నట్లొక యహా హా వ్యాపించియున్నది. ప్రజాభిప్రాయమునది బాహ్యమున స్పష్టముగ నిర్ణీతమైయుండు భావముకాదు. పత్రికాధిపతి తన యొక్కయో తన పక్షముయొక్కయో, తాత్కాలిక నిర్ణయము సర్వనామోదము బడయునట్లు చేయుటకు దాని ప్రాశస్త్యమును స్వతంత్రయముతో నిరూపించుటకు బదులు, దానిని బ్రజలమైద్య, వారు నమ్ముచున్న సిద్ధాంత మదియే యను వ్యామోహమును గల్పించుట పత్రికారచనా నైపుణ్యముగ నెంచ బడుచున్నది. అర్చకుడు తన చేతితోజేసిన పసుపుమధ్యను విఘ్నేశ్వరునిగ భావించి భూపతిపై వేద్యము లాసగునట్లు, పత్రికాధిపతులు స్వకీయాభిప్రాయములను ప్రజాభిప్రాయముగ బ్రతిష్ఠించి పత్రికలలో నూరేగించుట ప్రచారకర్మముగ విశ్వసింపబడుచున్నది. ఇది పత్రిక లలంబించుచున్న "మెస్సరిజము" పద్ధతి. ఈ మెస్సరిజము మూలమున పత్రికాపాఠకులలో స్వతంత్రతలోచనాశక్తి కుంటుపడకతప్పదు.

ఇంతియకాదు. పత్రికలు సర్వ సామాన్యముగ దేశము లోని ఆయాపక్షముల నాశ్రయించుకొనియే ప్రాతినిధ్యమును నలుల లోకవేద్యము, ఒక పక్షమునకే సంబంధించిన పత్రిక యందు స్వపక్షమును బలపరచుటకై కొందరు వ్యాయాసములను సతతమును మరుగుపరచి అబద్ధమును సుస్థిరపజేయుపద్ధతి యెక్కువగనో తక్కువగనో పత్రికాధిపతియొక్క రచనాచరు త్కృతినిబట్టి సహజముగ ప్రయోగ్యమగుచున్నవి. ఈపద్ధతిలో అగ్లోక్షులు, అతిశయోక్షులు, కొన్ని సందర్భములలో అసత్యోక్షులుకూడ బ్రయోగింపబడుటచే సత్యహాని కలుగకుండ నుండ

జాలదు. పత్రికాప్రపంచ మంతయు చెదకి జూచిన గాంధీ మహాత్ముని ఒక "యంగు ఇండియా" పుస్తక యారాజనీతి నుండి తప్పించుకొన గలిగిన పత్రిక యొక్కకటి కలదా యని సంశయంప నలసి వచ్చుచు న్నది. పాశ్చాత్య దేశములలోని పత్రికా రాజములు మితిమీరి రాజ్య దురహంకారములను, బాతిద్యేషములను బురికొల్పి గత యూరసియను మహాసంగ్రామమునకు గారణభూతులు లయ్యె నని ఒక యాధునిక చరిత్రకారుడు వాడుచున్నప్పుడు పత్రికల యవకృతి యెట్టిదో యూహించుకొన వచ్చును. మన దేశము నందు రాజకీయ పక్షభేదములు కేవలము రాజకీయముగ నుం డక, కుల కక్షలుగనూ, మతకలహములగనూ బరిగొచ్చుటకు గొంతవలెను! దేశ పరిస్థితులు గారణములేనను, పత్రికలకు గూడ నీదుస్థితికి కొంతభాగ్యత కలదని యొప్పుకొనక తప్పదు. ఉత్తర హిందూస్థానములో ఉర్దూ హిందీ పత్రికలే హిందూ మహమ్మదీయ కలహములకు హేతుభూతులని గవర్నమెంటు వారు ప్రకటించిన విషయములో గొంత సత్యముకలదు. మన ప్రాంతములలో కలచైషమ్యములకు పత్రిక లెంతవలెను గారణ ములో యోజించిన, పత్రికా ప్రచార మిదేశమునకు గూడ నెం దుకు సంక్రమించినదా యని దేశ శ్రేయోభిలాషులు సంతాప పడవలసి యుండును.

యూరపు అమెరికాలలోవలె పత్రికా ప్రకటన మీ దేశములో నింకను వర్తక వ్యాపారముగ బరిగొచ్చి యుండలేదు. పత్రికా ప్రకటనము పెద్దనూలదనముతో వ్యాపార సర లిని నడపిన, పత్రికకు స్థిరత్వమును బహుశ ప్రచారమును గలుగు ననుటకు సంధియములేదు. కాని, ఆసద్ధితివలన పత్రికాస్వాతంత్రి యమునకు భంగకరములగు సందర్భము లేన్నియో సంభవించును. పత్రికలు ధనికులకు సాహుకారులకు, పెట్టుబడి దారులకు, అమ్మ డు పోయినయెడల నవి యెంతవలెను బ్రజోపయోగ కరములగుటకు అవకాశముకలదో యోజింపుడు. పత్రికా సంపాదకుడు తన శుద్ధాంతకరణ ప్రవృత్తిని బట్టి వ్యాఖ్యానము చేయుటకు వీలుండదు. పత్రిక యజమానులను రాజ పోషకులను, రంజింప జేయు ఇచ్చుకపు వ్రాతలను వ్రాయవలసియుండును. ఇటీవల స్వదేశ సంస్థానాధీశుల చేతులలో బడిన పత్రికలు కొన్ని తమ తొల్లింటి స్వాతంత్ర్యమును గోలు పోయి, మాలి కెట్టి వ్రాతలను బ్రకటించుచున్నవియు లోక మెరుగనిది కాదు. నంగదేశములో గొన్ని బంగాలీ పత్రికలు గవర్నమెంటు సన్నిధికి లోబడి యాత్మ గౌరవమును నష్ట మొన ర్చుకొనినవి. వివిధ సంఘముల వారు వారి వారి ప్రత్యేక ప్రయోజనముల కొఱకు వేరు వేరు పత్రికలను పెట్టుకొనిన పెట్టు కొందురుగాక. కాని బయటకు ప్రజల పేరున నడుపునట్లు ప్రక టించుచు, రహస్యముగ ఏ ధనాధ్యులతో నీజమిందారులతో, నిసంస్థానాధీశులతో అమ్మడు పోవుటమాత్రము విచారకరము. అట్టి పరిస్థితు లీదేశమునకు గూడ క్రమముగ సంక్రమింప నారంభించుటచే నీవిషయమును నూచించవలసి వచ్చుచున్నది స్వతంత్రులైన పత్రికాధిపతుల చేతులలో నున్నప్పుడే, స్వా తంత్ర్యభంగకరములగు సందర్భము లేన్నియో సంభవించు చుండును. ఒకమారు పత్రికా కార్యాలయమునకు వచ్చి అక్క డుజేరు ఉత్తరప్రత్యుత్తరములను బరిశీలించిన వీనియాంతర్యము తెలియగలదు. "నాతేలును బ్రకటించ నందున నాపేరును చందా దారులపట్టిక నుండి కొట్టివేయుడు" అను ఉత్తరములు చాల తరుచుగ వచ్చుచుండును. "మాసంఘములకు బ్రతికూలములైన జాబులను ప్రకటించుచున్నందున మా సాంఘికులచే మీపత్రి కను బహిష్కరింప జేసెద"మని బెదిరించుచు వ్రాయువారు కలరు. ధనాధిక్యత చేతనో, స్వసంఘాభిమానము చేతనో, పలుకుబడి గల ఒకప్రముఖుని చర్యలను ఖండింపవలసిన అవసర మున్నను, అట్లుచేసిన పత్రికకు బ్రజలలో బలుకుబడి పోయి, చందాదారులు తగ్గదరేమో యని బెదిరు ఒక వైపు. ఏవిలేఖ కుని వ్యాసమో ప్రకటనార్హము గాకపోయినను దానిని ముద్రింపక పోయిన వానియాదరణ పోవునేమో యను జంకు ఇంకొకప్రక్క, లోపల నిష్ఠము లేకపోయినను బయటకు ఒక యధికారిని, ఒకప్రముఖుని, ఒకధనికుని, బ్రశంసించుచు వ్రాసి మెప్పుబడయవలయునను స్తోత్రాభిలాష యొక్కొక దిక్కున, ఎంత రోషముతో, ఎంత మోటుగ డిట్టచు వ్రాసిన ప్రజలు తమ స్వార్థసాహసములను, అంత మెచ్చుకొనెదరను కీర్తి కాంక్ష ఇంకొక చక్కని, స్వాభి మానము చేతనో, స్వపక్షమును సమ ర్థించుటయందో, విపక్షమును ఖండించుటయందో కేవల మనా లోచితముగ శమదమములను వీడి భావోద్రేకమునకు లోనగు చిత్త వికారము ఒక వంకను, పత్రికాధిపతులను బాధించుచుం డు విషయము లని వారిలో గొంతమంది కైనను అనుభవైక జేద్యములు.

ఇదంతయు నిట్లుండ, పత్రికలలోని అడ్డవర్తయజు మెం టులు కూడ పత్రికాధిపతులను బాధించు విషయములలో నొ కటి. పత్రికలు ఏ యధికారినికైనా బ్రతుకుటకు ప్రకటనలే ఆధారములను సంగతి యెల్ల తెలిసిన విషయము. వర్తకవ్యాపార ములందు బ్రకటనము నవిన విధానములలో నొకటి. ప్రజల దృష్టి నెట్లులేన నాకర్షించి తమ వస్తువులను గొనునట్లు చేయుటయే వాని లక్ష్యము. ఇందు నిమిత్తము ప్రకటనదారులు తమ వస్తు వుల ప్రాశస్త్యమును చెల్లించుటకు గాన్యచతురత నంతయు జూపె దరు. ఎట్టి యతిశయోక్షులను వ్రాయుటకై నను! జంకరు. కృత్రి మము లైనయోగ్యతా పత్రములను బ్రకటించుటకు వెనుదీయరు. మఖ్యముగ నీ దేశములో నేపరిశ్రమయు అభివృద్ధిలో లేకపో యినన, జౌషధముల వ్యాపార మతిశయించినది. వీనిలో నేవి మోసములలో, ఏవి గుణము గలవియో, పత్రికాధిపతులు విచ ట్టు చేయలేరు. కాని ఈ ప్రకటనలు చాల వరకు కేవలము ప్రజలను భ్రమింపజేయుటకు అతిశయోక్షులతో వర్ణింప బడు నను సంగతి తెలియనిది కాదు. కొన్ని సందర్భములలో వీని భాష జనుస్సాకరముగ నుండుటయు కన్దు. కవులు గ్రంథకర్త లనంటి సంస్కారులే యెట్టి మోమోబుయు లేక తమ రచన లనుగూర్చి అతిశయోక్షులతో వర్ణించి ప్రకటించుకొనుచున్న ప్షును, జౌషధాలవారు దేవాదిదేవుల పేర్లతో, పురాణోక్తిహా సాలంకారములతో, చిత్ర విచిత్రీకృతుల వర్ణించి, ప్రజల విశ్వా సము నాకర్షింప గడంగుటలో నాశ్చర్యము లేదు. గాంధీ మ హాత్ముని "యంగు ఇండియా" లోవలె నీ యడ్డవర్తయజు మెంటులను బూర్తిగ విసర్జించుటయే సర్వోత్తమ మైన పద్ధతి. కాని యీ పద్ధతి నలంబించిన పత్రికలన్నియు మూలబడక తప్పవు. ఈ ప్రకటనలలో నే గ్రంథములు పతనార్థములలో, ఏ కంపెనీలు మోసములలో, ఏ మందులు కృత్రిమములలో, విచ ట్టు చేయుట కష్టసాధ్యము. ఇట్లుబుటచే నీ విషయములలో బ్రతికాధిపతులకెట్టి బాధ్యతయు లేదనిగాను. పత్రికల యవ కృతులలో, అడ్డవర్తయజుమెంటులు బాధ యొగటియుని నూ చించుటకే యీ విషయము తెలుపబడినది. ఇక రవీంద్రుని పంటి రసభోగి పత్రికలను క్రింగుట నైన జూడ దనిన ఆశ్చర్య పడవలసిన సరిలేదు.

ఈ యపచారము లనివార్యములు కావు. పత్రికాధి పతులు తమ బాధ్యతను గుర్తించిన కొలది, అధికారులను, సంస్కారులను, పత్రికా నిర్వహణమునకు బూసుకొనిన కొలది, దేశములోని రాజకీయ సాంఘిక పరిస్థితులు పరిమృతములై ప్రజాశక్తి జాగరిత మైనకొలదిని, పత్రికల పలుకుబడి, వక్రక ణశక్తి, స్వాతంత్ర్యదీప్తి హెచ్చునే కాని తగ్గనేరవు. ప్రస్తు తము దేశమునందు ప్రతికూల పరిస్థితు లధికముగ నున్నందున తక్కిన సంస్థల వలెనే పత్రికా సంస్థయు గొంత వికృతరూప మును దాల్చియున్నది. స్వాతంత్ర్యమే పత్రికలకు బ్రాణము. స్వాతంత్ర్యసంస్థాపనమే పత్రికల లక్ష్యము. ప్రతి వ్యక్తియం దు, ప్రతి సంఘమునందు, ప్రతి జాతియందు స్వాతంత్ర్య చీజ ములను వెదజల్ల నారంభించినప్పుడు, అరంభ దశలో సమన్వ యము కుదురక దేశసంక్షోభము కలుగుట సహజము. దేశమునం దు నిద్రాణములై యున్నకీళ్లు లొక్కొక్కమారుగ విజృంభించుట తోడనే ప్రతి వ్యక్తియం తన హక్కులను బ్రతిష్ఠింప గోరును. ప్రతి సంఘము ఉన్నతస్థానము నాశ్రమింప జూచును. ప్రతి జాతియు తన సంపూర్ణశక్తిని బ్రకటింప నభిలషించును. అం తట ప్రాతజ్ఞానము కట్టుబడిన పూర్వార్థచార పరాయణు లీ సంచలనమును జూచి భీతిల్లుట సహజము. వారి నిరోధమే కుల కక్షలకు సంఘవైషమ్యములకు గారణ మగును. ప్రభుత్వాధికా రులను ఆగ్రహవినులై కఠిన శాసనములకు గడంగెదరు. దీనికి ఫలితముగ రాజద్రోహము, విప్లవకరులైన ఉద్యమములు, బయల్పెడలును. వెనుకటి పూజలు, విధేయతలు, గౌరవములు నిలువ నేరవు. క్రొత్త భావములు యుంర్భూమారుతములవలె వీచి భయంకరరూపము దాల్చును.

ప్రాత కట్టడములు మాలిపోవును. వెనుకటి యధికారములు భగ్నములగును. ఎక్కడ జూచినను, ఆకాంతి, అసంతృప్తి, అసహనము, వ్యాకులత, ఉద్యేగము బహిర్గతములగును. సంఘ ములో నెక్కడను స్థిరత్వము స్థిమితతయు నున్నట్లు కన్పట్టును. ఏప్రతిఘాతమునో నిద్రాభంగము చెంది బెదిరిననుజుజుడు ఇటు నటు పరుగిడునట్లు సంఘ మొక్కమారుగ జాగరితముగు టచే అధికారధిక్కారము, శాసనాతిక్రమణము, విద్రోహము, విద్యేషము, మొదలగుసంక్షోభితరంగములు బయల్పెడలుట సహ జము. ప్రాతక్రొత్తల కలయిక, తూర్పు పడమరల రాపిడి, వ్యష్టిసమష్టుల సంఘర్షణ, పాలక పాలితుల వైరము, దేశమున అపూర్వమైన అల్ల కల్లోలమును గలిగించు చున్నవి. దేశ మంతయు నడుగుంట గడలి పోవుచున్నది. భరతఖండములో